

श्री गोविंद गुरु युनिवर्सिटी,
गोधरा

गुजराती विषय

अभ्यासक्रम

२०१८-१९

बी.ए. सेमेस्टर : ५ अने ६

બી.એ.સેમેસ્ટર - ૫

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯

ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક Core (CC)- ૩૦૧

અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ભાગ- ૧

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસની અને સાહિત્યના યુગો, સર્જકો અને કૃતિઓની વિગતે માહિતી પ્રાપ્ત કરશે.

એકમ : ૧ સુધારક યુગ :

14 ગુણ

(અ) આ યુગને ઘડનારાં સામાજિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક પરિબળો, સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલા નવપ્રસ્થાનો અને પ્રદાનો

(બ) નીચેના સર્જકોની સાહિત્યસેવાનો અભ્યાસ :

(૧) નર્મદ (૨) દલપતરામ (૩) નવલરામ

એકમ : ૨ સાક્ષર યુગ:

14 ગુણ

(અ) આ યુગને ઘડનારાં સામાજિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક પરિબળો, સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલાં નવપ્રસ્થાનો અને પ્રદાનો

(બ) નીચેના સર્જકોની સાહિત્યસેવાનો અભ્યાસ :

(૧) ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી (૨) મણિલાલ ન. દ્વિવેદી (૩) નરસિંહરાવ (૪) બળવંતરાય ઠાકોર

એકમ : ૩ ગાંધીયુગ :

14 ગુણ

(અ) આ યુગને ઘડનારાં સામાજિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક પરિબળો, સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલાં નવપ્રસ્થાનો અને પ્રદાનો

(બ) નીચેના સર્જકોની સાહિત્યસેવાનો અભ્યાસ :

(૧) ક. મા. મુનશી (૨) ધુમકેતુ (૩) ઉમાશંકર જોશી (૪) ઝવેરચંદ મેઘાણી

એકમ : ૪ નીચેની કૃતિઓ વિશે મુદ્દાસર અભ્યાસ :

14 ગુણ

૧. મિથ્યાભિમાન - દલપતરામ

૪. પૂર્વાલાપ - કાન્ત

૨. કરણઘેલો - નંદશંકર મહેતા

૫. સત્યના પ્રયોગો - ગાંધીજી

૩. કુસુમમાળા - નરસિંહરાવ દિવેદિયા

૬. દક્ષિણાયન - સુંદરમ

એકમ : ૫ આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ચારેય એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) 14 ગુણ પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

- (૧) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ધીરૂભાઈ ઠાકર
- (૨) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
- (૩) ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રકાશક - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
- (૪) ગુજરાતી સાહિત્યકોશ - પ્રકાશક - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
- (૫) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ
- (૬) ગુજરાતી સાહિત્યની રૂપરેખા - ૨ : વિજયરાય વૈદ્ય
- (૭) કાન્તનાં ખંડકાવ્યો : એક અધ્યયન : ડૉ. પ્રદીપ એસ. જોષી

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૫

અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ -૧

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) સુધારકયુગના સાહિત્યની મુખ્ય વિશેષતા છે.

(અ) સામાજિક સુધારો (બ) ધાર્મિક સુધારો (ક) શૈક્ષણિક સુધારો (ડ) રાજકીય સુધારો

(૨) નીચેનામાંથી અમલદારોએ ગુજરાતી સાહિત્યને વિકસાવવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી.

(અ) સર થોમસ, રોબર્ટ ક્લાઈવ, લોર્ડ વેલેસ્લી (ક) ફાર્બસ સાહેબ

(બ) વર્ડ્સ્વર્થ, કીટ્સ, બાયરન (ડ) કોઈ જ નહીં

(૩) સુધારકયુગના સાહિત્યના પ્રમુખ સાહિત્યકારો છે.

(અ) ઉમાશંકર - સુન્દરમ (બ) રાજેન્દ્ર - નિરંજન (ક) દલપત - નર્મદ (ડ) નરસિંહ - પ્રેમાનંદ

(૪) સુધારકયુગની સમયસીમા છે.

(અ) ઈ.સ. ૧૮૫૦ થી ઈ.સ. ૧૮૮૫ (ક) ઈ.સ. ૧૮૮૫ થી ઈ.સ. ૧૯૧૫

(બ) ઈ.સ. ૧૮૫૫ થી ઈ.સ. ૧૮૯૫ (ડ) ઈ.સ. ૧૯૧૫ થી ઈ.સ. ૧૯૫૦

(૫) સુધારકયુગમાં પ્રથમ આત્મકથા લખનાર સાહિત્યકાર છે.

(અ) દલપતરામ (બ) નંદશંકર (ક) નર્મદ (ડ) નવલરામ

(૬) 'સત્યપ્રકાશ' સાપ્તાહિકના પ્રકાશકનું નામ છે.

(અ) નવલરામ (બ) નર્મદ (ક) કરસનદાસ મૂળજી (ડ) ફાર્બસ સાહેબ

(૭) ફાર્બસ સાહેબે કવિ દલપતરામને નું બિરુદ આપ્યું.

(અ) કવિશ્વર (બ) સેહેની (ક) મહાકવિ (ડ) સવાઈ ગુજરાતી

(૮) કવિ દલપતરામની કાવ્યરચનામાં અર્વાચીન કવિતાનો પ્રથમ અણસાર જોવા મળે છે.

(અ) ફાર્બસવિરહ (બ) બાપાની પીંપર (ક) હુન્નરખાનની ચડાઈ (ડ) ભાદરવાનો ભીંડો

(૯) દલપતરામને ગુજરાતીમાં કાવ્યો સર્જવાની પ્રેરણા એ આપી.

(અ) રસેલ સાહેબ (બ) હોપ સાહેબ (ક) ફાર્બસ સાહેબ (ડ) કર્નલ ટોડ

(૧૦) 'કાવ્યદોહન' અને 'હરીલીલામૃત' કાવ્યગ્રંથોના સર્જક છે.

(અ) નર્મદ (બ) દલપતરામ (ક) નવલરામ (ડ) મહિપતરામ

(૧૧) દલપતરામના પ્રથમ કૃષ્ણ પ્રશસ્તિ કાવ્યનું નામ છે.

(અ) ફાર્બસવિલાસ (બ) ફાર્બસવિરહ (ક) બાપાની પીંપર (ડ) ઊંટ અને શિયાળ

(૧૨) 'અર્વાચીનોમાં આદ્ય' એવું બિરુદ સર્જક માટે યોજાયું છે.

(અ) દલપતરામ (બ) નરસિંહરાવદિવેટીયા (ક) નર્મદ (ડ) બળવંતરાય ઠાકોર

(૧૩) ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ આત્મકથા છે.

(અ) મારી હકીકત (બ) મારીદુનિયા (ક) જીવનરંગ (ડ) સત્યના પ્રયોગો

(૧૪) નર્મદના નિબંધો પુસ્તકમાં સંગ્રહિત થયેલાં છે.

(અ) નર્મપદ્ય (બ) નર્મગદ્ય (ક) નર્મકોશ (ડ) નર્મરંગ

(૧૫) ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગદ્યનો પિતા છે.

(અ) દલપતરામ (બ) નર્મદ (ક) નવલરામ (ડ) રણછોડભાઈ ઉદયરામ

(૧૬) 'લલિતા દુખ: દર્શક' નાટક ના લેખક છે.

(અ) દલપતરામ (બ) નર્મદ (ક) નવલરામ (ડ) રણછોડભાઈ ઉદયરામ

(૧૭) 'ભૂતનિબંધ' ના સર્જક છે.

(અ) નર્મદ (બ) દલપતરામ (ક) નવલરામ (ડ) મહિપતરામ

(૧૮) ગુજરાતીનો પ્રથમ નિબંધ અને તેના સર્જકનું નામ છે.

(અ) નર્મદ - મંડળી મળવાથી થતા લાભ (ક) દુર્ગારામ - રોજનીશી

(બ) કાન્ત - પૂર્વાલાપ (ડ) ન્હાનાલાલ - કુરુક્ષેત્ર

(૧૯) નીચેનામાંથી સાહિત્યિક સામયિક છે.

(અ) અભિયાન (બ) ચિત્રલેખા (ક) ચિત્રલોક (ડ) બુદ્ધિપ્રકાશ

(૨૦) 'શબ્દસૃષ્ટિ' સામયિક સંસ્થા પ્રકાશિત કરે છે.

(અ) સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર (ક) સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી

(બ) ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ (ડ) ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

(૨૧) ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રથમ વિવેચક છે.

(અ) મહિપતરામ (બ) દલપતરામ (ક) નવલરામ (ડ) કેશવહર્ષદ ધ્રુવ

(૨૨) આદ્ય વિવેચક નવલરામના વિવેચનલેખો ગ્રંથમાં સંગ્રહિત થયેલાં છે.

(અ) કવિજીવન (બ) ગ્રંથપરીક્ષા (ક) નર્મકવિતા (ડ) નવલ ગ્રંથાવલિ

(૨૩) સાક્ષરયુગના સાહિત્યની સમયસીમા છે.

(અ) ઈ.સ. ૧૭૮૫ થી ઈ.સ. ૧૮૧૫ (ક) ઈ.સ. ૧૯૧૫ થી ઈ.સ. ૧૯૫૦

(બ) ઈ.સ. ૧૮૮૫ થી ઈ.સ. ૧૯૧૫ (ડ) ઈ.સ. ૧૯૫૦ થી ઈ.સ. ૧૯૮૫

(૨૪) સાક્ષરયુગ બીજા નામથી ઓળખાય છે.

(અ) સુધારાનો યુગ (બ) પંડિતયુગ (ક) ગાંધીયુગ (ડ) સૌંદર્યયુગ

(૨૫) 'સાક્ષરયુગ' એવું નામાભિધાન માટે આપવામાં આવ્યું છે.

(અ) કેમકે એ સમયના સર્જકો ધર્મવાદી હતા. (ક) કેમકે એ સમયના સર્જકો પ્રયોગવાદી હતા.

(બ) કેમકે એ સમયના સર્જકો ભણેલા અને વિદ્વાન હતા. (ડ) કેમકે એ સમયના સર્જકો રૂઢીવાદી હતા.

(૨૬) સાક્ષરયુગમાં સંરક્ષક વિચારધારાના આગેવાનો નો પક્ષ લે છે.

(અ) ભારતીય સંસ્કૃતિનો (ક) પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિનો

(બ) ભારતીય સંસ્કૃતિ અને પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિનો (ડ) એકેય નહિ

(૨૭) સાક્ષરયુગમાં પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિનો મહિમા કરનાર સાક્ષર હતા.

(અ) ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી (બ) મણિલાલ દ્વિવેદી (ક) કલાપી (ડ) રમણભાઈ નીલકંઠ

(૨૮) સાક્ષરયુગના સર્જકો ભાષાશૈલી પ્રયોજે છે.

(અ) સરળ (બ) ભારેખમ (ક) હળવી (ડ) તળપદી

(૨૯) નીચેનામાંથી નરસિંહરાવ દિવેદીયાનો કાવ્યસંગ્રહ છે.

(અ) પૂર્વાલાપ (બ) નિશીથ (ક) કુસુમમાળા (ડ) કાવ્યદોહન

(૩૦) ગુજરાતીમાં સૌપ્રથમ ખંડકાવ્ય સર્જનાર કવિ છે.

(અ) કવિ કાન્ત (બ) કલાપી (ક) ન્હાનાલાલ (ડ) બળવંતરાય ઠાકોર

(૩૧) યુગના સર્જકો માત્ર સમાજના ઉચ્ચવર્ગના લોકોને જ પ્રાધાન્ય આપે છે.

(અ) સુધારકયુગ (બ) સાક્ષરયુગ (ક) ગાંધીયુગ (ડ) અનુગાંધીયુગ

(૩૨) 'કલાપી' નું મૂળનામ છે.

(અ) સુરસિંહજી તખ્તસિંહજી ગોહેલ (ક) મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ

(બ) ત્રિભુવનશંકર (ડ) બાલાશંકર કંથારિયા

(૩૩) ગુજરાતી ગઝલના પ્રણેતા છે.

(અ) બાલાશંકર કંથારિયા (બ) કાન્ત (ક) કલાપી (ડ) મણિલાલ દિવેદી

(૩૪) કવિ કાન્તના કાવ્યસંગ્રહનું નામ છે.

(અ) ભણકારા (બ) ગીતમંજરી (ક) નૂપૂર ઝંકાર (ડ) પૂર્વાલાપ

(૩૫) કવિ કાન્તનું મૂળ નામ છે.

(અ) સુરસિંહજી તખ્તસિંહજી ગોહેલ (ક) ગૌરીશંકર ગોવર્ધનરામ જોશી

(બ) મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ (ડ) બાલાશંકર કંથારિયા

(૩૬) કવિ કાન્ત પશ્ચિમના ધર્મવિચારના વિચારોથી પ્રભાવિત થયા હતા.

(અ) વડ્ડર્જવર્થ (બ) ટોલ્સ્ટોય (ક) સ્વીડનબોર્ગ (ડ) સોક્રેટિસ

(૩૭) કવિ ન્હાનાલાલનું ઉપનામ છે.

(અ) શેષ (બ) ઘનશ્યામ (ક) સ્વૈરવિહારી (ડ) પ્રેમ-ભક્તિ

(૩૮) સાક્ષરયુગમાં ડોલનશૈલીનો પ્રયોગ સાહિત્યકારે કર્યો હતો.

(અ) બળવંતરાય ઠાકોર (બ) નરસિંહરાવ (ક) ન્હાનાલાલ (ડ) કલાપી

(૩૯) ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ નવલકથા અને એના કર્તાનું નામ જણાવો.

(અ) સરસ્વતીચંદ્ર - ગોવર્ધનરામ (ક) ભદ્રં ભદ્ર - રમણભાઈ નીલકંઠ

(બ) કરણઘેલો - નંદશંકર મહેતા (ડ) મરણોત્તર - સુરેશ જોષી

(૪૦) ગુજરાતીની હાસ્યરસની પ્રથમ નવલકથા છે.

(અ) અમે બધાં (બ) ભદ્રં ભદ્ર (ક) નગદ નારાયણ (ડ) ત્રણ પગલાં પાતાળમાં

(૪૧) 'રાઈનો પર્વત' નાટકના સર્જક છે.

(અ) નવલરામ (બ) મણિલાલ દિવેદી (ક) ન્હાનાલાલ (ડ) રમણભાઈ નીલકંઠ

(૪૨) 'જયા - જયંત' નાટકના લેખક છે.

(અ) કાન્ત (બ) મણિલાલ દિવેદી (ક) ન્હાનાલાલ (ડ) કલાપી

(૪૩) સાક્ષરયુગ બીજા નામથી ઓળખાય છે.

(અ) નર્મદયુગ (બ) ગોવર્ધનયુગ (ક) મુનશીયુગ (ડ) સુરેશ જોષીયુગ

(૪૪) આનંદશંકર ધ્રુવ સાહિત્યકાર છે.

(અ) સુધારકયુગ (બ) સાક્ષરયુગ (ક) ગાંધીયુગ (ડ) અનુગાંધીયુગ

(૪૫) રામનારાયણ પાઠકે ઉપનામથી નિબંધો લખ્યા.

(અ) શેષ (બ) વિશેષ (ક) દ્વિરેફ (ડ) સ્વૈરવિહારી

(૪૬) ગાંધીયુગના સાહિત્યની સમયસીમા છે.

(અ) ઈ.સ. ૧૮૫૦ થી ઈ.સ. ૧૮૮૫ (ક) ઈ.સ. ૧૯૫૦ થી ઈ.સ. ૧૯૮૫

(બ) ઈ.સ. ૧૯૧૫ થી ઈ.સ. ૧૯૫૦ (ડ) ઈ.સ. ૧૯૮૫ થી આજ સુધી

(૪૭) 'જય સોમનાથ' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) ઝવેરચંદ મેઘાણી (બ) પન્નાલાલ પટેલ (ક) યુનિલાલ મડિયા (ડ) કનૈયાલાલ મુનશી

(૪૮) 'ઝેર તો પીધાં છે જાણી જાણી' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) દર્શક (બ) પન્નાલાલ પટેલ (ક) ઝવેરચંદ મેઘાણીએ (ડ) ધૂમકેતુ

(૪૯) જ્યોતિન્દ્ર દવે અને ધનસુખલાલ મહેતાની સંયુક્ત રીતે લખાયેલી નવલકથા છે.

(અ) રંગતરંગ (બ) અમે બધાં (ક) ગગનનાં લગન (ડ) જે ઘર નાર સુલક્ષણા

(૫૦) પન્નાલાલ પટેલની નવલકથાને જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ પ્રાપ્ત થયો છે.

(અ) સાચાં શમણાં (બ) વાત્રકને કાંઠે (ક) ભાંગ્યાના ભેરું (ડ) માનવીની ભવાઈ

(૫૧) 'પાદરનાં તીરથ' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) ઝવેરચંદ મેઘાણી (બ) કનૈયાલાલ મુનશી (ક) જયંતિ દલાલ (ડ) જયંત ખત્રી

(૫૨) ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ નવલિકા અને તેના લેખક છે.

(અ) ગોવાલણી - કંચનલાલ મહેતા (ક) મારી કમલા - મુનશી

(બ) પોષ્ટ ઓફિસ - ધૂમકેતુ (ડ) ગૃહ પ્રવેશ - સુરેશ જોષી

(૫૩) ધૂમકેતુની પ્રસિદ્ધ વાર્તાનું નામ છે.

(અ) પોષ્ટ ઓફિસ (બ) ભૈયાદાદા (ક) જુમો ભિસ્તી (ડ) રજપૂતાણી

(૫૪) 'યુગમૂર્તિ વાર્તાકાર' તરીકે સર્જક જાણીતા છે.

(અ) ઝવેરચંદ મેઘાણી (બ) કનૈયાલાલ મુનશ (ક) રમણલાલ દેસાઈ (ડ) ઉમાશંકર જોશી

(૫૫) ગાંધીજીએ ગુજરાતમાં ની સ્થાપના કરી હતી.

(અ) દક્ષિણમૂર્તિ - ભાવનગર (ક) વિશ્વ ભારતી - કલકત્તા

(બ) શાંતિનિકેતન - કલકત્તા (ડ) ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ - અમદાવાદ

(૫૬) 'કોશિયો પણ સમજે એવું સાહિત્ય સર્જો' - એવું વિધાન એ કર્યું છે.

(અ) ઉમાશંકર જોશીએ (બ) સુંદરમે (ક) બળવંતરાય ઠાકોરે (ડ) ગાંધીજીએ

(૫૭) ગાંધીયુગના બે પ્રમુખ સર્જકોના નામ છે.

(અ) નર્મદ - દલપતરામ (ક) ઉમાશંકર જોશી - સુંદરમ

(બ) કાન્ત - કલાપી (ડ) રાજેન્દ્ર શાહ - નિરંજન ભગત

- (૫૮) કનૈયાલાલ મુનશી ઉપર પશ્ચિમના સર્જકની સૌથી વધુ અસર પડી હતી.
 (અ) બોદલેર (બ) એલેક્ઝાંડર ડુમા (ક) વિક્ટર હ્યુગો (ડ) ચેખોવ
- (૫૯) ઉમાશંકર જોશીના સંગ્રહને જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત થયો હતો.
 (અ) વિશ્વશાંતિ (બ) ગંગોત્રી (ક) પ્રાચીના (ડ) નિશીથ
- (૬૦) સુંદરમ એમના જીવનના ઉત્તરકાળમાં થી આકર્ષાયા હતા.
 (અ) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર (બ) કાર્લ માર્ક્સ (ક) સ્વામિ આનંદ (ડ) મહર્ષિ અરવિંદ
- (૬૧) કવિ સુંદરમનો પ્રથમ કાવ્યસંગ્રહ છે.
 (અ) વસુધા (બ) યાત્રા (ક) કાવ્યમંગલા (ડ) કોયા ભગતની કડવી વાણી અને ગરીબોના ગીતો
- (૬૨) સુંદરમનું મૂળ નામ છે.
 (અ) રામનારાયણપાઠક (બ) ઝીણાભાઈ દરજી (ક) રાધેશ્યામ શર્મા (ડ) ત્રિભુવનદાસ લુહાર
- (૬૩) ગાંધીયુગના કવિને 'રાષ્ટ્રીય શાયર' નું બિરુદ આપવામાં આવ્યું છે.
 (અ) ઉમાશંકર જોશી (બ) સુંદરમ (ક) ઝવેરચંદ મેઘાણી (ડ) કાકાસહેબ કાલેલકર
- (૬૪) 'ગુજરાતનો નાથ' નવલકથાના સર્જક છે.
 (અ) પન્નાલાલ પટેલ (બ) કનૈયાલાલ મુનશી (ક) ધૂમકેતુ (ડ) ઝવેરચંદ મેઘાણી
- (૬૫) ગાંધીજીની આત્મકથાનું નામ છે.
 (અ) મારી હકીકત (બ) સ્મરણયાત્રા (ક) સત્યના પ્રયોગો (ડ) સ્વપ્નસિદ્ધિની શોધમાં
- (૬૬) 'ઉત્તરા - અભિમન્યુ' ખંડકાવ્યના કવિ છે.
 (અ) નરસિંહરાવ દિવેદીયા (બ) કાન્ત (ક) બળવંતરાય ઠાકોરે (ડ) કલાપી
- (૬૭) 'સમૂળી કાન્તિ' ના લેખક છે.
 (અ) કાકાસહેબ કાલેલકર (બ) સ્વામિ આનંદ (ક) કનૈયાલાલ મુનશી (ડ) કિશોરલાલ મશરૂવાળા
- (૬૮) 'જેલ ઓફિસની બારી' સર્જકનો વાર્તા સંગ્રહ છે.
 (અ) રામનારાયણ પાઠક (બ) ઉમાશંકર જોશી (ક) સુંદરમ (ડ) ઝવેરચંદ મેઘાણી
- (૬૯) ચન્દ્રવદન મહેતાએ પોતાના રેલજીવનના અનુભવો નાટક દ્વારા અભિવ્યક્ત કર્યા છે.
 (અ) આગગાડી (બ) ધરાગુર્જરી (ક) કન્યાવિદાય (ડ) કપૂરનો દીવો
- (૭૦) 'સધરા જેસંગનો સાળો' નવલકથાના સર્જકનું નામ છે.
 (અ) રામનારાયણ પાઠક (બ) ઉમાશંકર જોશી (ક) પન્નાલાલ પટેલ (ડ) ચુનિલાલ મડિયા

=====

બી.એ.સેમેસ્ટર- ૫
અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯
ગુજરાતી
પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – ૩૦૨
ભાષાવિજ્ઞાન અને ગુજરાતી ભાષાનો પરિચય ભાગ -૧

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : વિદ્યાર્થી ગુજરાતી ભાષા અને તેની સંરચના વિશે વાકેફ થશે.

એકમ : ૧ ભાષાનો સામાન્ય પરિચય :

14 ગુણ

- અ . ભાષાનું માનવ વ્યવહારમાં સ્થાન અને તેના ઉપયોગો
- બ. ભાષાની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ અને તેના મુખ્ય લક્ષણો
- ક. ભાષાના સામાજિક, સાંસ્કૃતિક, પ્રાસંગિક સ્વરૂપભેદો

એકમ : ૨

14 ગુણ

- અ. ભાષા વ્યવસ્થાના વિવિધ સ્તરો - ધ્વનિઘટક, પદ, વાક્ય, ઉક્તિ
- બ. ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયા
- ક. ગુજરાતી ભાષાના ધ્વનિઘટકો
- ડ. ભાષાની પરિવર્તનશીલતા

એકમ : ૩

14 ગુણ

- અ. માન્ય ભાષા અને બોલી
- બ. ગુજરાતી ભાષાની પ્રાદેશિક બોલીઓ :

ઉત્તર ગુજરાતની , મધ્ય ગુજરાતની , દક્ષિણ ગુજરાતની અને સૌરાષ્ટ્રની બોલીઓ (એનાં ઉચ્ચારણ, વ્યાકરણ અને શબ્દભંડોળ વિષયક લક્ષણો સહિત)

એકમ : ૪

14 ગુણ

- અ. ભારતનાં ભાષાકુળો
- બ. અપભ્રંશથી અર્વાચીન ગુજરાતીની વિકાસરેખાના વિવિધ તબક્કાઓ - ભેદક લક્ષણો સાથે પરિચય
- ક. સંયુક્ત વ્યંજનનો લોપ અને પૂર્વસ્વર દીર્ઘત્વ
- ડ. 'અ-ઇ ' અને 'અ-ઉ ' નું પરિવર્તન

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ચારેય એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી ભાષા અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ : જ્યંત કોઠારી
૨. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિ સ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન : પ્રબોધ પંડિત
૩. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૪. વ્યાકરણ વિમર્શ : ઊર્મિ દેસાઈ
૫. ગુજરાતી ભાષાનું ઐતિહાસિક વ્યાકરણ : ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
૬. ગુજરાતી ધ્વનિ વ્યવસ્થાની વિચારણા : પિંકી શાહ
૭. બોલી વિજ્ઞાન : યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૮. ગુજરાતી વાક્યરચના : અરવિંદ ભંડારી
૯. થોડોક વ્યાકરણ વિચાર : ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
૧૦. ભાષાનુસંગ : ઊર્મિ દેસાઈ

પરિશિષ્ટ

MCO

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૫

ભાષાવિજ્ઞાન અને ગુજરાતી ભાષાનો પરિચય ભાગ-૧

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) ભાષા એ પદ્ધતિ છે.

(અ) સાહજિક (બ) કુદરતી (ક) બિનસાહજિક (ડ) નૈસર્ગિક

(૨) ભાષાની મુખ્ય કામગીરી છે.

(અ) જ્ઞાનસાધના (બ) સાહિત્યનું માધ્યમ (ક) હૃદયસંવાદ (ડ) વિચારવિનિમય

(૩) ' ભાષા યાદચ્છિક વાર્ષિક સંકેતોની એક વ્યવસ્થા છે.' એવું એ કહ્યું છે.

(અ) સ્ટર્ટિવન્ટ (બ) સપિર (ક) વિલિયમ જોન્સ (ડ) રોબર્ટ હોલ

(૪) ભાષાના સંકેતો મુખ્યત્વે પ્રકારના છે.

(અ) વાચ્ય (બ) શ્રાવ્ય (ક) વાચ્ય - શ્રાવ્ય (ડ) દૃશ્ય

(૫) જે પોતે અર્થ નથી ધરાવતો પણ જેને અર્થભેદક રીતે પ્રયોજી શકાય તેને કહેવાય.

(અ) ધ્વનિઘટક (બ) રૂપઘટક (ક) વાક્યઘટક (ડ) શબ્દઘટક

(૬) ભાષા સંકેતોની વ્યવસ્થા છે.

(અ) વાર્ષિક (બ) યાદચ્છિક (ક) અભિવ્યંજનાત્મક (ડ) ચિત્રાત્મક

(૭) ભાષા માં અસ્તિત્વમાં આવી.

(અ) ઈશ્વરમાં (બ) ભાષાવિદોમાં (ક) સામાજિક જૂથમાં (ડ) એકલદોકલ વ્યક્તિમાં

(૮) ભાષામાં પ્રયોજાતા ધ્વનિના નાનામાં નાના ઘટકને કહે છે.

(અ) શબ્દ (બ) અક્ષર (ક) ધ્વનિઘટક (ડ) ઘટક

(૯) અર્થ ધરાવતા નાનામાં નાના એકમને કહે છે.

(અ) વ્યંજન (બ) અક્ષર (ક) ઘટક (ડ) રૂપઘટક

(૧૦) ભાષા સંઘટનાની આકૃતિ ભાષાશાસ્ત્રીએ આપી છે.

(અ) હોકિટ (બ) સપિર (ક) વિલિયમ જોન્સ (ડ) કે.કા.શાસ્ત્રી

(૧૧) ભાષાનું ઘટકતત્ત્વ અસંઘટિત છે.

(અ) ધ્વનિતંત્ર (બ) રૂપતંત્ર (ક) વાક્યતંત્ર (ડ) શબ્દકોશ

(૧૨) ધ્વનિઘટકોની શ્રેણી રચવા માટે ભાષામાં જે નિયમ છે તેને કહે છે.

(અ) ધ્વનિતંત્ર (બ) રૂપતંત્ર (ક) વાક્યતંત્ર (ડ) શબ્દતંત્ર

(૧૩) ભાષામાં રૂપઘટકોના સ્તરે જોવા મળતી વ્યવસ્થાને કહે છે.

(અ) ધ્વનિતંત્ર (બ) રૂપતંત્ર (ક) વાક્યતંત્ર (ડ) શબ્દતંત્ર

- (૧૪) ભાષામાં વાક્યના સ્તરે જોવા મળતી વ્યવસ્થાને કહે છે.
 (અ) ધ્વનિતંત્ર (બ) રૂપતંત્ર (ક) વાક્યતંત્ર (ડ) શબ્દતંત્ર
- (૧૫) ભાષામાં સ્તરે વ્યવસ્થા જોવા મળતી નથી.
 (અ) વાક્યઘટકના સ્તરે (બ) શબ્દભંડોળના સ્તરે (ક) ધ્વનિઘટકનાસ્તરે (ડ) રૂપઘટકના સ્તરે
- (૧૬) ભાષા અને બોલી વચ્ચે ખરેખર ભેદ રહેલો છે.
 (અ) ધ્વનિગત (બ) સ્વરૂપગત (ક) તાત્ત્વિક (ડ) વ્યાવહારિક
- (૧૭) 'કોઈ મોટા સમાજમાં જે મહત્ત્વના પ્રાદેશિક- સામાજિક ભાષાસ્તરો અસ્તિત્વ ધરાવતા હોય તેનું -
 'સાહિત્યિક માન્યભાષા', 'બોલચાલની માન્યભાષા', 'પ્રાંતીય માન્યભાષા', 'ઉપશિષ્ટ ભાષા' અને
 'સ્થાનિક બોલી' એવું વર્ગીકરણ ભાષા વૈજ્ઞાનિકે કર્યું છે.
 (અ) એડવર્ડ સપિર (બ) લુઈસ એચ. ગ્રે (ક) રોબર્ટ ફોલ (ડ) બ્લુમફિલ્ડ
- (૧૮) સ્ત્રીલિંગમાં વિશેષણ અને કૃદંતમૂલક ક્રિયાપદોને બહુવચનનો 'ઓ' પ્રત્યય લગાવવાનું વલણ
 ગુજરાતની બોલીમાં જોવા મળે છે.
 (અ) સૌરાષ્ટ્રી અને પદ્મણી બોલીમાં (ક) સુરતી અને ચરોતરી બોલીમાં
 (બ) પદ્મણી અને ચરોતરી બોલીમાં (ડ) સૌરાષ્ટ્રી અને સુરતી બોલીમાં
- (૧૯) ગુજરાતની બોલીમાં બહુવચનનો 'ઉ' પ્રત્યય લગાડવાનું વલણ જોવા મળે છે.
 (અ) પદ્મણી બોલીમાં (બ) ચરોતરી બોલીમાં (ક) સુરતી બોલીમાં (ડ) સૌરાષ્ટ્રી બોલીમાં
- (૨૦) પ્રાદેશિકતા પ્રમાણે મળતા ભાષાભેદને કહે છે.
 (અ) સામાજિક ભાષાભેદ (બ) વ્યાવસાયિક ભાષાભેદ (ક) ઉપશિષ્ટ ભાષાભેદ (ડ) બોલી
- (૨૧) કોલેજના વિદ્યાર્થીઓમાં મજાક - મશ્કરી માટે પ્રયોજાતા ભાષાભેદને ભાષાશાસ્ત્રમાં કહે છે.
 (અ) પ્રાદેશિક બોલી (બ) ગુપ્ત બોલી (ક) સ્લેંગ (ડ) ધંધાદારી બોલી
- (૨૨) તાલવ્યના પરિસરમાં કંઠ્યનું તાલુકરણ બોલીનું લક્ષણ છે.
 (અ) પદ્મણી બોલી (બ) ચરોતરી બોલી (ક) સુરતી બોલી (ડ) સૌરાષ્ટ્રી બોલી
- (૨૩) તાણે, હેંડ, વાખ, સઈરાખ, વાયરો - વગેરે બોલીના શબ્દો છે.
 (અ) પદ્મણી (બ) ચરોતરી (ક) સુરતી (ડ) સૌરાષ્ટ્રી
- (૨૪) ગમ, અગાડી, બૂહલું, જેમણા, ધાગડી - વગેરે બોલીના શબ્દો છે.
 (અ) પદ્મણી (બ) ચરોતરી (ક) સુરતી (ડ) સૌરાષ્ટ્રી
- (૨૫) વ્યંજનને બેવડાવવાનું વલણ બોલીમાં જોવા મળે છે.
 (અ) પદ્મણી (બ) ચરોતરી (ક) સુરતી (ડ) સૌરાષ્ટ્રી
- (૨૬) હવાકો, પોયરો, બી, તીવારે - વગેરે બોલીના શબ્દો છે.
 (અ) પદ્મણી (બ) ચરોતરી (ક) સુરતી (ડ) સૌરાષ્ટ્રી
- (૨૭) 'હ' શ્રુતિનો અભાવ અને માન્ય ગુજરાતીના 'હ' નો લોપ બોલીનું લક્ષણ છે.
 (અ) પદ્મણી (બ) ચરોતરી (ક) સુરતી (ડ) સૌરાષ્ટ્રી

(૨૮) જે ધ્વનિઓ અમુક સંયોગોમાં શ્રાવ્યતાની પરાકાષ્ઠાનું વહન કરતા હોય અને અમુક સંયોગોમાં શ્રાવ્યતાની પરાકાષ્ઠાનું વહન ન પણ કરતા હોય એવા ધ્વનિઓને ધ્વનિઘટક તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) સ્વર (બ) વ્યંજન (ક) અર્ધસ્વર (ડ) અર્ધવ્યંજન

(૨૯) નીચેનામાંથી ધ્વનિઘટકો અનુનાસિકો છે.

(અ) ક,ખ,ગ,ઘ (બ) ણ,ન,મ (ક) ચ,છ, જ, ઝ (ડ) ટ,ઠ,ડ,ઢ

(૩૦) નીચેનામાંથી ધ્વનિઓ અલ્પપ્રાણ છે.

(અ) ક,ગ,ચ,જ (બ) ખ,ઘ,છ,ઝ (ક) ઠ,ઢ,ણ,થ (ડ) ઘ,ફ,ભ,મ

(૩૧) નીચેનામાંથી ધ્વનિઓ મહાપ્રાણ છે.

(અ) ખ,ઘ (બ) ક,ગ (ક) ચ,જ (ડ) ટ,ડ

(૩૨) નીચેનામાંથી ધ્વનિઓ અઘોષ છે.

(અ) ગ,ઘ (બ) ક,ખ (ક) જ,ઝ (ડ) ડ,ઢ

(૩૩) નીચેનામાંથી ધ્વનિઓ ઘોષ છે.

(અ) ગ,ઘ (બ) ક,ખ (ક) ચ,છ (ડ) ત,થ

(૩૪) ધ્વનિનિર્માણ કરનારા અંગો અને ધ્વનિનિર્માણની સમગ્ર પ્રક્રિયાનો અભ્યાસ કરતા વિજ્ઞાનને નામે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) ધ્વનિવિજ્ઞાન (બ) રૂપવિજ્ઞાન (ક) વાક્યવિજ્ઞાન (ડ) શબ્દાર્થવિજ્ઞાન

(૩૫) નાદતંત્રી કંપન અનુભવે ત્યારે ધ્વનિઓ મળે છે.

(અ) ઘોષ (બ) અઘોષ (ક) મર્મર (ડ) મહાપ્રાણ

(૩૬) ઉચ્ચારણ સમયે નાસિકાવિવરમાંથી હવા પસાર થાય ત્યારે ધ્વનિઓ નિર્માણ પામે છે.

(અ) સંઘર્ષી (બ) પ્રકંપી (ક) અનુનાસિક (ડ) નિરનુનાસિક

(૩૭) ઉચ્ચારણ સમયે જીભનું ટેરવું આછો કંપ અનુભવે ત્યારે નિર્માતા ધ્વનિને ધ્વનિ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) તાલવ્ય (બ) પ્રકંપી (ક) અનુનાસિક (ડ) સંઘર્ષી

(૩૮) માન્ય ગુજરાતી ભાષામાં સાદા સ્વરો છે.

(અ) આઠ (બ) દસ (ક) બાર (ડ) સોળ

(૩૯) નીચેનામાંથી મધ્ય સ્થાનીય સ્વરો છે.

(અ) ઈ-એ (બ) અ-આ (ક) એ-ઓ (ડ) ઉ-ઓ

(૪૦) નીચેનામાંથી ગુજરાતી ભાષામાં અર્ધસ્વર ને ગણવામાં આવે છે.

(અ) એ-આ (બ) અં-ઓ (ક) ય-વ (ડ) ઓ-ઓ

(૪૧) સાનુનાસિક સ્વરોની શ્રેણીમાં સ્વરો ન આવે.

(અ) ઈ-ઉ (બ) અ-આ (ક) એ-ઓ (ડ) એ-ઓ

(૪૨) નીચેનામાંથી ધ્વનિઓ તાલુસ્થાનીય છે.

(અ) ક-ખ-ગ (બ) ચ-છ-જ (ક) ટ-ઠ-ડ (ડ) ત-થ-દ

(૪૩) નીચેનામાંથી ધ્વનિઓ કંઠ્ય છે.

(અ) ક-ખ-ગ (બ) ચ-છ-જ (ક) ટ-ઠ-ડ (ડ) પ-ફ-બ

(૪૪) નીચેનામાંથી ધ્વનિઓ સંઘર્ષી છે.

(અ) સ,શ,હ (બ) ચ,છ,જ (ક) ય, વ (ડ) ણ, ન, મ

(૪૫) નીચેનામાંથી પાર્શ્વિક ધ્વનિ છે.

(અ) ર (બ) લ (ક) હ (ડ) ષ

(૪૬) નીચેનામાંથી ધ્વનિને તંત્રીવિવરોત્થ ધ્વનિ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) સ (બ) અ (ક) હ (ડ) શ

(૪૭) ભાષાના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને થતા વર્ગીકરણને કહેવાય છે.

(અ) સ્વરૂપલક્ષી વર્ગીકરણ (બ) ઐતિહાસિક વર્ગીકરણ (ક) ક્ષેત્રીય વર્ગીકરણ (ડ) કુલક્રમ વર્ગીકરણ

(૪૮) જન્ય-જનકસંબંધે કે ઐતિહાસિક વિકાસની દૃષ્ટિએ સંકળાયેલી ભાષાના વર્ગીકરણને વર્ગીકરણ કહે છે.

(અ) રૂપલક્ષી વર્ગીકરણ (બ) સ્વરૂપલક્ષી વર્ગીકરણ (ક) પ્રાંતલક્ષી વર્ગીકરણ (ડ) પારિવારિક વર્ગીકરણ

(૪૯) ભાષાકુળનો અભ્યાસ કરનાર પ્રથમ ભાષાવૈજ્ઞાનિક હતો.

(અ) સ્ટર્ટિવન્ટ (બ) સપિર (ક) વિલિયમ જોન્સ (ડ) રોબર્ટ હોલ

(૫૦) ભારત અને યુરોપમાં ફેલાયેલું ભાષાકુળ છે.

(અ) ભારોપીય ભાષાકુળ (ક) આફ્રો-એશિયન ભાષાકુળ
(બ) યુરાલીય ભાષાકુળ (ડ) ચારીનાઈલ - ખોઈસન ભાષાકુળ

(૫૧) આદિમ ભારત- યુરોપીય પ્રજાનું પ્રથમ જૂથ માં સ્થિર થયું.

(અ) એશિયા (બ) આર્યવર્ત (ક) ભારત (ડ) એશિયા- માઈનર

(૫૨) ભારત- યુરોપીય પરિવારની સૌથી પ્રાચીન શાખા છે.

(અ) ઈટેલિક (બ) હિટાઈટ (ક) તોખારિયન (ડ) કેલ્ટિક

(૫૩) 'કેન્ટુમ' અને 'શતમ' જૂથમાં ભાષાના જૂથને વહેંચવામાં આવે છે.

(અ) ઈટેલિક (બ) હિટાઈટ (ક) યુરાલીય (ડ) ભારત- યુરોપીય

(૫૪) ભારતીય આર્યભાષાનો જુનામાં જુનો નમૂનો ગ્રંથમાં મળે છે.

(અ) ઋગ્વેદ (બ) મહાભારત (ક) રામાયણ (ડ) ઉપનિષદ

(૫૫) ઈરાની ભાષાનો પ્રાચીન ગ્રંથ છે.

(અ) કુરાન (બ) બાઈબલ (ક) અવેસ્તાની (ડ) ઋગ્વેદ

(૫૬) પ્રાચીન ભારતીય - આર્યભાષા ભૂમિકાનો સમયગાળો ગણવામાં આવે છે.

(અ) ઈ.સ. પૂ. ૧૫૦૦ થી ઈ.સ.પૂ.૫૦૦ (ક) ઈ.સ.પૂ. ૫૦૦ થી ઈ.સ.૧૦૦૦
(બ) ઈ.સ.૧૦૦૦ થી ઈ.સ.૨૦૦૦ (ડ) ઈ.સ. ૧૫૦૦ થી ઈ.સ. ૫૦૦

(૫૭) મધ્યમ ભારતીય - આર્યભાષા ભૂમિકાનો સમયગાળો ગણવામાં આવે છે.

(અ) ઈ.સ. પૂ. ૧૫૦૦ થી ઈ.સ.પૂ. ૫૦૦ (ક) ઈ.સ.પૂ. ૫૦૦ થી ઈ.સ.૧૦૦૦
(બ) ઈ.સ.૧૦૦૦ થી ઈ.સ.૨૦૦૦ (ડ) ઈ.સ. ૧૫૦૦ થી ઈ.સ. ૫૦૦

(૫૮) અર્વાચીન ભારતીય - આર્યભાષા ભૂમિકાનો સમયગાળો ગણવામાં આવે છે.

(અ) ઈ.સ. પૂ. ૧૫૦૦ થી ઈ.સ.પૂ. ૫૦૦ (ક) ઈ.સ.પૂ. ૫૦૦ થી ઈ.સ.૧૦૦૦
(બ) ઈ.સ.૧૦૦૦ થી આજ સુધીનો (ડ) ઈ.સ. ૧૫૦૦ થી ઈ.સ. ૫૦૦

(૫૯) કર્મ -ક્રમ - કામ એ પરિવર્તન પ્રકારનું પરિવર્તન છે.

(અ) ધ્વનિ પરિવર્તન (બ) રૂપ પરિવર્તન (ક) શબ્દ પરિવર્તન (ડ) પદ પરિવર્તન

(૬૦) ભાષાનું સૌથી પરિવર્તનશીલ અંગ છે.

(અ) ધ્વનિ ઘટક (બ) રૂપ ઘટક (ક) શબ્દ ઘટક (ડ) વાક્ય ઘટક

- (૬૧) નીચેનામાંથી ભાષાભૂમિકામાં ગુજરાતી ભાષા આવે છે.
 (અ) પ્રાચીનભારતીય- આર્ય (ક) આદિમ ભારતીય- આર્ય
 (બ) મધ્યમ ભારતીય- આર્ય (ડ) અર્વાચીન ભારતીય- આર્ય
- (૬૨) સંસ્કૃત ભાષામાંથી સીધું પરિવર્તન પામી ભાષા ઉદભવી.
 (અ) વૈદિક સંસ્કૃત (બ) પ્રાકૃત (ક) અપભ્રંશ (ડ) ગુજરાતી
- (૬૩) પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત ભાષાનો સમયગાળો માનવામાં આવે છે.
 (અ) ઈ.સ.પૂ. ૧૫૦૦ થી ઈ.સ.પૂ. ૫૦૦ (ક) ઈ.સ.પૂ.૨૦૦૦ થી ઈ.સ.પૂ.૧૫૦૦
 (બ) ઈ.સ.પૂ.૩૦૦૦ થી ઈ.સ. પૂ. ૨૦૦૦ (ડ) ઈ.સ.પૂ.૮૦૦ થી ઈ.સ.પૂ. ૪૦૦
- (૬૪) પૂર્વકાલીન પ્રાકૃતભાષાના નમૂનાઓ..... ગ્રંથમાંથી મળે છે.
 (અ) રામાયણ (બ) મહાભારત (ક) ત્રિપિટક (ડ) શિલાલેખ
- (૬૫) સંસ્કૃત ભાષાના સંયુક્ત વ્યંજનો એકવડા બનવાની પ્રક્રિયા ભાષામાં થઈ.
 (અ) પ્રાકૃત (બ) પાલિ (ક) અપભ્રંશ (ડ) સંસ્કૃત
- (૬૬) ગુજરાતી ભાષા પ્રાકૃતમાંથી ઉદભવી છે.
 (અ) શૌરશેની (બ) પાલિ (ક) પૈશાચી (ડ) માગધી
- (૬૭) 'ગુજરાતી ભાષા' એવો શબ્દપ્રયોગ પ્રેમાનંદ તેના આખ્યાનમાં કરે છે.
 (અ) નળાખ્યાન (બ) દશમસ્કંધ (ક) સુદામાચરિત્ર (ડ) અભિમન્યુ આખ્યાન
- (૬૮) ભાલણ ગુજરાતી ભાષાને નામથી ઓળખાવે છે.
 (અ) ગુર્જર ભાષા (બ) ગૌર્જર ભાષા (ક) ગુર્જરી ભાષા (ડ) ગુજર ભાષા
- (૬૯) ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ ભૂમિકાને તેસ્સિતોરી નામે ઓળખાવે છે.
 (અ) પ્રાચીન પશ્ચિમી રાજસ્થાની (બ) અપભ્રંશ (ક) ગૌર્જર અપભ્રંશ (ડ) ગુર્જર ભાષા
- (૭૦) પ્રાચીન ગુજરાતી ભાષાને ઉમાશંકર જોશી નામથી ઓળખાવે છે.
 (અ) ગૌર્જર અપભ્રંશ (બ) પ્રાચીન ગુજરાતી (ક) મારુ- ગુર્જર (ડ) જૂની ગુજરાતી

=====

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૫

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯

ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – ૩૦૩

સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો ભાગ - ૧

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : વિદ્યાર્થી સાહિત્યના સિદ્ધાંતોનો પરિચય મેળવશે જે તેને કૃતિઓને સમજવામાં મદદરૂપ થશે.

એકમ : ૧

14 ગુણ

- અ. લલિત કલાની વિભાવના : કલાની વિભાવના, અર્થ, વિવિધ લલિત અને લલિતેતર કલાઓ, શ્રેષ્ઠ કલાની ચર્ચા
- બ. સાહિત્યકલાની વિભાવના : સાહિત્યકલાનો અર્થ, વિવિધ સાહિત્યકલાઓ, લલિત અને લલિતેતર સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ
- ક. કલાના વિભિન્ન પ્રકારો

એકમ : ૨

14 ગુણ

સંસ્કૃત સાહિત્યની વિવિધ વિચારધારાઓ : રસ, ધ્વનિ, વક્રોક્તિ, રીતિ, અલંકાર અને ઔચિત્ય આદિનો પરિચય

એકમ : ૩

14 ગુણ

પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય, કૌતુકરાગી સાહિત્ય, વાસ્તવદર્શી સાહિત્ય અને આધુનિક સાહિત્યની વિચારધારાનો પરિચય

એકમ : ૪ નીચેના મુદ્દાઓનો સઘન અભ્યાસ :

14 ગુણ

૧. કાવ્યની વ્યાખ્યા (પૂર્વ અને પશ્ચિમ સંદર્ભે)
૨. કાવ્યહેતુ
૩. કાવ્યનાં પ્રયોજનો

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ચારેય એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંત : જ્યંત કોઠારી
૨. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો : નગીનદાસ પારેખ
૩. સાહિત્યવિવેચનના સિદ્ધાંતો : સતીશ વ્યાસ, વિજય શાસ્ત્રી
૪. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો : મણિલાલ હ. પટેલ
૫. ભારતીય સાહિત્યવિચાર મંજૂષા : બેટાઈ - કંસારા
૬. સાહિત્ય વિવેચન : બહેચરભાઈ પટેલ
૭. સાહિત્ય મીમાંસા (ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય) : ડૉ. કુમાર જૈમિની શાસ્ત્રી

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૫

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 303

સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો ભાગ - ૧

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) ' ધારેલું પરિણામ નિપજાવવા ચોકસાઈ અને વિચારપૂર્વક યોજેલું કૌશલ તે કલા.' - કલાની આ વ્યાખ્યા એ આપી છે.

(અ) વડ્ઝવર્થ (બ) એબરકોમ્બી (ક) મેથ્યુઆર્નોલ્ડ (ડ) કાર્લાઈલ

(૨) ' કલા મનોગત અભિવ્યક્તિ છે.' - એવું એ કહ્યું છે.

(અ) એરિસ્ટોટલ (બ) કોંચે (ક) ટાગોર (ડ) કોલરિજ

(૩) કલાના મુખ્ય બે પ્રકાર છે.

(અ) શિલ્પ - સ્થાપત્ય (બ) કવિતા - વિવેચન (ક) લલિત - લલિતેતર (ડ) સંગીત - સાહિત્ય

(૪) જે કલાઓ માનવજીવનમાં ઉપયોગી બને તે કલાઓને કલા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) લલિતકલા (બ) લલિતેતર કલા (ક) સાહિત્યકલા (ડ) સ્થાપત્યકલા

(૫) જે કલાઓ માનવચિત્તને વિલક્ષણ પ્રકારનો આનંદ આપે તે કલાને કલા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) લલિતેતરકલા (બ) ઉપયોગીકલા (ક) લલિતકલા (ડ) ભરત - ગૂંથણ

(૬) ભરતગૂંથણ, કેશગૂંઢન, મ્હેંદી વગેરે કલાઓનો કલામાં સમાવેશ થાય છે.

(અ) લલિતેતરકલા (બ) શ્રાવ્યકલા (ક) લલિતકલા (ડ) આનંદકલા

(૭) સ્થાપત્ય, શિલ્પ, ચિત્ર, સંગીત અને સાહિત્ય કલાનો સમાવેશ કલામાં થાય છે.

(અ) લલિતેતરકલા (બ) ઉપયોગીકલા (ક) લલિતકલા (ડ) જ્ઞાનકલા

(૮) ઉપાદાનની સૂક્ષ્મતાને આધારે કલાની ઉચ્ચતાવચતાની ચર્ચા કરનાર કલા મીમાંસક હતા.

(અ) પ્લેટો (બ) હેગલ (ક) લોન્જાઈનસ (ડ) ભરત

(૯) સ્થાપત્ય કલાનું ઉપાદાન અને પરિમાણ છે.

(અ) પત્થર અને દ્વિપરિમાણીય (ક) પત્થર અને ત્રિપરિમાણીય

(બ) પત્થર અને શૂન્યપરિમાણીય (ડ) ફલક અને ત્રિપરિમાણીય

(૧૦) શિલ્પકલાનું ઉપાદાન અને પરિમાણ છે.

(અ) પત્થર અને દ્વિપરિમાણીય (ક) પત્થર અને ત્રિપરિમાણીય

(બ) પત્થર અને શૂન્યપરિમાણીય (ડ) ફલક અને ત્રિપરિમાણીય

(૧૧) ચિત્રકલાનું ઉપાદાન અને પરિમાણ છે.

(અ) કાગળ અને દ્વિપરિમાણીય

(ક) કાગળ અને ત્રિપરિમાણીય

(બ) કાગળ અને શૂન્યપરિમાણીય

(ડ) કેનવાસ અને ત્રિપરિમાણીય

(૧૨) સંગીતકલાનું ઉપાદાન અને પરિમાણ છે.

(અ) સૂર અને દ્વિપરિમાણીય

(ક) સૂર અને ત્રિપરિમાણીય

(બ) સૂર અને શૂન્યપરિમાણીય

(ડ) શબ્દ અને શૂન્યપરિમાણીય

(૧૩) સાહિત્યકલાનું ઉપાદાન અને પરિમાણ છે.

(અ) શબ્દ અને દ્વિપરિમાણીય

(ક) શબ્દ અને ત્રિપરિમાણીય

(બ) સૂર અને શૂન્યપરિમાણીય

(ડ) શબ્દ અને શૂન્યપરિમાણીય

(૧૪) લલિતકલાઓમાં શ્રેષ્ઠકલા ને ગણવામાં આવે છે.

(અ) શિલ્પ

(બ) ચિત્ર

(ક) સંગીત

(ડ) સાહિત્ય

(૧૫) 'લિટરેચર ઓફ નોલેજ' ને ગુજરાતીમાં કહે છે.

(અ) લલિતસાહિત્ય

(બ) લલિતેતર સાહિત્ય

(ક) કથા સાહિત્ય

(ડ) કાવ્ય સાહિત્ય

(૧૬) 'લિટરેચર ઓફ પાવર' ને ગુજરાતીમાં કહે છે.

(અ) લલિતસાહિત્ય

(બ) લલિતેતર સાહિત્ય

(ક) કથા સાહિત્ય

(ડ) કાવ્ય સાહિત્ય

(૧૭) સર્જનાત્મક રસલક્ષી સાહિત્યમાં પ્રકારના સાહિત્યનો સમાવેશ થાય છે.

(અ) લલિતસાહિત્ય

(બ) લલિતેતરસાહિત્ય

(ક) ઉપયોગી સાહિત્ય

(ડ) જ્ઞાનપ્રદ સાહિત્ય

(૧૮) લલિત સાહિત્યમાં નું પ્રાધાન્ય છે.

(અ) રસનું

(બ) માહિતીનું

(ક) જ્ઞાનનું

(ડ) બોધનું

(૧૯) લલિતેતર સાહિત્યમાં નું પ્રાધાન્ય છે.

(અ) રસનું

(બ) માહિતીનું

(ક) આનંદનું

(ડ) ભાવનું

(૨૦) લલિતસાહિત્યમાં સાહિત્ય સ્વરૂપનો સમાવેશ થાય છે.

(અ) પત્ર

(બ) નવલકથા

(ક) ડાયરી

(ડ) ઈતિહાસ

(૨૧) લલિતેતરસાહિત્યમાં સાહિત્ય સ્વરૂપનો સમાવેશ થાય છે.

(અ) ગઝલ

(બ) નવલકથા

(ક) રેખાચિત્ર

(ડ) નાટક

(૨૨) 'શબ્દાર્થો સહિતૌ વક્રકવિ વ્યાપારશાલિનિ , બન્ધે વ્યવસ્થિતૌ કાવ્યં તદવિદાહલાદકારિણિ. ' -

કાવ્ય- સાહિત્યની આ વ્યાખ્યા એ આપી છે.

(અ) કુન્તક

(બ) રાજશેખર

(ક) ભામહ

(ડ) મમ્મટ

(૨૩) કુન્તકે કાવ્ય - સાહિત્યની વ્યાખ્યા આપી તે ગ્રંથનું નામ છે.

(અ) શ્રાદ્ધવિવેક

(બ) વક્રોક્તિજીવિતમ

(ક) કાવ્યાલંકાર

(ડ) કાવ્યપ્રકાશ

(૨૪) 'શબ્દાર્થો સહિતૌ કાવ્યમ' - કાવ્ય- સાહિત્યની આ વ્યાખ્યા એ આપી.

(અ) રુદ્રટ

(બ) ભામહ

(ક) રાજશેખર

(ડ) મમ્મટ

(૨૫) 'શબ્દાર્થયોર્યથાવત સહભાવેન વિદ્યા સાહિત્યવિદ્યા' - સાહિત્ય અંગેનું આ વિધાન એ કર્યું છે.

(અ) રાજશેખર

(બ) કુન્તક

(ક) રુદ્રટ

(ડ) મમ્મટ

(૨૬) ભામહે કાવ્યની વ્યાખ્યા ગ્રંથમાં આપી.

(અ) કાવ્યાલંકાર

(બ) કાવ્યપ્રકાશ

(ક) વક્રોક્તિજીવિતમ

(ડ) શ્રાદ્ધવિવેક

(૨૭) 'તદદૌષૌ શબ્દાર્થૌ સગુણાવનલંકૃતિ પુનઃ ક્વાડપિ' - કાવ્ય વિશેનું આ વિધાન એ કર્તૃ છે.

(અ) રુદ્રટ (બ) ભામહ (ક) રાજશેખર (ડ) મમ્મટ

(૨૮) ' રમણીયાર્થ પ્રતિપાદક : શબ્દ : કાવ્યમ' - એ સાહિત્યની વ્યાખ્યા આપનાર મીમાંસક હતા.

(અ) જગન્નાથ (બ) ભામહ (ક) રાજશેખર (ડ) મમ્મટ

(૨૯) 'Poetry is the breath and finer spirit of all knowledge.' - કાવ્ય અંગેનું આ વિધાન નું છે.

(અ) વડ્ડર્લવર્થ (બ) શેલી (ક) મેથ્યુઆર્નોલ્ડ (ડ) કાર્લાઈલ

(૩૦) 'Poetry is the best word in their best order' - સાહિત્યની આ વ્યાખ્યા વિદ્વાને આપી છે.

(અ) લોન્જાઈનસ (બ) ડ્રાઈડન (ક) કોલરિજ (ડ) શેલી

(૩૧) ' Poetry is musical thought ' - કાવ્ય અંગેની આ વ્યાખ્યા એ આપી.

(અ) વડ્ડર્લવર્થ (બ) શેલી (ક) મેથ્યુઆર્નોલ્ડ (ડ) કાર્લાઈલ

(૩૨) 'Poetry is at bottoma Criticism of life' - આ વ્યાખ્યા મીમાંસકે આપી.

(અ) પ્લેટો (બ) એરિસ્ટોટલ (ક) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ (ડ) કોલરિજ

(૩૩) ' સત્યના કે સૌંદર્યના તત્વનું કલ્પનાયુક્ત ઉચિત લેખન કે કથન તે સાહિત્ય.'- સાહિત્ય અંગેની આ વ્યાખ્યા એ આપી.

(અ) ખબરદાર (બ) કાન્ત (ક) કલાપી (ડ) સુરેશ જોશી

(૩૪) અંગ્રેજી 'Classical' શબ્દની બહુ નજીકનો ગુજરાતી પર્યાય છે.

(અ) સૌષ્ઠવપ્રિય (બ) કૌતુકપ્રિય (ક) રંગદર્શી (ડ) સ્વચ્છંદતાવાદી

(૩૫) અંગ્રેજી 'Romantic' શબ્દની બહુ નજીકનો ગુજરાતી પર્યાય છે.

(અ) સૌષ્ઠવપ્રિય (બ) કૌતુકપ્રિય (ક) રૂપદર્શી (ડ) પ્રશિષ્ટતાવાદી

(૩૬) સૌષ્ઠવપ્રિય સાહિત્યમાં ની ઉપર ભાર મૂકવામાં આવે છે.

(અ) સમગ્ર માનવજીવન (ક) કોઈ એક વ્યક્તિના જીવન

(બ) પશુજીવન (ડ) સર્જકના વ્યક્તિગતજીવન

(૩૭) કૌતુકપ્રિય સાહિત્યમાં ની ઉપર ભાર મૂકવામાં આવે છે.

(અ) સમગ્ર માનવજીવન (ક) સમાજજીવન

(બ) પશુજીવન (ડ) સર્જકના વ્યક્તિગતજીવન

(૩૮) સૌષ્ઠવપ્રિય સાહિત્ય પ્રણાલિકાગત હોવાથી તેમાં નો અનુભવ થાય છે.

(અ) એકવિધતા (બ) વિવિધતા (ક) મૌલિકતા (ડ) બહુવિધતા

(૩૯) પરમ્પરા સાથે અનુસંધિત સર્જકને સર્જક કહેવાય.

(અ) વાસ્તવવાદી (બ) સૌષ્ઠવપ્રિય (ક) કૌતુકપ્રિય (ડ) અતિવાસ્તવવાદી

(૪૦) પ્રયોગશીલતા..... સાહિત્યિક વલણ સાથે સંકળાયેલી સંજ્ઞા છે.

(અ) સૌષ્ઠવપ્રિય (બ) કૌતુકપ્રિય (ક) વાસ્તવવાદી (ડ) આમાંથી એકપણ નહીં

(૪૧) વાસ્તવવાદ સ્તરની પ્રજાને આકારે છે.

(અ) તમામ સ્તર (બ) નીચલા સ્તર (ક) મધ્યમ સ્તર (ડ) ઉચ્ચ સ્તર

(૪૨) રસ મીમાંસાના આદ્ય પ્રવર્તક હતા.

(અ) ભદ્ર નાયક (બ) ભદ્ર લોલ્લટ (ક) ભરત મુનિ (ડ) શ્રીશંકુક

(૪૩) ભરત મુનિએ સ્થાયીભાવ ગણાવ્યા છે.

(અ) આઠ (બ) નવ (ક) દસ (ડ) બાર

(૪૪) અભિનવ ગુપ્તે સ્થાયીભાવ ગણાવ્યા છે.

(અ) આઠ (બ) નવ (ક) દસ (ડ) બાર

(૪૫) સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રમાં વ્યભિચારીભાવની સંખ્યા ગણાવાય છે.

(અ) ૬૦ (બ) ૩૩ (ક) ૩૬ (ડ) ૪૦

(૪૬) રતિ, હાસ, શોક, ક્રોધ, ભય, ઉત્સાહ, જુગુપ્સા, વિસ્મય અને નિર્વેદ એ છે.

(અ) સ્થાયીભાવો (બ) સંચારીભાવો (ક) સાત્વિકભાવો (ડ) રસ

(૪૭) શૃંગાર, હાસ્ય, ક્રુણ, રૌદ્ર, વીર, ભયાનક, બીભત્સ, અદભુત એ છે.

(અ) સ્થાયીભાવો (બ) સંચારીભાવો (ક) સાત્વિકભાવો (ડ) રસ

(૪૮) 'શોક' - જેવા સ્થાયીભાવ માંથી રસ જન્મે .

(અ) શૃંગાર (બ) ક્રુણ (ક) હાસ્ય (ડ) ભયાનક

(૪૯) 'જુગુપ્સા' માંથી રસ જન્મે.

(અ) બીભત્સ (બ) ભયાનક (ક) વીર (ડ) અદભુત

(૫૦) લૌકિક વ્યવહારમાં આપણે જેને 'કારણ', 'હેતુ' કે 'નિમિત્ત' કહીએ છીએ તેને રસશાસ્ત્રની પરિભાષામાં કહેવાય.

(અ) ભાવ (બ) વિભાવ (ક) સ્થાયીભાવ (ડ) વ્યભિચારીભાવ

(૫૧) વિભાવના બે પ્રકાર છે.

(અ) સ્થાયી અને સંચારી (બ) રસ અને ભાવ (ક) આલંબન અને ઉદ્દીપન (ડ) વિભાવ અને અનુભાવ

(૫૨) ' વિભાવાનુભાવ વ્યભિચારી સંયોગાદ રસનિષ્પત્તિ:' - રસનું આ સૂત્ર એ આપ્યું.

(અ) ભરત મુનિ (બ) આનંદવર્ધન (ક) મમ્મટ (ડ) અભિનવગુપ્ત

(૫૩) 'Art then representation of the real in its mental aspect.' - કલાની આ વ્યાખ્યાએ આપી.

(અ) હેગલ (બ) વર્સફોલ્ડ (ક) ટોલ્સટોય (ડ) એબરકોમ્બી

(૫૪) ' રંગ, રૂપ, રેખા, આકૃતિ કે વાણીમાં મનના આવેગોની કે ભાવોની અભિવ્યક્તિ એટલે કલા'- એવું એ કહ્યું.

(અ) ભર્તૃ હરિ (બ) વર્સફોલ્ડ (ક) ટોલ્સટોય (ડ) હર્બર્ટ રીડ

(૫૫) સાહિત્યના 'શુદ્ધ સાહિત્ય' અને 'પ્રયોજિત સાહિત્ય' એવા વિભાગો એ પાડ્યા છે.

(અ) એબરકોમ્બીએ (બ) હેગલે (ક) કોચેએ (ડ) વર્સફોલ્ડે

(૫૬) ભરતના ગ્રંથમાં 'નાટકમાં રસ કેવી રીતે પેદા થાય છે ?' તેની ચર્ચા થઈ છે.

(અ) પોએટિક્સ (બ) કાવ્યપ્રકાશ (ક) વક્રોક્તિજીવિતમ (ડ) ધ્વન્યાલોક

(૫૭) ભરતના સ્થાયીભાવના વર્ગીકરણમાં અભિનવગુપ્તે નામે નવમો રસ ઉમેર્યો.

- (અ) ભક્તિરસ (બ) વાત્સલ્યરસ (ક) શાંતરસ (ડ) રૌદ્રરસ
- (૫૮) ' ભાવના અનુભવનું શારીરિક રૂપ એટલે જ '
- (અ) વિભાવ (બ) અનુભાવ (ક) વ્યભિચારીભાવ (ડ) સાત્વિક ભાવ
- (૫૯) રસનિષ્પત્તિની પ્રક્રિયાને ભદ્ર લોલ્લટ રૂપે સમજાવે છે.
- (અ) અનુમિતિવાદ (બ) ભુક્તિવાદ (ક) ઉત્પત્તિવાદ (ડ) અભિવ્યક્તિવાદ
- (૬૦) ' રસ ઉત્પન્ન પણ થતો નથી અને રસ અનુમિત પણ થતો નથી, પણ રસ તો ભોગવાય છે.' - એવું કહ્યું.
- (અ) ભદ્ર લોલ્લટ (બ) શ્રી શંકુક (ક) ભદ્ર નાયક (ડ) અભિનવ ગુપ્ત
- (૬૧) અભિવ્યક્તિવાદના પ્રણેતા છે.
- (અ) ભદ્ર લોલ્લટ (બ) શ્રી શંકુક (ક) ભદ્ર નાયક (ડ) અભિનવ ગુપ્ત
- (૬૨) ધ્વનિ સિક્ષાંતના પ્રણેતા છે.
- (અ) ભરત (બ) આનંદવર્ધન (ક) જગન્નાથ (ડ) મમ્મટ
- (૬૩) આનંદવર્ધને ધ્વનિના પ્રકાર ગણાવ્યા છે.
- (અ) બે (બ) ત્રણ (ક) ચાર (ડ) છ
- (૬૪) કુન્તકે પોતાના ગ્રંથમાં વક્ત્રાના પ્રકારો દર્શાવ્યાં છે.
- (અ) ત્રણ (બ) ચાર (ક) પાંચ (ડ) છ
- (૬૫) રીતિસિક્ષાંતના પ્રણેતા છે.
- (અ) રુદ્રટ (બ) વામન (ક) ભામહ (ડ) ક્ષેમેન્દ્ર
- (૬૬) વામનની રીતિવિચારણા તેમના ગ્રંથમાં જોવા મળે છે.
- (અ) રમણિયતાવિચાર (બ) વક્રોક્તિ વિચાર (ક) કાવ્યદર્શ (ડ) કાવ્યાલંકાર સૂત્રવૃત્તિ
- (૬૭) ઔચિત્યનો સિક્ષાંત એ આપ્યો.
- (અ) દંડી (બ) ક્ષેમેન્દ્ર (ક) વામન (ડ) મમ્મટ
- (૬૮) ' કવિતા એટલે આત્માની અમૃતકલા' - એવું વિધાન એ કર્યું છે.
- (અ) દલપતરામ (બ) રમણભાઈ નીલકંઠ (ક) સુંદરમ (ડ) આનંદશંકર ધ્રુવ
- (૬૯) કવિતા એટલે લાગણીમય વિચાર' - એવું વિધાન એ કર્યું છે.
- (અ) નર્મદ (બ) રા.વિ.પાઠક (ક) સુંદરમ (ડ) ઉમાશંકર જોશી
- (૭૦) મમ્મટે પોતાના ગ્રંથમાં કાવ્યના પ્રયોજનોની ચર્ચા કરી છે.
- (અ) કાવ્યપ્રકાશ (બ) કાવ્યદર્શ (ક) કાવ્યનિમજ્જન (ડ) કાવ્યદર્પણ

=====

બી.એ.સેમેસ્ટર - ૫
અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯
ગુજરાતી
પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - ૩૦૪/A
'ચેહરા' - મધુરાય

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના કથાસાહિત્યથી પરિચિત થશે.

એકમ : ૧	સર્જકના જીવન - સમય અને સમગ્ર સાહિત્યસર્જનનો પરિચય	14 ગુણ
એકમ : ૨	કૃતિનો સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ	14 ગુણ
એકમ : ૩	કૃતિનો વસ્તુલક્ષી અભ્યાસ (આ એકમમાં ટૂંકનોંધો પૂછી શકાશે.)	14 ગુણ
એકમ : ૪	કાવ્યનું રસદર્શન	14 ગુણ
એકમ : ૫	આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરના ત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે	14 ગુણ

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રકાશક - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ધીરૂભાઈ ઠાકર
૪. આસ્વાદ અષ્ટાદશી : જયંત કોઠારી
૫. ગુજરાતી કવિતાનો આસ્વાદ : સુરેશ જોષી
૬. કાવ્યાસ્વાદો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૭. કાવ્ય સંવાદો : રાઘેશ્યામ શર્મા
૮. કાવ્યરસ : વિજય શાસ્ત્રી
૯. કાવ્યબાની : નીતિન મહેતા
૧૦. કાવ્યપદ : સુમન શાહ

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતીસેમેસ્ટર : ૫

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 304/ A

'ચહેરા' - મધુરાય

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) મધુરાયનું મૂળ નામ છે.

(અ) મધુસૂદન વલ્લભદાસ ઠાકર (ક) મધુસૂદન કાળીદાસ ઠાકર

(બ) મધુસૂદન કેશવદાસ ઠાકર (ડ) મધુસૂદન નરભેરામ ઠાકર

(૨) મધુરાયનો જન્મ તારીખે થયો હતો.

(અ) ૧૬ - ૦૭ - ૧૯૪૨ (બ) ૧૮ - ૦૭ - ૧૯૪૨ (ક) ૨૧ - ૦૭ - ૧૯૪૫ (ડ) ૨૨ - ૦૭ - ૧૯૪૫

(૩) મધુરાયનું જન્મસ્થળ છે.

(અ) કલકત્તા (બ) દ્વારકા (ક) અમદાવાદ (ડ) જામખંભાળીયા

(૪) મધુરાયે પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ માંથી લીધું.

(અ) દ્વારકા (બ) અમદાવાદ (ક) કલકત્તા (ડ) જામખંભાળીયા

(૫) મધુરાયે સ્નાતકની ડિગ્રી માંથી મેળવી.

(અ) કલકત્તા - રેસિડેન્ટ કોલેજ (ક) અમદાવાદ - ગુજરાત કોલેજ

(બ) કલકત્તા - લો કોલેજ (ડ) અમદાવાદ - એચ. કે. કોલેજ

(૬) મધુરાય અમેરિકા ની તાલીમ લેવા ગયા હતા.

(અ) લેખન (બ) અભિનય (ક) ચિત્રકલા (ડ) રંગમંચ અને દિગ્દર્શન

(૭) અમેરિકામાં મધુરાયે સાપ્તાહિકનો પ્રારંભ કર્યો .

(અ) ગુજરાતી (બ) હિન્દી (ક) બંગાળી (ડ) મરાઠી

(૮) હાલમાં મધુરાય દેશમાં રહે છે.

(અ) આફ્રિકા (બ) અમેરિકા (ક) કેનેડા (ડ) લંડન

(૯) મધુરાય રચિત 'કલ્પતરુ' કૃતિનું સ્વરૂપ છે.

(અ) નવલકથા (બ) લઘુનવલ (ક) નાટક (ડ) નવલિકા

(૧૦) નીચેનામાંથી એ મધુરાયનો વાર્તાસંગ્રહ છે.

(અ) સાપબાજી (બ) સભા (ક) કેફિયત (ડ) બાંશી નામની એક છોકરી

(૧૧) એ મધુરાય રચિત નાટક છે.

(અ) કોઈ પણ એક ફૂલનું નામ બોલો તો

(ક) મેરે પિયા ગયે રેગૂન

(બ) બાંશી નામની એક છોકરી

(ડ) નીલે ગગન કે તલે

(૧૨) મધુરાય રચિત 'અશ્વત્થામા' કૃતિનું સ્વરૂપ છે.

(અ) એકાંકીસંગ્રહ

(બ) નાટક

(ક) નિબંધ

(ડ) ટૂંકીવાર્તા

(૧૩) મધુરાયની નવલકથા ઉપરથી 'વોટ્સ ચોર રાશી' નામનું હિન્દી ચલચિત્ર બન્યું.

(અ) ચહેરા

(બ) સભા

(ક) મુખસુખ

(ડ) કિમ્બલ રેવન્સ વૂડ

(૧૪) યોગેશનું પાત્ર નવલકથામાં આવે છે.

(અ) કિમ્બલ રેવન્સ વૂડ

(બ) સભા

(ક) ચહેરા

(ડ) મુખસુખ

(૧૫) તપતી નામનું સ્ત્રીપાત્ર મધુરાયની નવલકથામાં આવે છે.

(અ) કામિની

(બ) સભા

(ક) ચહેરા

(ડ) સાપબાજી

(૧૬) ' ધ લાઈટ ઈન ધ ફોરેસ્ટ' કૃતિનું સ્વરૂપ છે.

(અ) અનુવાદ

(બ) નાટક

(ક) નિબંધ

(ડ) નવલકથા

(૧૭) નીચેનામાંથી એ મધુરાયનો એકાંકીસંગ્રહ છે.

(અ) અશ્વત્થામા

(બ) સંતુ રંગીલી

(ક) કુમારની આગાશી (ડ) દિલ કી ગલી

(૧૮) ઈ.સ. ૧૯૯૯ માં મધુરાયને ચંદ્રક પ્રાપ્ત થયો.

(અ) રણજિતરામ સુવર્ણચંદ્રક

(બ) નર્મદ ચંદ્રક

(ક) કુમાર સુવર્ણ ચંદ્રક (ડ) પ્રેમાનંદ ચંદ્રક

(૧૯) 'કાન્તા કહે' કૃતિનું સાહિત્ય સ્વરૂપ છે.

(અ) એકાંકીસંગ્રહ

(બ) વાર્તાસંગ્રહ

(ક) નિબંધસંગ્રહ

(ડ) કાવ્યસંગ્રહ

(૨૦) મધુરાય રચિત 'ચહેરા' ની પ્રથમ આવૃત્તિ ઈ.સ. પ્રકાશિત થઈ .

(અ) ૧૯૬૩

(બ) ૧૯૬૪

(ક) ૧૯૬૫

(ડ) ૧૯૬૬

(૨૧) " અનુતર તંગતાના મૌનનો વળાંક આપીને જાણીતી લિપિના અક્ષરોમાંથી 'ચહેરા' એ પોતાની કામની

લિપિ બનાવી લીધી છે. " 'ચહેરા' નવલકથા વિશેનું આ વિધાન એ કર્યું છે.

(અ) સિતાંશુ યશશ્ચન્દ્ર

(બ) મધુરાય

(ક) રાધેશ્યામ શર્મા

(ડ) સુરેશ જોષી

(૨૨) 'ચહેરા' નવલકથામાં તીર્થધામની સૃષ્ટિનું વર્ણન છે.

(અ) દ્વારકા

(બ) ગોકુળ

(ક) મથુરા

(ડ) ડાકોર

(૨૩) નીચેનામાંથી એ મધુરાયનો નિબંધસંગ્રહ છે.

(અ) નીલે ગગન કે તલે

(બ) બોલે ઝીણાંમોર

(ક) દૂરના એ સૂર

(ડ) નંદ સામવેદી

(૨૪) મધુરાયની 'કિમ્બલ રેવન્સ વૂડ' નવલકથા પરથી ટેલિફિલ્મ બની હતી.

(અ) યોગેશ પટેલનું વેવિશાળ

(ક) કોઈ પણ એક ફૂલનું નામ બોલો તો

(બ) કુમારની અગાશી

(ડ) પાનકોર નાકે જઈ

(૨૫) મધુરાયના નાટકના ચૌદ ભાષામાં અનુવાદ થયા છે.

(અ) કોઈ પણ એક ફૂલનું નામ બોલો તો

(ક) કુમારની અગાશી

(બ) આપણે કલબમાં મળ્યા હતા

(ડ) પાનકોર નાકે જઈ

- (૨૬) મધુરાયની 'કિમ્બલ રેવન્સ વૂડ' નવલકથા પરથી ટી.વી. સિરિયલ બની.
 (અ) મિ. યોગી (બ) મિસ્ટર એન્ડ મિસિસ (ક) શ્રીમાન - શ્રીમતિ (ડ) મિસ્ટર એક્સ
- (૨૭) મધુરાયના માતાનું નામ હતું.
 (અ) વિજયાબહેન (બ) મમતાબહેન (ક) જયાબહેન (ડ) વર્ષાબહેન
- (૨૮) ઈ.સ. ૧૯૭૨ માં મધુરાયને સુવર્ણચંદ્રક મળ્યો.
 (અ) નર્મદ સુવર્ણચંદ્રક (ક) ધનજીકાનજી સુવર્ણચંદ્રક
 (બ) રણજિતરામ સુવર્ણચંદ્રક (ડ) નરસિંહ મહેતા સુવર્ણચંદ્રક
- (૨૯) મધુરાયને ભૂપેન ખખ્ખર એવોર્ડ ઈ. સ. માં મળ્યો.
 (અ) ૨૦૦૨ (બ) ૨૦૦૩ (ક) ૨૦૦૪ (ડ) ૨૦૦૬
- (૩૦) મધુરાયના બાળપણના પ્રસંગો વિશેષપણે શહેર સાથે સંકળાયેલાં છે.
 (અ) દ્વારકા (બ) કલકત્તા (ક) અમદાવાદ (ડ) મુંબઈ
- (૩૧) ' બસ , હવે અમને ખારી દાળ ને કાચાં શાક કોણ ખવડાવશે ?'– આ વાક્ય બોલે છે.
 (અ) લેખક (બ) લેખકની બહેન (ક) લેખકના પિતા (ડ) લેખકની માતા
- (૩૨) મધુરાયે ટૂંકીવાર્તાક્ષેત્રે કરેલ પ્રયોગ છે.
 (અ) હાર્મોનિકા (બ) ઘટનાહાસ (ક) ઘટનાલોપ (ડ) રચનારીતિ
- (૩૩) 'ચહેરા'નવલકથામાં લેખકના મોટાભાઈનું નામ છે.
 (અ) પ્રમોદભાઈ (બ) પુલુ (ક) પની (ડ) દૌલત
- (૩૪) નવલકથામાં લેખકના મિત્ર પુલુ સાથેની ઓળખાણ સ્થળે થઈ હતી.
 (અ) લાઈબ્રેરીમાં (બ) મુંબઈમાં (ક) બજારમાં (ડ) અમદાવાદમાં
- (૩૫) “ જો અપના ભાસા ઠીક સે નહીં જાનતા ઓ હી અંગ્રેજીમેં બોલતા હૈ.” નવલકથામાં આ વાક્ય
 બોલે છે.
 (અ) પ્રમોદ (બ) મહારાજ (ક) પીલુ (ડ) યુસુફ
- (૩૬) લેખક કલકત્તામાં સૌપ્રથમ ના ઘરે રહે છે.
 (અ) પુલુ (બ) યુસુફ (ક) શેઠ મોહનલાલજી (ડ) સરલા
- (૩૭) શેઠ મોહનલાલજીના મહારાજનું નામ હતું.
 (અ) જમનાપ્રસાદ (બ) રમણ (ક) રાય પ્રસાદ (ડ) લાલજી
- (૩૮) શેઠ મોહનલાલજીના પુત્ર હતા.
 (અ) એક (બ) બે (ક) ત્રણ (ડ) ચાર
- (૩૯) પંડિતજી નીલકંઠે કલકત્તામાં પોતાનું ઉપનામ રાખ્યું હતું.
 (અ) વૃદ્ધ્ય (બ) ધનશ્યામ (ક) શ્યામ (ડ) પ્રસાદ
- (૪૦) લેખક ની ચોપડીઓ વાપરતા.
 (અ) ભંવરલાલ (બ) કિશોરીમલ (ક) પુલુ (ડ) રંજના
- (૪૧) લેખક ના વપરાયેલાં કપડાં અને જોડાં પહેરતાં હતાં.
 (અ) કિશોરીમલ (બ) ભંવરમલ (ક) દૌલત (ડ) યુસુફ

(૪૨) લેખક સામે લગ્નનો પ્રસ્તાવ મૂકે છે.

(અ) સરલા (બ) મૃદુ (ક) રંજના (ડ) શ્રીલેખા

(૪૩) ‘ તું આ ચેક લઈ લે, અને જેને જરૂર હોય એને મારી વતી પાંચસો રૂપિયા આપજે.’- આ વાક્યબોલે છે.

(અ) યુસુફ (બ) શેઠ મોહનલાલજી (ક) જમનાપ્રસાદ (ડ) પુલુ

(૪૪) પુલુની પત્નીનું નામ છે.

(અ) તપતી (બ) સરલા (ક) રંજના (ડ) શ્રીલેખા

(૪૫) પુલુ મૂળ શહેરનો વતની હતો.

(અ) બનારસ (બ) કલકત્તા (ક) મુંબઈ (ડ) દ્વારકા

(૪૬) મામાના બાબાને સોનાની ચેઈન એ આપી હતી.

(અ) મિસરાજી (બ) શેઠ મોહનલાલે (ક) પંડાજીએ (ડ) દૌલતે

(૪૭) ‘ તમે મને ભૂત ગણો છો ?’- આ વાક્ય લેખક ને કહે છે.

(અ) તપતીને (બ) સરલાને (ક) શ્રીલેખાને (ડ) રંજનાને

(૪૮) પુલુ અને તપતીના પાડોશીનું નામ હતું.

(અ) સાહાબાબુ (બ) મોહનલાલ (ક) જમનાપ્રસાદ (ડ) મિસરાજી

(૪૯) નવલકથામાં લેખકની માનેલી બહેનનું નામ છે.

(અ) રંજના (બ) મધુ (ક) તપતી (ડ) મૃદુ

(૫૦) “ છોકરા આજના યુગમાં માણસનું જીવન બહુ કોમ્પ્લેક્ષ થઈ ગયું છે, એમ તને નથી લાગતું ?”- આ વિધાન બોલે છે.

(અ) ચેટર્જી બાબુ (બ) શેઠ મોહનલાલજી (ક) જમનાપ્રસાદ (ડ) પંડાજી

(૫૧) “ મેં રાણી ઉપાડી ત્યારે તો કુલ્લીની જ હતી. પછીથી જ એ કાળીની થઈ ગઈ.” આ વિધાન બોલે છે.

(અ) પુલુ (બ) યુસુફ (ક) પની (ડ) શેઠ મોહનલાલજી

(૫૨) પુલુ- તપતીના પુત્રનું નામ હતું.

(અ) કાજલ (બ) ગોવિંદ (ક) દૌલત (ડ) પની

(૫૩) “લાંબી જિંદગીનો આખો વિચાર જ જૂનવાણી છે.”- નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) પુલુ (બ) તપતી (ક) યુસુફ (ડ) શ્રીલેખા

(૫૪) નવલકથામાં યુસુફની પત્નીનું નામ હતું.

(અ) સકીના (બ) બેગમ (ક) આયેશા (ડ) નઝમા

(૫૫) મધુરાયના ‘ કોઈપણ એક ફૂલનું નામ બોલો તો’ નાટક પરથી બનેલ નવલકથા છે.

(અ) કામિની (બ) સભા (ક) સાપબાજી (ડ) કિમ્બલ રેવન્સ વૂડ

(૫૬) “ તારે જલદી કંઈક કરી સેટલ થઈ જવાની જરૂર છે કોઈ પૂછવાવાળું નહિં, કોઈ કંઈ કરવાવાળું નહિં, આ રીતે ન રહેવાય.”- આ વિધાન બોલે છે.

(અ) યુસુફ (બ) પની (ક) પુલુ (ડ) તપતી

(૫૭) “ આદર્શ સૌથી ઉપર છે એનાથી ઉપર કંઈ નથી , પ્રેમ પણ નથી.”- આ વિધાન લેખક ને કહે છે.

(અ) ઋતુ (બ) શ્રીલેખા (ક) મૃદુ (ડ) સરલા

(૫૮) “ હું પ્રેમ કરી શકું નહીં પ્રેમ મને પોસાય નહીં.”- આ વિધાન લેખક ને કહે છે.

(અ) ઋતુ (બ) શ્રીલેખા (ક) મૃદુ (ડ) સરલા

(૫૯) “ પાપ પહેલીવાર જ થાય છે પાપ કરવામાં રીઠા થઈ જવાય પછી એ માત્ર એક નિત્યક્રમ થઈ જાય છે.”- નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) લેખક (બ) યુસુફ (ક) દૌલત (ડ) પુલુ

(૬૦) “ હું માનસિક રીતે અપંગ છું શારીરિક રીતે નહીં.”- આ વિધાન બોલે છે.

(અ) લેખક (બ) યુસુફ (ક) પુલુ (ડ) દૌલત

(૬૧) “ જિંદગી સ્થાયી બનવા માટે ઢળતી જ હોય છે. લગ્ન જ એનો ઉપાય છે તું પરણી જા.”- આ વિધાન..... બોલે છે.

(અ) પુલુ (બ) જમનાપ્રસાદ (ક) શેઠ મોહનલાલ (ડ) તપતી

(૬૨) “આખરે હું કોણ છું? અને શાથી શબ્દોનાં વળગણ લઈને ફરું છું ? મારે શું કરવું જોઈએ ?”- આ ચિંતન કરે છે.

(અ) લેખક (બ) યુસુફ (ક) પુલુ (ડ) તપતી

(૬૩) “ જિંદગીનો એક જ ઉદ્દેશ છે- જીવવું.”- આ વાક્ય ના પત્રમાં આવે છે.

(અ) પિનુ (બ) પુલુ (ક) લેખક (ડ) યુસુફ

(૬૪) “શબ્દો બહુ પંગુ હોય છે અને શબ્દો વાપરવાનો મોહ બહુ ભયંકર હોય છે.”- આ વાક્ય ના પત્રમાં આવે છે.

(અ) પિનુ (બ) લેખક (ક) યુસુફ (ડ) શ્રીલેખા

(૬૫) “ હું તમને ચાહતી નહોતી હવે પણ ચાહતી નથી.”- આ વાક્ય ના પત્રનું છે.

(અ) સરલા (બ) ઋતુ (ક) શ્રીલેખા (ડ) મૃદુ

(૬૬) “ મોતને પકડવા જેટલો હું બહાદુર નથી.” આ વાક્ય બોલે છે.

(અ) લેખક (બ) પિનુ (ક) યુસુફ (ડ) પુલુ

(૬૭) નવલકથાના અંતે લખાયેલા પત્રોમાં લેખક પોતાનું ઉપનામ રાખે છે.

(અ) નિષાદ (બ) વિષાદ (ક) નિષ્ફળ (ડ) વિરહ

(૬૮) “ એવા વિધિવિલાસમાં મને રૂઢિચુસ્તતાની અને અમારા સંબંધની કચાસની વાસ આવે છે.” આ વિધાન ના સંદર્ભે લખાયું છે.

(અ) રંજના (બ) શ્રીલેખા (ક) તપતી (ડ) સરલા

(૬૯) નવલકથામાં રંજનાના ભાઈનું નામ છે.

(અ) દીપુ (બ) પ્રદીપ (ક) દીપ (ડ) મીનુ

(૭૦) “ માણસ માપવાનો ગજ મારો આટલો ટૂંકો નથી.”- આ વાક્ય નવલકથાના મૂકાયું છે.

(અ) આરંભમાં (બ) મધ્યમાં (ક) અંતમાં (ડ) પત્રમાં

બી.એ.સેમેસ્ટર - ૫
અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯
ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - 304/ B

'હજાર ચોર્યાસીની મા' - મહાથેતાદેવી અનુવાદક : નિસ્પૃહા દેસાઈ

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી માતૃભાષા ઉપરાંત અન્ય ભાષાની કૃતિથી પરિચિત થાય.

એકમ : ૧	અ. અનુવાદનું સ્વરૂપ - મહત્વ- ઉપયોગિતા બ. અનુવાદમાં ધ્યાનપાત્ર બાબતો - પ્રયોજનો	14 ગુણ
એકમ : ૨	કૃતિનો સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ	14 ગુણ
એકમ : ૩	કૃતિનો વસ્તુલક્ષી અભ્યાસ (આ એકમમાં ટૂંકનોંધો પૂછી શકાશે.)	14 ગુણ
એકમ : ૪	કાવ્યનું રસદર્શન	14 ગુણ
એકમ : ૫	આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરના ત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે	14 ગુણ

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. અનુવાદકળા : અનુ. નવનીત મદ્રાસી
૨. અનુવાદ - સિદ્ધાંત અને સમીક્ષા : સંપાદક - રમણ સોની
૩. અનુવાદની સમસ્યાઓ - એક સંગોષ્ઠિ : મોહનભાઈ પટેલ
૪. આસ્વાદ અષ્ટાદશી : જયંત કોઠારી
૫. ગુજરાતી કવિતાનો આસ્વાદ : સુરેશ જોષી
૬. કાવ્યાસ્વાદો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૭. કાવ્ય સંવાદો : રાધેશ્યામ શર્મા
૮. કાવ્યરસ : વિજય શાસ્ત્રી
૯. કાવ્યબાની : નીતિન મહેતા
૧૦. કાવ્યપદ : સુમન શાહ

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૫

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 304/ B

'હજાર ચોર્યાસીના મા' - અનુવાદક : નિસ્પૃહા દેસાઈ

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) મહાશ્વેતાદેવીનો જન્મ તારીખે થયો હતો.

(અ) ૧૪ - ૦૧ - ૧૯૨૬ (બ) ૧૭ - ૦૧ - ૧૯૨૬ (ક) ૧૮ - ૦૧ - ૧૯૨૬ (ડ) ૧૯ - ૦૧ - ૧૯૨૬

(૨) મહાશ્વેતાદેવીનું જન્મસ્થળ છે.

(અ) ઢાકા (બ) પંજાબ (ક) કલકત્તા (ડ) મુંબઈ

(૩) મહાશ્વેતાદેવીના પિતાનું નામ હતું.

(અ) મનીષ ઘટક કાલ્લોલ (બ) બંગાળીબાબુ (ક) દિનાનાથ ચેટરજી (ડ) મહેશ ઘટક કાલ્લોલ

(૪) મહાશ્વેતાદેવીના માતાનું નામ હતું.

(અ) ધારીત્રી દેવી (બ) ધારિણી દેવી (ક) ધરતી દેવી (ડ) ધરી દેવી

(૫) મહાશ્વેતાદેવીના શિલ્પકાર ભાઈનું નામ હતું.

(અ) મનિષ ચૌધરી (બ) તુષાર ચૌધરી (ક) સાન્ખ્યા ચૌધરી (ડ) મુકેશ ચૌધરી

(૬) મહાશ્વેતાદેવીએ કોલેજશિક્ષણ માંથી પ્રાપ્ત કર્યું.

(અ) કલકત્તા વિશ્વવિદ્યાલય- વિશ્વભારતી યુનિવર્સિટી (ક) રાજકોટ -સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી
(બ) એમ.એસ.યુનિવર્સિટી - વડોદરા (ડ) સુરત - દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

(૭) મહાશ્વેતાદેવીએ વિષય સાથે સ્નાતક અને અનુસ્નાતક અભ્યાસ કર્યો.

(અ) અંગ્રેજી (બ) હિન્દી (ક) બંગાળી (ડ) મરાઠી

(૮) મહાશ્વેતાદેવીના પતિનું નામ હતું.

(અ) બિજોન ભટ્ટાચાર્ય (બ) ચિનોય ભટ્ટાચાર્ય (ક) સુધીર ભટ્ટાચાર્ય (ડ) સુબોધ ભટ્ટાચાર્ય

(૯) ઈ.સ ૧૯૬૪માં મહાશ્વેતાદેવીએ કોલેજમાં શિક્ષણ આપવાનું શરૂ કર્યું.

(અ) બીજોયગઢ કોલેજ (બ) એલ્ફિન્સ્ટન કોલેજ (ક) એમ.ટી.બી. કોલેજ (ડ) ગુજરાત કોલેજ

(૧૦) મહાશ્વેતાદેવીનુંમોટાભાગનું સાહિત્ય કોમ માટે પ્રેરણાસ્ત્રોત બની રહ્યું.

(અ) આદિવાસી (બ) બારિયા (ક) બંગાળી (ડ) ગુજરાતી

(૧૧) 'હજાર ચોર્યાસીની મા' કૃતિ મૂળ ભાષામાં લખાયેલી છે.

(અ) બંગાળી (બ) હિન્દી (ક) મરાઠી (ડ) પંજાબી

(૧૨) ' હજાર ચોર્યાસીની મા'કૃતિ માટે મહાશ્વેતાદેવીને પુરસ્કાર મળ્યો હતો.

(અ) નોબલ પુરસ્કાર (ક) નર્મદ સુવર્ણ ચંદ્રક
(બ) જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર (ડ) ગુજરાત ગરિમા એવોર્ડ

(૧૩) મહાશ્વેતાદેવીને સમાજસેવા માટે એવોર્ડ મળ્યો.

(અ) પદ્મશ્રી (બ) પદ્મભૂષણ (ક) પદ્મ વિભૂષણ (ડ) ભારત રત્ન

(૧૪) મહાશ્વેતાદેવીને સાહિત્ય અને શિક્ષણ માટે એવોર્ડ મળ્યો.

(અ) પદ્મશ્રી (બ) પદ્મભૂષણ (ક) પદ્મ વિભૂષણ (ડ) ભારત રત્ન

(૧૫) ઈ.સ. ૨૦૦૬ માં ભારતમાં યોજાયેલા પુસ્તકમેળામાં મહાશ્વેતાદેવીએ પોતાના ભાષણમાં ની ફિલ્મમાંથી શબ્દો લીધાં હતાં.

(અ) રાજકપૂર (બ) કેતન મહેતા (ક) યશ ચોપરા (ડ) સંજયલીલા ભણસાણી

(૧૬) મહાશ્વેતાદેવી સાહિત્ય, શિક્ષણ, સમાજસેવા ઉપરાંત..... ક્ષેત્રે પણ કાર્યરત હતાં.

(અ) પત્રકાર (બ) સમાચાર વાંચન (ક) સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ સાથે (ડ) અભિનય ક્ષેત્રે

(૧૭) મહાશ્વેતાદેવી પાસેથી નું જીવનચરિત્ર મળે છે.

(અ) ધી ક્વીન ઓફ ઝાંસી (ક) ધી ક્વીન ઓફ ઈંગ્લેન્ડ

(બ) ધી ક્વીન ઓફ આફ્રિકા (ડ) ધી ક્વીન ઓફ અમેરિકા

(૧૮) ' હજાર ચોર્યાસીની મા' કૃતિનું સ્વરૂપ છે.

(અ) નવલકથા (બ) લઘુનવલ (ક) નિબંધ (ડ) જીવનચરિત્ર

(૧૯) ' હજાર ચોર્યાસીની મા' સાપ્તાહિકમાં ધારાવાહિક સ્વરૂપે પ્રગટ થઈ હતી.

(અ) માતૃભારતી (બ) કુમાર (ક) ગુજરાત (ડ) બુદ્ધિપ્રકાશ

(૨૦) મહાશ્વેતાદેવીને ઈ.સ. માં ભારતીય જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કારથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતાં.

(અ) ૧૯૭૦ (બ) ૧૯૮૧ (ક) ૧૯૯૬ (ડ) ૧૯૯૭

(૨૧) ઈ.સ. ૧૯૯૭ માં મહાશ્વેતાદેવીને નામનો સર્વોચ્ચ એવોર્ડ મળ્યો.

(અ) મેગ્સેસે એવોર્ડ (બ) સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ (ક) જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ (ડ) પદ્મશ્રી એવોર્ડ

(૨૨) મહાશ્વેતાદેવીનું અવસાન તારીખે થયું.

(અ) ૧૩ - ૦૭ - ૨૦૧૬ (બ) ૧૪ - ૦૭ - ૨૦૧૬ (ક) ૨૫ - ૦૭ - ૨૦૧૬ (ડ) ૨૮ - ૦૭ - ૨૦૧૬

(૨૩) બંગાળમાં ઈ.સ. ૧૯૬૦ થી ૧૯૭૦ ના ગાળાને નામથી ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) મુક્તિદશક (બ) મુક્તદશક (ક) મોતીદશક (ડ) સુવર્ણદશક

(૨૪) ' હજાર ચોર્યાસીની મા' પ્રકારની કૃતિ છે.

(અ) ઐતિહાસિક (બ) સામાજિક (ક) સામાજિકવાસ્તવવાદ (ડ) એબ્સર્ડ

(૨૫) ' હજાર ચોર્યાસીની મા' કૃતિનું મુખ્ય નારીપાત્ર છે.

(અ) સુજાતા (બ) બિની (ક) નીપા (ડ) તુલી

(૨૬) સુજાતાના પતિનું નામ છે.

(અ) દિવ્યનાથ (બ) દિનાનાથ (ક) દિનદયાળ (ડ) દિનેશકુમાર

(૨૭) સુજાતાના પ્રિય પુત્રનું નામ છે.

(અ) વ્રતી (બ) જ્યોતિ (ક) સમુ (ડ) અમિત

(૨૮) ' હજાર ચોર્યાસીની મા' કૃતિ ભાગમાં વહેંચાયેલી છે.

(અ) બે (બ) ત્રણ (ક) ચાર (ડ) પાંચ

(૨૯) સુજાતાની પુત્રીનું નામ છે.

(અ) નિપા (બ) બિની (ક) નંદિની (ડ) હેમ

(૩૦) સુજાતાના દિકરાની લાશ થી મળે છે.

(અ) કાંટાયુક્તર (બ) મનોમુક્તર (ક) સિનેનુક્તર (ડ) મૌનોક્તર

(૩૧) " તમે જો આ ઘડીએ ચાલ્યા નહીં જાઓ તો હું ઘરમાંથી નીકળી જઈશ અને ક્યારેય પાછી નહીં ફરું." - નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) સુજાતા (બ) બિની (ક) નિપા (ડ) તુલી

(૩૨) " તું આખો દિવસ ક્યાં ગઈ હતી એ પણ હું ના પૂછે શકું ?" - આ વિધાન બોલે છે.

(અ) દિવ્યનાથ (બ) જ્યોતિ (ક) અમિત (ડ) ટોની

(૩૩) વ્રતી અને એના મિત્રો સાથે એ દગો કર્યો.

(અ) અનિદ્ય (બ) સમુ (ક) અમિત (ડ) બાબલુ

(૩૪) વ્રતી એના મિત્રો સાથે કવિની જયંતિ ઉજવે છે.

(અ) રવિન્દ્રનાથ (બ) સુંદરમ (ક) ઉમાશંકર (ડ) મેઘાણી

(૩૫) ' વ્રતી.... કેમ એક હજાર ચોર્યાસીની લાશ બની ગયો ?' - નવલકથામાં આ વિધાન..... ના સંદર્ભમાં મુકાયું છે.

(અ) સુમિત્રા (બ) હેમ (ક) સમુની માતા (ડ) નંદિની

(૩૬) નંદિનીની માતા નંદિનીના લગ્ન સાથે કરાવવા ઈચ્છે છે.

(અ) સંદીપ (બ) સમુ (ક) અમિત (ડ) ટોની

(૩૭) " ના, હું બહાર નહિ આવી શકું , ઘરમાં જ નજરકેદ છું." - નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) નંદિની (બ) સમુની માતા (ક) સુજાતા (ડ) હેમ

(૩૮) સુજાતા સિવાય વ્રતી ઘરમાં બીજા ની કાળજી રાખે છે.

(અ) હેમ (બ) બિની (ક) નિપા (ડ) તુલી

(૩૯) વ્રતી..... ને પ્રેમ કરતો હતો.

(અ) નંદિની (બ) વિજ્યા (ક) રમા (ડ) હેમા

(૪૦) બિનીનો જન્મ દેશમાં થયો હતો.

(અ) ઈંગ્લેન્ડ (બ) બ્રિટન (ક) કેનેડા (ડ) અમેરિકા

(૪૧) સુજાતાની નોકરાણીનું નામ હતું.

(અ) હેમ (બ) હેમા (ક) હેત (ડ) હિર

(૪૨) સુજાતા માં નોકરી કરતી હતી.

(અ) બેંકમાં (બ) સ્કુલમાં (ક) કોલેજમાં (ડ) કંપનીમાં

(૪૩) " હું તને એક સિંહ - શિકારી છાપવાળી સાડી ખરીદી આપીશ." - આ વાત સુજાતાને કહી હતી.

(અ) વ્રતી (બ) દિવ્યનાથ (ક) જ્યોતિ (ડ) સુજાતાના પિતા

- (૪૪) " હા, લોકશાહીના શરીરમાં કેન્સરનો સડો , નહિ મિસ્ટર ચેટરજી, કોઈ છાપામાં નહિ છપાવા દઈએ." - આ વિધાન બોલે છે.
- (અ) સરોજપાલ (બ) પત્રકાર (ક) પોલીસ (ડ) તંત્રી
- (૪૫) " બેન, વ્રતીનો મલકાટ હજી અમારી આંખ સામે છે. સોનાના સૂરજ જેવો હતો તમારો દીકરો." - આ વિધાન બોલે છે.
- (અ) સમુની મા (બ) હેમ (ક) નંદિની (ડ) મિસિસ કાપડિયા
- (૪૬) બિનીના લગ્ન સાથે નક્કી થાય છે.
- (અ) ટોની કાપડિયા (બ) ચેટરજી (ક) અમિત (ડ) શરદ
- (૪૭) સુજાતાએ બીજો વિદ્રોહ રીતે કર્યો.
- (અ) નોકરી નહિ છોડીને (બ) નોકરી છોડીને (ક) ઘર છોડીને (ડ) ઘર નહિ છોડીને
- (૪૮) "દૂધ પીતો છોકરો ! છોકરીઓ જેવો છોકરો. નો નોનલીનેસ." - આ વાક્ય બોલે છે.
- (અ) દિવ્યનાથ (બ) જ્યોતિ (ક) અમિત (ડ) ટોની
- (૪૯) મિલી મિત્રા અને જીસુ મિત્રાના પુત્રનું નામ છે.
- (અ) રનુ (બ) સમુ (ક) લાલદુ (ડ) પાર્થ
- (૫૦) " સમય શોકથી પણ બળવાન છે. શિક કિનારો છે તો સમય હંમેશાં વહેતી ગંગા." આ વાક્ય બોલે છે.
- (અ) સુજાતા સ્વયં (બ) સમુની મા (ક) હેમ (ડ) નંદિની
- (૫૧) " એકાએક બધું જ ગુમાવી બેઠી છું, એક યુગ - એક કલ્પ ખરેખર ખતમ થઈ ગયો. તે દિવસની એ 'હું' હવે મરી ચૂકી છું" નવલકથામાં આ વાક્ય બોલે છે.
- (અ) નંદિની (બ) સુજાતા (ક) હેમ (ડ) સમુની મા
- (૫૨) 'હજાર ચોર્યાસીની મા' ની પ્રથમ આવૃત્તિ ઈ.સ. માં પ્રગટ થઈ.
- (અ) ૧૯૯૯ (બ) ૨૦૦૦ (ક) ૨૦૦૧ (ડ) ૨૦૦૨
- (૫૩) જ્યોતિ અને બિનીના પુત્રનું નામ છે.
- (અ) સુમન (બ) બબલુ (ક) રામ (ડ) બલાઈ
- (૫૪) " સુજાતા બિલકુલ લાગણીહીન વાઈફ છે. એણે જ એના પુત્રને બગાડ્યો છે..... " નવલકથામાં આ વાક્ય બોલે છે.
- (અ) મૌલી મિત્રા (બ) દિવ્યનાથ (ક) મિસિસ કાપડિયા (ડ) જીસુ મિત્રા
- (૫૫) મહાશ્વેતા દેવીના પુત્રનું નામ છે.
- (અ) નબારુન ભદ્રાચાર્ય (બ) સાલમલ મુખરજી (ક) શરદચંદ્ર (ડ) જતીનબાબુ
- (૫૬) મહાશ્વેતા દેવીના પોલિટીકલ વિકલીના સ્થાપક અને સંપાદક ભાઈનું નામ છે.
- (અ) સચીન ચૌધરી (બ) નબારુન ભદ્રાચાર્ય (ક) શરદચંદ્ર (ડ) જતીનબાબુ
- (૫૭) બિનોય ભદ્રાચાર્ય લેખન માટે પ્રસિદ્ધ હતા.
- (અ) નાટ્ય લેખન (બ) કટાર લેખન (ક) નિબંધલેખન (ડ) કાવ્યલેખન

(૫૮) મહાશ્વેતા દેવીનું અવસાન ના કારણે થયું.

(અ) હૃદયરોગનો હુમલો (બ) તાવ (ક) કોલેરા (ડ) કેન્સર

(૫૯) મહાશ્વેતા દેવીએ હિન્દી ભાષામાં લખેલી કૃતિ છે.

(અ) અગ્નિગર્ભ (બ) ગોદાન (ક) મૈલી ચાદર (ડ) ઘરે બાહિરે

(૬૦) મહાશ્વેતાદેવીની કૃતિ પરથી ફિલ્મ બની.

(અ) રુદાલી (બ) ધ ક્વીન ઓફ ઝાંસી (ક) ધોવલી (ડ) ડસ્ટ ઓન ધી રોડ

(૬૧) 'અનુવાદ' મૂળ ભાષાનો શબ્દ છે.

(અ) સંસ્કૃત (બ) અંગ્રેજી (ક) બંગાળી (ડ) હિન્દી

(૬૨) રવીંદ્રનાથ ટાગોરની કૃતિનો અંગ્રેજીમાં અનુવાદ થયો.

(અ) ગીતાંજલિ (બ) શોકાંજલિ (ક) ભાવાંજલિ (ડ) શબ્દાંજલિ

(૬૩) ફ્રેન્ચ નાટક પરથી અંગ્રેજીમાં રચાયેલ 'મોક ડોક્ટર' નું ગુજરાતી રૂપાંતર નામે થયું છે.

(અ) ભદ્રનું ભોપાળું (બ) મિથ્યાભિમાન (ક) જાલકા (ડ) હુન્નરખાનની ચડાઈ

(૬૪) 'Somebody` `s Darling' નો મેઘાણીએ..... નામે અનુવાદ કર્યો.

(અ) કોઈનો લાડકવાયો (બ) કોઈની લાડકી (ક) મારી વ્હાલી (ડ) લાડલી બેબો

(૬૫) મહાશ્વેતા દેવીના મતે લોકો દ્વારા ઇતિહાસ સર્જાયો છે.

(અ) સામાન્ય (બ) મધ્યમ (ક) ઉચ્ચ (ડ) બુધ્ધિજીવી

(૬૬) 'હજાર ચોર્યાસીની મા' નવલકથાના મૂળમાં આંદોલન છે.

(અ) નકસલવાદ (બ) સમાજવાદ (ક) ભાષાવાદ (ડ) જ્ઞાતિવાદ

(૬૭) મહાશ્વેતા દેવીની 'ઝાંસીકી રાની' કૃતિનો સાગારી અને મંદિરાસેન ગુપ્તાએ ભાષામાં અનુવાદ કર્યો.

(અ) અંગ્રેજી (બ) હિન્દી (ક) મરાઠી (ડ) પંજાબી

(૬૮) મહાશ્વેતા દેવીના પિતા વ્યવસાયે હતા.

(અ) લેખક (બ) ઓફિસર (ક) ડોક્ટર (ડ) એન્જિનિયર

(૬૯) મહાશ્વેતાદેવીએ વારાણસી શહેર સંદર્ભે રચેલ કૃતિ છે.

(અ) સંઘર્ષ (બ) હજાર ચોર્યાસીની મા (ક) રુદાલી (ડ) ક્યુંકિ ક્યુંકિ લડકી ?

(૭૦) નિસ્પૃહા દેસાઈ દ્વારા અનુવાદિત કૃતિ ' હજાર ચોર્યાસીની મા' ની પ્રથમ આવૃત્તિ ઈ.સ. માં પ્રગટ થઈ.

(અ) ૧૯૯૬ (બ) ૧૯૯૯ (ક) ૨૦૦૦ (ડ) ૨૦૦૧

=====

બી.એ.સેમેસ્ટર - ૫
અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯
ગુજરાતી
પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - ૩૦૫/ A
'પ્રેમ પચીસી' - વિશ્વનાથ જાની

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી મધ્યકાળના ગુજરાતી સાહિત્યની કૃતિ અને સ્વરૂપની જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે અને એક સર્જકની કૃતિનો સઘન અભ્યાસ કરશે.

એકમ : ૧	સર્જકનું જીવન - સમય અને સમગ્ર સાહિત્યસર્જન	14 ગુણ
એકમ : ૨	કૃતિનો સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ	14 ગુણ
એકમ : ૩	કૃતિનો વસ્તુલક્ષી અભ્યાસ (આ એકમમાં ટૂંકનોંધો પૂછી શકાશે.)	14 ગુણ
એકમ : ૪	વિચારવિસ્તાર	14 ગુણ
એકમ : ૫	આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરના ત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.	14 ગુણ

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય : અનંતરાય રાવળ
૨. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય : રમેશ ત્રિવેદી
૩. વિશ્વનાથ જાની- એક અધ્યયન : મહેન્દ્ર દવે

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૫

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 305/A

'પ્રેમ પચીસી' - વિશ્વનાથ જાની

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) વિશ્વનાથ જાની યુગના કવિ છે.

(અ) મધ્યકાલીન (બ) સુધારકયુગ (ક) સાક્ષરયુગ (ડ) આધુનિક

(૨) વિશ્વનાથ જાની પોતાની ભાષાને તરીકે ઓળખાવે છે.

(અ) ગુજરાતી (બ) મારૂં ગુર્જર (ક) ગુર્જર ભાષા (ડ) ગુજ્જર ભાષા

(૩) વિશ્વનાથ જાની મુખ્યત્વે કવિ છે.

(અ) કથાકાર (બ) આખ્યાનકાર (ક) વાર્તાકાર (ડ) ગરબીકાર

(૪) વિશ્વનાથ જાની મુખ્યત્વે ભક્તિનું નિરૂપણ કરનાર કવિ છે.

(અ) પ્રેમલક્ષણ ભક્તિ (બ) શ્રવણભક્તિ (ક) ગુરૂભક્તિ (ડ) દાસ્યભક્તિ

(૫) વિશ્વનાથ જાની મુખ્યત્વે જ્ઞાતિએ બ્રાહ્મણ હતા.

(અ) પ્રશ્નોરા (બ) ઔદિચ્ય (ક) સિદ્ધપુરા (ડ) વડનગરા

(૬) વિશ્વનાથ જાની પોતાની કૃતિમાં શબ્દનો વારંવાર ઉલ્લેખ કરે છે.

(અ) જયાની (બ) જાની (ક) સોની (ડ) વૈષ્ણવ

(૭) વિશ્વનાથ જાનીએ 'મોસાળ ચરિત્ર' ની રચના માં કરી છે.

(અ) ગિરનાર (બ) સોમનાથ (ક) પાટણ (ડ) કચ્છ

(૮) વિશ્વનાથ જાનીનીકૃતિ પ્રેમાનંદના 'મામેરા'ની હરોળમાં ઊભી રહી શકે એવી ક્ષમતા ધરાવે છે.

(અ) મોસાળ ચરિત્ર (બ) સગાળ ચરિત્ર (ક) પ્રેમ પચીસી (ડ) ચાતુરી ચાલીસી

(૯) વિદ્વાનોએ વિશ્વનાથ જાનીનો જીવનકાળ ઈ.સ. નો નિશ્ચિત કર્યો છે.

(અ) ૧૬૨૪ થી ૧૬૪૨ (બ) ૧૬૦૯ થી ૧૬૮૦ (ક) ૧૬૩૦ થી ૧૬૬૮ (ડ) ૧૬૫૨ થી ૧૬૮૫

(૧૦) ડૉ. ભોગીલાલ સાંડેસરા વિશ્વનાથ જાનીને જ્ઞાતિના હોવાનું સ્વીકારે છે.

(અ) ઔદિચ્ય બ્રાહ્મણ (બ) ત્રિવેદી મેવાડા બ્રાહ્મણ (ક) પ્રશ્નોરા બ્રાહ્મણ (ડ) નાગર બ્રાહ્મણ

(૧૧) શ્રી કે. કા. શાસ્ત્રી વિશ્વનાથ જાનીને બ્રાહ્મણ હોવાનો મત ધરાવે છે.

(અ) ઔદિચ્ય (બ) સિદ્ધપુરા (ક) મેવાડા (ડ) પ્રશ્નોરા

(૧૨) વિશ્વનાથ જાનીએ કૃષ્ણ – ગોપીઓનો ભક્તિશૃંગાર રસ માં ગાયો છે.

(અ) ચાતુરી ચાલીસી (બ) પ્રેમ પચીસી (ક) સગાળ ચરિત્ર (ડ) મોસાળ ચરિત્ર

(૧૩) વિશ્વનાથ જાનીના ઈષ્ટદેવ હોવાનું સંભવ છે.

(અ) શિવ (બ) શ્રીકૃષ્ણ (ક) ગણપતિ (ડ) વિષ્ણુ

(૧૪) નીચેનામાંથી કૃતિ વિશ્વનાથ જાનીના નામે ચઢાવેલી છે.

(અ) પ્રેમ પચીસી (બ) ચાતુરચાલીસી (ક) સગાળચરિત્ર (ડ) ગનીમનો પવાડો

(૧૫) વિશ્વનાથ જાનીએ નરસિંહના જીવનનો મામેરાનો પ્રસંગ કૃતિમાં વર્ણવ્યો છે.

(અ) સગાળ ચરિત્ર (બ) મોસાળ ચરિત્ર (ક) હારમાળા (ડ) ચાતુર ચાલીસી

(૧૬) વિશ્વનાથ જાની રચિત 'પ્રેમપચીસી' નું કથાવસ્તુ ભાગવતના 'દશમસ્કંધ' ના ૪૬ - ૪૭ અધ્યાયમાં નિરૂપિત સંદેશની કથાનો આશ્રય લઈને રચ્યું છે.

(અ) ઉદ્ભવ સંદેશ (બ) વિદુર સંદેશ (ક) જશોદા સંદેશ (ડ) ગોપી સંદેશ

(૧૭) 'પ્રેમપચીસી' માં પદો નિરૂપાયા છે.

(અ) પચીસ (બ) છવીસ (ક) ઓગણત્રીસ (ડ) ચાલીસ

(૧૮) 'પ્રેમપચીસી' માં મથુરાવાસી થયેલા શ્રીકૃષ્ણ સાથે નંદ - જશોદાને, ગોપીઓને સંદેશો મોકલે છે.

(અ) દૂત (બ) ઉદ્ભવ (ક) વિદુર (ડ) દેવકી

(૧૯) વિશ્વનાથ જાની રચિત 'પ્રેમપચીસી'નું પ્રથમ પદ રાગમાં મુકાયું છે.

(અ) ગોડી (બ) મારુ (ક) રામગ્રી (ડ) રામકલી

(૨૦) 'પ્રેમપચીસી' નો આરંભ થી થાય છે.

(અ) મંગલાચરણ (બ) દેવકીની કૃષ્ણ પ્રત્યેની ઉક્તિથી (ક) ગુરુસ્તવન (ડ) ઈષ્ટદેવની સ્તુતિ

(૨૧) 'પ્રેમપચીસી' ના બીજાથી છઠ્ઠા પદ સુધીના પદોમાં રાગ મુકાયો છે.

(અ) ગોડી (બ) મારુ (ક) રામગ્રી (ડ) રામકલી

(૨૨) 'પ્રેમપચીસી' ના પ્રથમ પદમાં ના માતૃહૃદયના ભાવોને કવિએ પ્રગટ કર્યા છે.

(અ) માતા દેવકીના (બ) માતા જશોદાના (ક) વાસુદેવના (ડ) નંદના

(૨૩) 'પ્રેમપચીસી' ના ત્રીજા પદમાં ના મનોભાવોને કવિએ અભિવ્યક્તિ આપી છે.

(અ) માતા દેવકી (બ) માતા જશોદા (ક) વાસુદેવ (ડ) નંદ

(૨૪) 'પ્રેમપચીસી' ના પાંચમા પદમાં દ્વારા પ્રેમનું મહાત્મ્ય દર્શાવવાનો પ્રયાસ થયો છે.

(અ) વાસુદેવ (બ) નંદ (ક) દેવકી (ડ) જશોદા

(૨૫) ' જો પ્રેમ કર્યો નથી કે પ્રેમની રીતભાતની જેને ખબર નથી એ પ્રેમની ગત શી રીતે જાણી શકે?-' આ વાત વાસુદેવ ને કરે છે.

(અ) ઉદ્ભવને (બ) કૃષ્ણને (ક) દેવકીને (ડ) વ્રજવાસીઓને

(૨૬) ' મારા કહાનજી, તમારા મનનું જે કોઈ કારણ હોય તો તમે મને કહો' - એમ કહે છે.

(અ) વાસુદેવ - નંદને (બ) વાસુદેવ - દેવકીને (ક) વાસુદેવ - કૃષ્ણને (ડ) વાસુદેવ - જશોદાને

(૨૭) વાસુદેવ કૃષ્ણને મોરમુગટતણી માયાને મનથી ઉતારી પ્રેમથી પચરંગી સુંદર શિર પર ધારણ કરવા કહે છે.

(અ) ટોપી (બ) સાફો (ક) મુગટ (ડ) પાઘડી

(૨૮) વાસુદેવ કૃષ્ણને ગોવાળપણું ત્યજી બનવાની વાત કરે છે.

(અ) પાટવીકુંવર (બ) રાજકુંવર (ક) રાજા (ડ) રાજવીર

(૨૯) 'પ્રેમ પચીસી' ના નવમાં પદમાં નિશદિન પોતાની વાટ જોતાં નંદ - જશોદાને અને વ્રજવધૂઓના ઉચાટને સમાવવા શ્રીકૃષ્ણ સાથે સંદેશો મોકલવાનું વિચારે છે.

(અ) ઉદ્ભવ (બ) નારદ (ક) દૂત (ડ) વ્રજવાસી

- (30) શ્રીકૃષ્ણ ઉદ્ધવને સંદેશો પાઠવતાં કહે છે કે, મારા મનને શાતા આપનારું સ્થાન તો છે.
 (અ) દેવકીજી (બ) જશોદાજી (ક) ગોપીઓ (ડ) વ્રજવાસીઓ
- (31) બીજાં બાળકો માતા પાસે માંગશે તો માને સૂનુંસૂનું લાગશે.
 (અ) સુખડી (બ) રબડી (ક) માખણ (ડ) દહીં
- (32) શ્રીકૃષ્ણને મથુરામાં વિવિધ પકવાનો કરતાંય વ્રજનું વધુ વહાલું છે.
 (અ) દૂધ (બ) દહીં (ક) છાશ (ડ) માખણ
- (33) ' થોડે નીર જ્યમ માછલી,ત્યમ મુજ વિના માડી એકલી.' એવી સુંદર દ્વારા માતાના મનની વ્યથાને સમજાવી છે.
 (અ) ઉપમા (બ) રૂપક (ક) દૃષ્ટાંત (ડ) ઉત્પ્રેક્ષા
- (34) શ્રેકૃષ્ણને વૈકુંઠથી પણ મને વિશેષ વહાલો છે નો કિનારો.
 (અ) સરસ્વતીનો (બ) ગંગાજીનો (ક) જમુનાજીનો (ડ) હિમાલયનો
- (35) શ્રીકૃષ્ણ ઉદ્ધવજીને વ્રજની નારીઓ, ગોપિકાઓના સવાલો - મનનું સમાધાન તેમનાજઈને કરવા કહે છે.
 (અ) ગામ (બ) ઘેર (ક) ફળિયામાં (ડ) શહેરમાં
- (36) નંદ - યશોદા ઉદ્ધવજીને પુત્રની જેમ આવકાર આપીને કહે છે કેએ અમારાં માટે કાંઈ કહેવડાવ્યું છે.
 (અ) શ્યામે (બ) કમલનયને (ક) કાલાએ (ડ) કાન્હાએ
- (37) 'પ્રેમ પચીસી' માં શ્રીકૃષ્ણનો સંદેશો લઈને ઉદ્ધવજી માં આવે છે.
 (અ) ગોકુળ (બ) મથુરા (ક) દ્વારકા (ડ) સોમનાથ
- (38) શ્રીકૃષ્ણ મથુરામાં રાજભોગ, ગમતી રસોઈ અને અનેક જાતનાઅથાણાજમતા હોવાં છતાં તેમને તો ગોકુળનો વધુ વહાલો છે.
 (અ) ખીચડી (બ) ભાત (ક) દહીં (ડ) છાશ
- (39) મથુરામાં બધું જ હોવાં છતાં કૃષ્ણને માતાના હાથનું પીરસેલું મળતું ન હોવાનું દુઃખ છે.
 (અ) દૂધ (બ) ભાત (ક) દહીં (ડ) માખણ
- (40) મથુરાથી કૃષ્ણનો સંદેશો લઈને આવેલા ઉદ્ધવજી સમક્ષ શ્રીકૃષ્ણનાંસ્મરણો વર્ણવતાં માતા યશોદા પોતાની પણ પ્રગટ કરે છે.
 (અ) વેદના (બ) વિરહ - વ્યથા (ક) પીડા (ડ) યાદો
- (41) ' માજી ! સુખડી મુજને આપો ' એમ કહેનારની માયાને હું કેમ કરીને ઉતારી - ભૂલી શકું ?' = આ કહે છે.
 (અ) યશોદા (બ) કૃષ્ણ (ક) દેવકી (ડ) ગોપીઓ
- (42) યશોદા કૃષ્ણની ' માજી મુજને આપો' એ વાતને ભૂલી શકતો નથી.
 (અ) ભાત (બ) ખીચડી (ક) માખણ (ડ) સુખડી
- (43) કૃષ્ણ યશોદાને કહીને બોલાવે એવી માતૃહૃદયની તીવ્ર ઝંખના છે.
 (અ) મા (બ) માડી (ક) મમ્મી (ડ) બા
- (44) 'પ્રેમ પચીસી' માં પુત્રવિરહની અપરંપાર વેદના અનુભવતા નંદ - યશોદાના હૃદયના ભાવોને વાચા મળી છે.
 (અ) વત્સલ (બ) મૃદુ (ક) રમૂજી (ડ) વિસ્મય
- (45) શ્રીકૃષ્ણનો સંદેશો લઈને આવેલા ઉદ્ધવ સાથે વાત કરતા નંદના નો પરિચય મળે છે.
 (અ) પિતૃ હૃદયનો (બ) ભગ્ન હૃદયનો (ક) આર્દ્ર હૃદયનો (ડ) કરુણ હૃદયનો

(૪૬) પુત્રવિરહની વેદનાથી યશોદાનું ચિત્ત જાણે કે બની ગયું છે.

(અ) બાવડું (બ) વ્યાકુળ (ક) આકુળ (ડ) ખિન્ન

(૪૭) 'મરતાં જાણીને આવશો' - આ પંક્તિમાં ઘેરી બનીને આવે છે.

(અ) વ્યથા (બ) કરુણતા (ક) શૃંગાર (ડ) વેદના

(૪૮) કૃષ્ણના પ્રેમને કારણે અકળાયેલી આ સઘળી ગોપીઓ ને કારણે કટુવચનો ઉચ્ચારે છે.

(અ) પ્રેમ (બ) ઈર્ષ્યા (ક) વિરહ (ડ) વિયોગ

(૪૯) માનભંગ થયેલી ગોકુળની ગોપીઓને આપીને શાંત કરવાનો પ્રયત્ન ઉદ્ભવજી કરે છે.

(અ) સંદેશ (બ) સલાહ (ક) સાંત્વના (ડ) જ્ઞાનોપદેશ

(૫૦) વ્રજવાસીઓને ઉદ્ભવજી કૃષ્ણના સમજાવવા માટે અનેક દૃષ્ટાંતો આપે છે.

(અ) પ્રેમ (બ) મહાનતા (ક) દૂરતા (ડ) સામીપ્ય

(૫૧) ઉદ્ભવજીનો જ્ઞાનોપદેશ સાંભળી રહેલી ગોપીઓ ઉદ્ભવજી સમક્ષ પોતાના મનનીકાઢતી જોવા મળે છે.

(અ) દાઝ (બ) રીસ (ક) ફરિયાદ (ડ) બડાશ

(૫૨) ' દીપ ન જાણે પતંગ તણી વ્યથા' - એવા રૂપક દ્વારા ગોપી પોતાના ને વ્યક્ત કરે છે.

(અ) મિલનને (બ) વિરહને (ક) સંસ્મરણને (ડ) મનોગતને

(૫૩) ' ઉદ્ભવ ! કાલો એમ ગયો કરી, તન મન પ્રાણ અમારા સંજ્યે હરી.' - આ પંક્તિ ઉચ્ચારે છે.

(અ) ગોપી (બ) નંદ (ક) જશોદા (ડ) વ્રજવાસીઓ

(૫૪) 'પ્રેમ પચીસી' ના પદમાં ગોપીઓ કૃષ્ણની વિવિધ લીલાઓ વર્ણવે છે.

(અ) દસમા (બ) પંદરમા (ક) અઠારમા (ડ) વીસમા

(૫૫) ગોપી ઉદ્ભવજી સમક્ષ કૃષ્ણ પ્રત્યેના અપાર નું વર્ણન કરે છે.

(અ) દુઃખનું (બ) પ્રેમનું (ક) વિરહનું (ડ) વેદનાનું

(૫૬) કૃષ્ણ પર મોહી પડ્યાનો આરોપ ગોપીઓ લગાવે છે.

(અ) કુબ્જા (બ) સુર્પણખા (ક) હિડિમ્બા (ડ) મંજુલિકા

(૫૭) ગોપીઓ કૃષ્ણની કથા કહેતાં તો જન્મ પણ વીતી જાય એમ કહે છે.

(અ) બાળલીલાની (બ) રાસલીલાની (ક) કાલાની (ડ) દાણલીલાની

(૫૮) આ ઊભી દીસે તેહેનું દૂધ પીતા શ્રીહરિ.

(અ) કાબરી (બ) ચાંદરવી (ક) ગીર (ડ) કાળી

(૫૯) ઉદ્ભવજી માર્ગને શ્રીષ્ઠ માર્ગ સમજે છે.

(અ) જ્ઞાનમાર્ગ (બ) ભક્તિમાર્ગ (ક) વૈરાગ્યમાર્ગ (ડ) પુષ્ટિમાર્ગ

(૬૦) ગોકુળમાં આવીને ઉદ્ભવનો ગર્વ ઓગળી જાય છે.

(અ) જ્ઞાન (બ) બુદ્ધિ (ક) રૂપ (ડ) ધન

(૬૧) ઉદ્ભવજીને જતા જાણીને યશોદાનું માતૃહૃદય થી રડી ઊઠે છે.

(અ) કૃષ્ણપ્રેમથી (બ) કૃષ્ણલીલાથી (ક) કૃષ્ણલીલાથી (ડ) કૃષ્ણ વિયોગથી

(૬૨) 'પ્રેમ પચીસી' ના છેલ્લા પદમાં નંદ - યશોદાની ની અવ્યક્ત વેદના ઉદ્ભવ સમક્ષ પ્રગટ થાય છે.

(અ) પુત્ર વિરહની (બ) પુત્ર મિલનની (ક) પુત્ર પ્રેમની (ડ) પુત્ર ઝંખના

(૬૩) શ્રીકૃષ્ણ અને બલરામ બન્ને ભાઈઓ ના ગુરુકુળમાં શિક્ષાર્થે જાય છે.

(અ) દ્રોણાચાર્ય (બ) કૃપાચાર્ય (ક) સાંદીપની (ડ) ગોવિંદાચાર્ય

(૬૪) નંદરાયને આંગળે નો રથ ઊભેલો જોઈને ગોપાંગનાઓ જાતજાતની કલ્પના કરે છે.

(અ) સોનાનો (બ) ચાંદીનો (ક) રૂપાનો (ડ) કાષ્ઠનો

(૬૫) 'કમલનેણે કહાવ્યું છે કાંઈ ?' - એવું ઉદ્ધવજીને પૂછે છે.

(અ) નંદજી (બ) જશોદાજી (ક) ગોપીઓ (ડ) વ્રજવાસીઓ

(૬૬) ઉદ્ધવજી ઉપદેશથી વ્રજવાસીઓને દિલાસો આપીને નો મહિમા સમજાવે છે.

(અ) જ્ઞાનનો (બ) ભક્તિનો (ક) પ્રેમનો (ડ) વિરહનો

(૬૭) 'આવો જી એકવાર આતા ! આવો જી એકવાર :

દિનરહીને ચાલજ્યોજી, પ્રાણતણા આધાર.'

(અ) બે (બ) ત્રણ (ક) દસ (ડ) સો

(૬૮) 'પ્રેમ પચીસી' જે ગાથે, સાંભળશે તેના ઉપર નેહ રાખશે એવી ફલશ્રુતિ અંતે કવિ આપે છે.

(અ) નંદ (બ) જશોદા (ક) જદુપતિ (ડ) ઉદ્ધવ

(૬૯) 'પ્રેમ પચીસી' રચનાનો આરંભ થી થાય છે.

(અ) દેવકી વિલાપ (બ) જશોદા વિલાપ (ક) નંદ વિલાપ (ડ) ગોપી વિલાપ

(૭૦) 'પ્રેમ પચીસી' રચનાનો અંત થી થાય છે.

(અ) દેવકી વિલાપ (બ) જશોદા વિલાપ (ક) નંદ વિલાપ (ડ) ગોપી વિલાપ

(૭૧) 'પ્રેમ પચીસી' માં રસનું જ નિરૂપણ મુખ્યત્વે આપણું ધ્યાન ખેંચે છે.

(અ) વત્સલ (બ) વીર (ક) શૃંગાર (ડ) હાસ્ય

(૭૨) 'પ્રેમ પચીસી' ના અંતમાં નો વિલાપ હૃદયદ્રાવક બને છે.

(અ) જશોદાનો (બ) નંદનો (ક) ગોપીઓનો (ડ) વ્રજવાસીઓનો

(૭૩) વિશ્વનાથ જાનીની કૃતિ આખ્યાન શિરોમણી પ્રેમાનંદને 'કુંવરબાઈનું મામેરું' સર્જવામાં બહુ ખપમાં લાગ્યું છે.

(અ) મોસાળા ચરિત્ર (બ) સગાળ ચરિત્ર (ક) ચાતુરી ચાલીસી (ડ) હારમાળા

(૭૪) વિશ્વનાથ જાનીએ રચનામાં દુકાળનું વર્ણન કર્યું છે.

(અ) સગાળ ચરિત્ર (બ) મોસાળ ચરિત્ર (ક) ચાતુરી ચાલીસી (ડ) હારમાળા

(૭૫) નંદ - જશોદાનો શ્રીકૃષ્ણ પ્રત્યેનો અગાધ પ્રેમ જોઈને ગદ ગદ થઈ જાય છે.

(અ) સાંદીપની (બ) ઉદ્ધવ (ક) દેવકી (ડ) ગોપીઓ

=====

બી.એ.સેમેસ્ટર - ૫
અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯
ગુજરાતી
પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - ૩૦૫/ B
'નરસિંહ મહેતાનાં પદો' - સંપા : અનંતરાય રાવળ

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના કથાસાહિત્યથી પરિચિત થશે.

એકમ : ૧	સર્જકના જીવન - સમય અને સમગ્ર સાહિત્યસર્જનનો પરિચય	14 ગુણ
એકમ : ૨	કૃતિનો સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ અને સામાન્ય પ્રશ્નો	14 ગુણ
એકમ : ૩	કૃતિનો વસ્તુલક્ષી અભ્યાસ (આ એકમમાં ટૂંકનોંધો પૂછી શકાશે.)	14 ગુણ
એકમ : ૪	વિચાર વિસ્તાર	14 ગુણ
એકમ : ૫	આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરના ત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે	14 ગુણ

સંદર્ભગ્રંથો :

- ૧.મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય : અનંતરાય રાવળ
૨. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય : રમેશ ત્રિવેદી
૩. 'નરસિંહ અધ્યયનગ્રંથ' : પ્રકાશન બહાઉદ્દીન કોલેજ
- ૪.નરસિંહ- સ્વાધ્યાય અને સમીક્ષા : સંપા. : રઘુવીર ચૌધરી
૫. નરસિંહની કાવ્યકૃતિઓ : શિવલાલ જસલપુરા
૬. નરસિંહ : જયંત કોઠારી

'નરસિંહ મહેતાનાં પદો' માંથી પસંદ કરેલા ૨૬ પદોની યાદી

૧. મરમ - વચન કહ્યાં ભાભીએ હું ને.
૨. ઉમિયા-ઈંશની મુજને કિરપા હવી.
૩. શરદપૂનમ તણો દિવસ આવ્યો તિહાં.
૪. 'ધન્ય, ભાભી ! તમો, ધન્ય માતા - પિતા.
૫. ગિરિતળાટી ને કુંડ દામોદર.
૬. એવા રે અમો એવા રે, વળી ત્મો કહો છો તેવા રે.
૭. 'ઓ પેલો ચાંદલિયો મા ! મને રમવાને આલો.'
૮. 'જશોદા ! તારા કાનુડાને સાદ કરીને વાર રે.'
૯. આવડો શો આસંગો, બાઈ ! તારે શામળિયાની સાથે ?
૧૦. જાગને જાદવા ! કૃષ્ણ ગોવાળિયા !
૧૧. ' જળકમળ છાંડી જા રે, બાળા ! સ્વામી અમારો જાગશે.
૧૨. મેહુલો ગાજે ને માધવ નાચે.
૧૩. રુમઝમ રુમઝમ નેપૂર વાજે, તાળી ને વળી તાલ રે.
૧૪. હળવે હળવે હળવે હરજી મારે મંદિર આવ્યા રે.
૧૫. ભોળી રે ભરવાડણ હરિને વેચવા ચાલી.
૧૬. ચાલ રમીએ સહી ! મેલ મથવું મહી.
૧૭. સખી ! આજની ઘડી રળિયામણી રે.
૧૮. ચાલિયો વાટમાં, જ્ઞાનના ઘાટમાં .
૧૯. ભૂતળ ભક્તિ પદારથ મોટું , બ્રહ્મલોકમાં નાહીં રે.
૨૦. પ્રેમરસ પાને , તું મોરના પિચ્છધર !
૨૧. વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ
૨૨. જે ગમે જગતગુરુ દેવ જગદીશને.
૨૩. જ્યાં લગી આતમાતત્ત્વ ચીન્યો નહીં.
૨૪. અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું શ્રીહરિ.
૨૫. જાગીને જૌ તો જગત દીસે નહીં.
૨૬. નિરખને ગગનમાં કોણ ધૂમી રહ્યો.

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૫

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 305/B

'નરસિંહ મહેતાનાં પદો' - સંપા : અનંતરાય રાવળ

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) નરસિંહ મહેતાનો આયુષ્યકાળ ઈ.સ. છે.

(અ) ૧૪૬૯ થી ૧૫૩૬ (બ) ૧૪૧૪ થી ૧૪૮૦ (ક) ૧૪૩૩ થી ૧૪૭૦ (ડ) ૧૪૫૧ થી ૧૪૭૨

(૨) નરસિંહ મહેતાનું મૂળ વતન હતું.

(અ) જૂનાગઢ (બ) તળાજા (ક) બગસરા (ડ) ભાવનગર

(૩) નરસિંહ મહેતા જ્ઞાતિએ બ્રાહ્મણ હતા.

(અ) શ્રીમાળી (બ) વડનગરા (ક) સાઠોદરા (ડ) ઔદિચ્ય

(૪) નરસિંહ મહેતાના પિતાનું નામ હતું.

(અ) દામોદરદાસ (બ) કૃષ્ણદાસ (ક) વિષ્ણુદાસ (ડ) કૃષ્ણરામ

(૫) નરસિંહની માતાનું નામ હતું.

(અ) દયાકોર (બ) રૂપકુંવર (ક) રાજકુંવર (ડ) ઈલાબા

(૬) શામળશા શેઠના નામે નરસિંહે રૂપિયાની ઠૂંડી લખી હતી.

(અ) ૭૦૦ (બ) ૮૦૦ (ક) ૯૦૦ (ડ) ૧૦૦૦

(૭) નરસિંહની કવિતા નામથી ઓળખાય છે.

(અ) આખ્યાન (બ) પદ- પ્રભાતિયાં (ક) ગરબો- ગરબી (ડ) છપ્પા

(૮) નરસિંહના દાદાનું નામ હતું.

(અ) જીવણરામ (બ) પુરુષોત્તમદાસ (ક) દાસી જીવણ (ડ) રામદાસ

(૯) નરસિંહની શંકાસ્પદકૃતિ છે.

(અ) રાસસહસ્રપદી (બ) સુદામાચરિત્ર (ક) ગોવિંદગમન (ડ) ચાતુરીઓ

(૧૦) 'ભૂતળભક્તિ પદારથ મોટું બ્રહ્મલોકમાં નાંહિ રે' - એ પંક્તિ કવિની છે.

(અ) નરસિંહ (બ) મીરાં (ક) અખો (ડ) દયારામ

(૧૧) મધ્યકાલીન આખ્યાન સ્વરૂપનાં બીજ નરસિંહની કૃતિમાં મળે છે.

(અ) ચાતુરીઓ (બ) સુદામાચરિત્ર (ક) રાસસહસ્રપદી (ડ) સ્વર્ગની નિસરણી

(૧૨) નરસિંહ મહેતાના જીવનપ્રસંગો તેમનાના પદોમાં રજૂ થયા છે.

(અ) રાસલીલા (બ) આત્મચરિત્રાત્મક (ક) બાળલીલા (ડ) પ્રભાતિયા

(૧૩) નરસિંહ મહેતા જૂનાગઢમાં ના આશ્રયે રહેતા હતા.

(અ) ભાઈ- ભાભી (બ) કાકા - કાકી (ક) મામા - મામી (ડ) રાજ્યાશ્રયે

(૧૪) નરસિંહ મહેતાની પુત્રીનું નામ હતું.

(અ) કુંવરબાઇ (બ) રમાબાઇ (ક) ભંવરબાઇ (ડ) પૂતળીબાઇ

(૧૫) નરસિંહે..... સાથે ગૃહસંસાર માંડયો હતો.

(અ) રાજકૌર (બ) માણેકમહેતી (ક) મનોરમા મહેતી (ડ) અનુપમાકૌર

(૧૬) નરસિંહના સંતાનો હતાં.

(અ) કુંવરબાઇ - શામળશા (ક) કુંવરબાઇ - મદાલાશા

(બ) કુંવરબાઇ - સગાળશા (ડ) કુંવરબાઇ - સતીષશાહ

(૧૭) નરસિંહે રચેલા પદોની સંખ્યા છે.

(અ) ૮૯૬ (બ) ૭૭૭ (ક) ૭૬૮ (ડ) ૮૮૬

(૧૮) 'નિરખને, ગગનમાં કોણ ધૂમી રહ્યો !' - એ પદ નો પરિચય કરાવે છે.

(અ) તત્વદર્શન (બ) ભક્તિબોધ (ક) રાસલીલા (ડ) આત્મદર્શન

(૧૯) શ્રી અનંતરાય રાવળ નરસિંહનો આયુષ્યકાળ ઇ.સ. ગણાવે છે.

(અ) ૧૪૧૪ - ૧૫ થી ૧૪૮૦ (ક) ૧૪૧૦ - ૧૧ થી ૧૪૭૦

(બ) ૧૪૮૪ થી ૧૫૫૦ (ડ) ૧૪૮૪ થી ૧૫૨૦

(૨૦) હાર, હૂંડી - નરસિંહની સ્વરૂપની કૃતિઓ છે.

(અ) આત્મવૃત્ત (બ) રાસલીલા (ક) બાળલીલા (ડ) તત્વદર્શન

(૨૧) નીચેનામાંથી નરસિંહની આખ્યાનકલ્પ કૃતિ છે.

(અ) હૂંડી (બ) મામેરું (ક) ચાતુરીઓ (ડ) સુદામાચરિત્ર

(૨૨) નીચેનામાંથી નરસિંહનું જ્ઞાનવૈરાગ્યનું પદ છે.

(અ) જ્યાં લગી આત્માતત્વ ચિન્ચો નહીં (ક) ઉમિયા-ઈશની મુજને કિરપા હવી

(બ) મેહુલો ગાજે ને માધવ નાચે (ડ) પ્રેમરસ પાને તું મોરના પિચ્છધર

(૨૩) 'નરસિંહ મુખ્યત્વે ભક્ત, તેનું કવિપણું આનુંષાંગિક જ, છતાં કવિ તરીકે તે મોટો છે.' -આ વિધાન

..... એ કર્ત્યું છે.

(અ) કનૈયાલાલ મુનશી (બ) બ.ક.ઠાકોરે (ક) અનંતરાય રાવળે (ડ) વિજયરાય વૈદ્ય

(૨૪) નરસિંહની કવિતાને 'ત્રીજા નેત્રની પ્રસાદી' તરીકેએ ઓળખાવી છે.

(અ) બ.ક.ઠાકોરે (બ) કનૈયાલાલ મુનશી (ક) વિજયરાય વૈદ્ય (ડ) રામનારાયણ પાઠક

(૨૫) નરસિંહને 'આદિકવિ' તરીકેનું બિરુદ એ આપ્યું.

(અ) અનંતરાય રાવળે (બ) કનૈયાલાલ મુનશી (ક) બ.ક.ઠાકોરે (ડ) વિજયરાય વૈદ્ય

(૨૬) નરસિંહ મહેતાના માતા-પિતાનું નામ હતું.

(અ) રામદાસ - દમયંતી (ક) કૃષ્ણદાસ - દયાકોર

(બ) શામળદાસ - દામિનીબા (ડ) પરુષોત્તમદાસ - જીજીબા

(૨૭) નરસિંહ મહેતાના લગ્ન સાથે થયા હતા.

(અ) કમળાબેન (બ) કુંવરીબાઇ (ક) માણેકમહેતી (ડ) તાપીબેન

(૨૮) નરસિંહ મહેતાને 'મરમ વચન' એ કહ્યા.

(અ) પિતાજીએ (બ) દાદાએ (ક) ભાલીએ (ડ) ગુરુજીએ

(૨૯) હરિજનવાસમાં જીને ભજન કરવા બદલ જ્ઞાતિએ નરસિંહને જ્ઞાતિબહાર કર્યા હતા.

(અ) જૈન (બ) નાગરી (ક) વણિક (ડ) આમાંની કોઈ નહીં

(૩૦) 'શામળશાનો વિવાહ' એ નરસિંહની પ્રકારની કૃતિ છે.

(અ) આત્મચરિત્રાત્મક (બ) બાળલીલા (ક) પ્રભાતિયું (ડ) આખ્યાન

(૩૧) નરસિંહ મહેતા કૃત 'ગોવિંદગમન' અને 'સુરતસંગ્રામ' કૃતિઓ પ્રકારની છે.

(અ) પ્રભાતિયાં (બ) આખ્યાનાત્મક (ક) કૃષ્ણલીલાનાં પદો (ડ) આમાંનું કાંઈ નહીં

(૩૨) નરસિંહે તેનાં પદોમાં મુખ્યત્વે નો શૃંગાર જ વિશેષ ગાયો છે.

(અ) રામ - સીતા (બ) અર્જુન - ઉર્વશી (ક) કૃષ્ણ - રાધા (ડ) અર્જુન - દ્રૌપદી

(૩૩) 'જાગીને જોઉં તો જગત ઈસે નહિં, ઊંઘમાં અટપટા ભોગ ભાસે' - એ પ્રકારની રચના છે.

(અ) આત્મચરિત્રાત્મક (બ) કૃષ્ણ બાળલીલાનું પદ (ક) જ્ઞાનવૈરાગ્યનું પદ (ડ) આખ્યાનાત્મક પદ

(૩૪) ભક્ત કવિ નરસિંહ મહેતા યુગમાં થઇ ગયેલા કવિ છે.

(અ) મધ્યકાલીન (બ) સુધારકયુગ (ક) સાક્ષરયુગ (ડ) ગાંધીયુગ

(૩૫) કુંવરબાઇ સાથે નરસિંહ મહેતાનું સગપણ હતું.

(અ) સસરા - વહુ (બ) પિતા - પુત્રી (ક) પતિ - પત્ની (ડ) ભાઈ - બહેન

(૩૬) નરસિંહ મહેતા જૂનાગઢના રાજાના શાસનમાં થયા હોવાનું મનાય છે.

(અ) રા' નવઘણ (બ) રા' ખેંગાર (ક) રા'માંડલિક (ડ) રા' માણેક

(૩૭) નીચેનામાંથી કૃતિ નરસિંહ મહેતાની નથી.

(અ) ઝારીનાં પદ (બ) નરસિંહકા માહ્યરા (ક) ચાતુરીઓ (ડ) હૂંડી

(૩૮) અનંતરાય રાવળ સંપાદિત 'નરસિંહ મહેતાનાં પદો' ની પ્રથમ આવૃત્તિ ઈ.સ. માં પ્રકાશિત થઇ.

(અ) ૧૯૮૪ (બ) ૧૯૮૫ (ક) ૧૯૮૬ (ડ) ૧૯૮૭

(૩૯) અનાથના નાથને વેચે આહીરની નારી, શેરીએ શેરીએ સાદ પાડે :

(અ) લ્યો કોઇ દૂધ (બ) લ્યો કોઇ દહીં (ક) લ્યો કોઇ છાશ (ડ) લ્યો કોઇ મુરારિ

(૪૦) નરસિંહ મહેતાનું 'વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ' પદ ને ખૂબ જ પ્રિય હતું.

(અ) મોરારજી દેસાઇ (બ) નારાયણ દેસાઇ (ક) મહાદેવદેસાઇ (ડ) ગાંધીજી

(૪૧) નરસિંહ મહેતાનાં 'બાળલીલાનાં પદો' માં રસનું નિરૂપણ થયેલું છે.

(અ) શૃંગાર (બ) વીર (ક) કરૂણ (ડ) વાત્સલ્ય

(૪૨) મધ્યકાળના કવિને નરસિંહનો અવતાર માનવામાં આવે છે.

(અ) શામળ (બ) પ્રેમાનંદ (ક) દયારામ (ડ) મીરાંબાઈ

(૪૩) નાગણ અને શ્રીકૃષ્ણના સંવાદાત્મકરીતિમાં લખાયેલું નરસિંહ મહેતાનું બાળલીલાનું પદ છે.

(અ) ઓ પેલો ચાંદલિયો, મા ! મને રમવાને આલો

(બ) જળકમળ છાંડી જા રે, બાળા ! સ્વામી અમારો જાગશે.

(ક) જાગને જાદવા ! શ્રીકૃષ્ણ ગોવાળિયા !

(ડ) જશોદા ! તારા કાનુડાને સાદ કરીને વાર રે

(૪૪) 'કૃષ્ણ- સુદામા' ના પદોની કથા ગ્રંથમાં જોવા મળે છે.

(અ) રામાયણ

(બ) મહાભારત

(ક) ભાગવત

(ડ) બાઈબલ

(૪૫) નરસિંહ મહેતાએ રાગ ગાઈ વરસાદ વરસાવ્યો હતો.

(અ) કેદાર

(બ) મલ્હાર

(ક) તાનારીરી

(ડ) ભૈરવી

(૪૬) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના ભક્તિઆંદોલનના ઉદગાતા હતા.

(અ) નરસિંહ

(બ) મીરાં

(ક) અખો

(ડ) પ્રેમાનંદ

(૪૭) 'ઓ પેલો ચાંદલિયો મા ! મને રમવાને આલો' પદ કૃષ્ણની લીલાનું છે.

(અ) રાસલીલા

(બ) બાળલીલા

(ક) દાણલીલા

(ડ) આમાંનું એકપણ નહીં

(૪૮) 'એવા રે અમે એવા' એ નરસિંહનું પ્રકારનું પદ છે.

(અ) આત્મવૃત્ત

(બ) બાળલીલા

(ક) રાસલીલા

(ડ) ભક્તિબોધ

(૪૯) નરસિંહ ઉપર કવિની અસર જોવા મળે છે.

(અ) જયદેવ

(બ) દયારામ

(ક) પ્રેમાનંદ

(ડ) અખો

(૫૦) 'સખી ! આજની ઘડી રળિયામણી' એ નું પદ છે.

(અ) રાસલીલા

(બ) ગોપીભક્તિ

(ક) કૃષ્ણ - સુદામા

(ડ) બાળલીલા

(૫૧) સમયની દૃષ્ટિએ નહીં પણ ગુણવત્તા અને શક્તિની દૃષ્ટિએ નરસિંહને કવિ માનવો પડે.

(અ) આદ્ય

(બ) મહા

(ક) આદિ

(ડ) રાજ

(૫૨) નરસિંહનાં નાં પદોનું કર્તૃત્વ શંકાસ્પદ મનાય છે.

(અ) કૃષ્ણ - સુદામા

(બ) આત્મવૃત્ત

(ક) ભક્તિબોધ

(ડ) સુરતસંગ્રામ

(૫૩) નરસિંહે પોતાના વિશે લખતાં એવું કહ્યું છે કે, 'સૂતિ ઊઠી મારી વાણી '

(અ) ઉત્તમ

(બ) મધ્યમ

(ક) અધમ

(ડ) આદ્ય

(૫૪) નરસિંહ મહેતાની શૃંગારભક્તિની કવિતા પર વધુમાં વધુ અસર ની પડી છે.

(અ) રામાયણ

(બ) ભાગવત

(ક) મહાભારત

(ડ) પુરાણ

(૫૫) શ્રીકૃષ્ણની કૃપા પામીને ઘેર આવેલા નરસિંહે તેમના નો આભાર માન્યો.

(અ) ભાઈ

(બ) ભાભી

(ક) ગુરૂ

(ડ) જ્ઞાતિજનો

(૫૬) નરસિંહ મહેતા રોજ સવારે કુંડમાં સ્નાન કરવા માટે જતા હતા.

(અ) તુલસીદાસ

(બ) દામોદર

(ક) હવન

(ડ) મૃગી

(૫૭) છંદનો પ્રયોગ એ નરસિંહની કવિતાની ખાસ વિશેષતા છે.

(અ) ચોપાઈ (બ) દોહરો (ક) ઝૂલણાં (ડ) મનહર

(૫૮) જાગને જાદવા, કૃષ્ણ ગોવાળિયા, તુજ વિના માં કોણ જાશે ?'

(અ) સીમ (બ) ઘેન (ક) ગામ (ડ) વન

(૫૯) નરસિંહ મહેતાએ પદો રચવાનો સંકલ્પ કર્યો હતો.

(અ) સવાસો (બ) બે હજાર (ક) એક લાખ (ડ) સવા લાખ

(૬૦) 'કીડી હુ તો તે થઈ ઊઠિયો, પૂરણબ્રહ્મ -શું ધ્યાન ચોટ્યું.'

(અ) હાથી (બ) મંકોડો (ક) કુંજર (ડ) સિંહ

(૬૧) નરસિંહે લખેલાં નાં પદો આખ્યાન- સદૃશ રચના છે.

(અ) કૃષ્ણ - બાળલીલા (બ) કૃષ્ણ - રાસલીલા (ક) કૃષ્ણ - સુદામા (ડ) ભક્તિબોધ

(૬૨) નરસિંહ મહેતાનાં પદો કવિ નરસિંહે નહીં પણ કોઈ બીજાએ લખ્યાં હોવાનું કહેવાય છે.

(અ) આત્મવૃત્ત (બ) રાસલીલા (ક) કૃષ્ણ - સુદામા (ડ) શુંગારમાળાનાં પદો

(૬૩) નરસિંહ મહેતાનું ચિરંજીવ પ્રદાન છે.

(અ) આત્મવૃત્તનાં પદો (બ) બાળલીલાનાં પદો (ક) આખ્યાનાત્મક કૃતિઓ (ડ) જ્ઞાન વૈરાગ્યનાં પદો

(૬૪) જૂનાગઢમાં આવેલું નરસિંહનું ઘર આજે નામથી ઓળખાય છે.

(અ) નરસિંહની હવેલી (બ) નરસિંહનો ચોરો (ક) નરસિંહનું ડહેલું (ડ) નરસિંહનું ખોરડું

(૬૫) નરસિંહ મહેતાને 'ઉજ્જવલ વાણીનો કવિ' એ કહ્યા છે.

(અ) અનંતરાય રાવળે (બ) કનૈયાલાલ મુનશીએ (ક) ભોગીલાલ સાંડેસરાએ (ડ) ઉમાશંકર જોશીએ

(૬૬) નરસિંહ મહેતાના કાકાનું નામ હતું.

(અ) રણછોડદાસ (બ) વિષ્ણુદાસ (ક) પરબતદાસ (ડ) શામળદાસ

(૬૭) શ્રી ઉમાશંકર જોશી નરસિંહના પદને 'ગુજરાતી ભાષાનું ઘરેણું' ગણાવે છે.

(અ) એવા રે અમે એવા (ક) ઓ પેલો ચાંદલિયો મા

(બ) જળકમળ છાંડી જા ને બાળા (ડ) જાગને જાદવા કૃષ્ણ ગોવાળિયા

(૬૮) નરસિંહને કૃષ્ણનો પ્રથમ સાક્ષાત્કાર રૂપે થયો.

(અ) રાસલીલા (બ) બાળલીલા (ક) દાણલીલા (ડ) આમાંથી કોઈ નહીં

(૬૯) માંગરોળમાં એક સ્થળને ના નામે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) નરસિંહનો ચોરો (બ) નરસિંહ ઉદ્યાન (ક) નરસિંહ કિડાંગણ (ડ) નરસિંહનું સ્મશાન

(૭૦) તળાજાની ટેકરીઓમાં નામે ઓળખાતી ગુફા મળે છે.

(અ) નરસિંહ મહેતાની નિશાળ (બ) ગબાગૌરની નિશાળ (ક) નરસૈયાની ગુફા (ડ) નરસૈયા ચા સ્વામી

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૬

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯

ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - ૩૧૧

અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ભાગ - ૨

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસની અને સાહિત્યના યુગો, સર્જકો અને કૃતિઓથી માહિતગાર થઈ શકશે.

એકમ : ૧ અનુગાંધીયુગનું સાહિત્ય :

14 ગુણ

(અ) આ યુગને ઘડનારાં સામાજિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક પરિબલો, સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલા નવપ્રસ્થાનો અને પ્રદાનો

(બ) નીચેના સર્જકોની સાહિત્યસેવાનો અભ્યાસ :

(૧) રાજેન્દ્ર શાહ (૨) નિરંજન ભગત (૩) ઉશનસ (૪) પ્રિયકાન્ત મણિયાર

એકમ : ૨ અનુગાંધીયુગની મહત્વની કૃતિઓનો મુદ્દાસર અભ્યાસ :

14 ગુણ

૧. બારી બહાર - પ્રહલાદ પારેખ

૨. પરિક્રમા - બાલમુકુંદ દવે

૩. મોરનાં ઈંડા - કૃષ્ણલાલ શ્રીધરાણી

૪. સ્વપ્ન પ્રયાણ - હરિશ્ચંદ્ર ભટ્ટ

એકમ : ૩ આધુનિક યુગનું સાહિત્ય :

14 ગુણ

(અ) આ યુગને ઘડનારાં સામાજિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક પરિબલો, સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલાં નવપ્રસ્થાનો અને પ્રદાનો

(બ) નીચેના સર્જકોની સાહિત્યસેવાનો અભ્યાસ :

(૧) સુરેશ જોષી (૨) રઘુવીર ચૌધરી (૩) મધુરાય (૪) લાભશંકર ઠાકર

એકમ : ૪ આધુનિક યુગની મહત્વની કૃતિઓનો મુદ્દાસર અભ્યાસ :

14 ગુણ

૧. પેરેલિસિસ - ચંદ્રકાંત બક્ષી

૨. ફેરો - રાઘેશ્યામ શર્મા

૩. નાઈટમેર - સરોજ પાઠક

૪. અંગત - રાવજી પટેલ

૫. દૂરના એ સૂર - દિગ્વીશ મહેતા

એકમ : ૫ આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ચારેય એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક

14 ગુણ

(હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ધીરુભાઈ ઠાકર
૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રકાશક - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૪. આધુનિક કવિતા : ભોળાભાઈ પટેલ
૫. આધુનિક કવિતાપ્રવાહ : જયંત પાઠક
૬. આધુનિક કવિતામાં ભાષાકર્મ : સતીશ વ્યાસ
૭. ગુજરાતી કવિતા : ફૂલ અને ફોરમ : ડૉ. ઇલિયાસ આખલી
૮. રાજેન્દ્ર- નિરંજન યુગની કવિતા : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૯. સુરેશ જોષીથી સુરેશ જોષી : સુમન શાહ
૧૦. લાભશંકર ઠાકરનાં એકાંકીઓ : ડૉ. ઇલિયાસ આખલી

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૬

અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ -૨

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) અનુગાંધીયુગના સાહિત્યની સમયસીમા છે.

(અ) ઈ.સ.૧૯૧૫ થી ઈ.સ.૧૯૪૫

(ક) ઈ.સ.૧૯૫૬ થી ઈ.સ.૧૯૭૫

(બ) ઈ.સ.૧૯૪૦ થી ઈ.સ.૧૯૫૬

(ડ) ઈ.સ.૧૯૭૫ થી આજસુધી

(૨) અનુગાંધીયુગને બીજા નામથી ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) નર્મદયુગ

(બ) ગોવર્ધનયુગ

(ક) મુનશીયુગ

(ડ) સૌંદર્ય યુગ

(૩) ઉમાશંકર જોશીએ ની કવિતાને ‘ આંખ,કાન ને નાકની કવિતા’ કહી છે.

(અ) પ્રહલાદ પારેખ

(બ) રાજેન્દ્ર શાહ

(ક) પ્રિયકાન્ત મણિયાર

(ડ) નલિન રાવળ

(૪) રાજેન્દ્ર શાહના સોળ કાવ્યસંગ્રહોનો સંકલિત સંગ્રહ નામે પ્રકાશિત થયો.

(અ) સમગ્ર કવિતા

(બ) સંકલિત કવિતા

(ક) સકલ કવિતા

(ડ) સમસ્ત કવિતા

(૫) પ્રિયકાન્ત મણિયારનો મરણોત્તર કાવ્યસંગ્રહ છે.

(અ) પ્રતીક

(બ) અશબ્દરાત્રિ

(ક) પ્રબળગતિ

(ડ) વ્યોમલિપિ

(૬) ‘નમેલી સાંજ’ એકવિની કૃતિ છે.

(અ) નિરંજન ભગત

(બ) હસમુખ પાઠક

(ક) પ્રિયકાન્ત મણિયાર

(ડ) નલિન રાવળ

(૭) અનુગાંધીયુગના પ્રમુખ સર્જકો છે.

(અ) કાન્ત, કલાપી, ન્હાનાલાલ

(બ) ઉમાશંકર જોશી, સુંદરમ, પન્નાલાલ પટેલ

(ક) રાજેન્દ્ર શાહ, પ્રિયકાન્ત મણિયાર, હસમુખ પાઠક

(ડ) લાભશંકર ઠાકર, સિતાંશુ યશશ્ચંદ્ર , મધુરાય

(૮) મોહનલાલ પટેલની વાર્તાઓ જીવનની યાંત્રિકતાની છબીને ઝીલે છે.

(અ) આંધળી માનો કાગળ

(બ) લિખિતના પાયલાગણ

(ક) ઈંટોના સાત રંગ

(ડ) સમુડી

(૯) ‘ એક છાપાની હજાર પ્રત સમા સહુ આપણે’ – એ પંક્તિ કવિએ રચી છે.

(અ) પ્રિયકાન્ત પરીખ

(બ) નિરંજન ભગત

(ક) પ્રિયકાન્ત મણિયાર

(ડ) શ્યામ સાધુ

(૧૦) સિતાંશુ યશશ્ચંદ્ર કાવ્યો લખે છે.

(અ) ઈલા કાવ્યો

(બ) મગન કાવ્યો

(ક) મૃણાલ કાવ્યો

(ડ) લઘરા

કાવ્યો

(૧૧) ‘ કાવ્યોત્સર્ગ એ મળોત્સર્ગ છે.’ – એવું વિધાન એ કર્યું છે.

(અ) નિરંજન ભગત

(બ) રાવજી પટેલ

(ક) લાભશંકર ઠાકર

(ડ) સિતાંશુ

યશશ્ચંદ્ર

(૧૨) ગુલામ મહંમદ શેખ પાસેથી નામનો કાવ્યસંગ્રહ મળે છે.

(અ) છિન્ન ભિન્ન છું

(બ) અંગત

(ક) અથવા

(ડ) સમીપ

(૧૩) નિરંજન ભગતે નાં કાવ્યોનો અનુવાદ આપ્યો છે.

(અ) ઓડનનાં કાવ્યો

(બ) વોલ્ટ વ્હિટમન

(ક) બોદલેર

(ડ) રિલ્કે

(૧૪) આધુનિક ગુજરાતી સાહિત્યનો આરંભ ઈ.સ. થી થયેલો મનાય છે.

(અ) ૧૯૩૫

(બ) ૧૯૪૫

(ક) ૧૯૫૫

(ડ) ૧૯૭૫

(૧૫) ગુજરાતીમાં આધુનિક નવલકથાના પ્રણેતા છે.

(અ) રાઘેશ્યામ શર્મા

(બ) મુકુંદપરીખ

(ક) સુરેશ જોષી

(ડ) મધુરાય

(૧૬) આધુનિક સર્જકો ને સૌથી વધુ મહત્વ આપે છે.

(અ) સમાજને

(બ) સંસ્કૃતિને

(ક) કલાકૃતિને

(ડ) ગાંધીવિચારને

(૧૭) ગુજરાતીમાં 'હરિયાશ્રેણી'ની વાર્તાઓ સર્જનાર લેખક છે.

(અ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

(બ) રાઘેશ્યામ શર્મા

(ક) મધુરાય

(ડ) લાભશંકર ઠાકર

(૧૮) ' મરણોત્તર' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) કિશોર જાદવ

(બ) ધીરુબહેન પટેલ

(ક) સુરેશ જોષી

(ડ) મધુરાય

(૧૯) 'પેરેલિસિસ' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) મધુરાય

(બ) સુરેશ જોષી

(ક) કિશોર જાદવ

(ડ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

(૨૦) 'સ્વાપ્નતીર્થ' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) રાઘેશ્યામ શર્મા

(બ) મધુરાય

(ક) કિશોર જાદવ

(ડ) સુરેશ જોષી

(૨૧) ' વડવાનલ' નવલકથાના લેખિકા છે.

(અ) સરોજ પાઠક

(બ) ધીરુબહેન પટેલ

(ક) વર્ષા અડાલજા

(ડ) હિમાંશી શેલત

(૨૨) નીચેનામાંથી દલિત નવલકથાકાર છે.

(અ) મધુરાય

(બ) જોસેફ મેકવાન

(ક) મણિલાલ પટેલ

(ડ) કાનજીપટેલ

(૨૩) નીચેનામાંથી કવિને જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત થયો છે.

(અ) રાજેન્દ્ર શાહ

(બ) રાજેન્દ્રશુક્લ

(ક) રાવજી પટેલ

(ડ) રાજેન્દ્ર પટેલ

(૨૪) નીચેનામાંથી નવલકથા પ્રતિકરાગી છે.

(અ) દરિયાલાલ

(બ) જનમટીપ

(ક) છિન્નપત્ર

(ડ) કાચની બારી

(૨૫) નીચેનામાંથી નવલકથા અસ્તિત્વવાદી છે.

(અ) મળેલા જીવ

(બ) પ્રેમધરા

(ક) આકાર

(ડ) કાચની બારી

(૨૬) 'ચહેરા' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) મધુરાય

(બ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

(ક) સુરેશ જોષી

(ડ) રઘુવીર ચૌધરી

(૨૭) નીચેનામાંથી આધુનિક નવલકથાકારને જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત થયો છે.

(અ) મધુરાય

(બ) રઘુવીર ચૌધરી

(ક) સુરેશ જોષી

(ડ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

(૨૮) 'અમૃતા' નવલકથાના સર્જક છે.

(અ) રાઘેશ્યામ શર્મા

(બ) સુમન શાહ

(ક) સત્યજીત શર્મા

(ડ) રઘુવીર ચૌધરી

(૨૯) 'માઘવ ક્યાંય નથી' વિષય પર આધારિત નવલકથા છે.

(અ) ઐતિહાસિક

(બ) સામાજિક

(ક) પૌરાણિક

(ડ) ધાર્મિક

(૩૦) મધુરાયની નાટકમાંથી નવલકથામાં રૂપાંતરિત થયેલી કૃતિ છે.

(અ) ચહેરા

(બ) નિશાચક્ર

(ક) કામિની

(ડ) એક ફૂલનું નામ બોલો તો

(૩૧) મુકુંદ પરીખની નવલકથા આંતરપ્રવાહને કેન્દ્ર બનાવે છે.

(અ) ગાંધીની કાવડ

(બ) મહાભિનિષ્ક્રમણ

(ક) ખેતરને ખોળે

(ડ) માવતર

(૩૨) 'ભાવ-અભાવ' નવલકથાના લેખક છે.

(અ) ચિનુ મોદી

(બ) લાભશંકર ઠાકર

(ક) કિશોર જાદવ

(ડ) રાવજી પટેલ

(33) 'સમયદ્વિપ' અને 'ઉર્ધ્વમૂલ' કૃતિના સર્જક

(અ) રાધેશ્યામ શર્મા (બ) લગવતીકુમાર શર્મા (ક) સત્યજીત શર્મા (ડ) જયંત ગાડીત

(34) 'આપણો ઘડિક સંગ' કૃતિના સર્જક

(અ) નિતીન મહેતા (બ) હરકિશન મહેતા (ક) દિગ્વીશમહેતા (ડ) રસિક મહેતા

(35) ' ઝંઝા ' નવલકથાના લેખક

(અ) લાભશંકર ઠાકર (બ) રાવજી પટેલ (ક) સુમન શાહ (ડ) કાનજી પટેલ

(36) ' ચાખડિયે ચડીને ચાલ્યા હસમુખરાય'કૃતિના સર્જક

(અ) હસમુખ જાની (બ) જ્યોતિષ જાની (ક) બળવંત જાની (ડ) કિશોર જાની

(37) નીચેનામાંથી..... નવલકથા દલિત નવલકથાનું આરંભબિંદુ છે.

(અ) મળેલા જીવ (બ) માવતર (ક) ધીમુ અને વિભા (ડ) આંગળિયાત

(38) ' જટાયુ ' સંગ્રહના સર્જકનું નામ

(અ) સિતાંશુ યશશંકર (બ) ચિનુ મોદી (ક) મનહર મોદી (ડ) વિનોદ જોશી

(39) લાભશંકર ઠાકર કૃત ' માણસની વાત' કૃતિનું સ્વરૂપ

(અ) કાવ્યસંગ્રહ (બ) નિબંધ (ક) નાટક (ડ) જીવનચરિત્ર

(40) નીચેનામાંથી..... એ રાવજી પટેલની કૃતિ છે.

(અ) અશ્રુધર (બ) બંદીધર (ક) તેડાગર (ડ) દરિયાલાલ

(41) પ્રહલાદ પટેલના કાવ્યસંગ્રહનું નામ

(અ) બારીએથી (બ) બારી બહાર (ક) ઉઘાડી બારી (ડ) જેલ ઓફિસની બારી

(42) મફત ઓઝાએ લખેલી કૃતિ

(અ) લીલા સાગર (બ) ભવસાગર (ક) આકાશનો એક ટૂકડો (ડ) ધુધવતા સાગરના મૌન

(43) વિનેશ અંતાણીની

(અ) પ્રિયજન (બ) ચહેરા (ક) સમરથ (ડ) લીલાસાગર

(44) નીચેનામાંથી

(અ) વડવાનલ (બ) કોકિલા (ક) ખેતેરને ખોળે (ડ) સાત પગલાં આકાશમાં

(45) બાલમુકુંદ દવે પાસેથી

(અ) સિંજારવ (બ) પરિક્રમા (ક) પ્રતિક (ડ) લીલેરો ઢાળ

(46) ઉશનસનું મૂળ નામ

(અ) ઝીણાભાઈ દેસાઈ (બ) નટવરલાલ પંડ્યા (ક) મકરંદ દવે (ડ) નાથાલાલ દવે

(47) 'વગડાનો શ્વાસ' કાવ્યસંગ્રહના લેખક

(અ) ઉશનસ (બ) જયંત પાઠક (ક) હરિન્દ્ર દવે (ડ) સુરેશ દલાલ

(48) સુરેશ દલાલના કાવ્યસંગ્રહનું નામ

(અ) ચહેરાઓના વનમાં (બ) મોજાંને ચીંધવાં સહેલાં નથી (ક) હસ્તાક્ષર (ડ) માટીની મમતા

(49) 'રાનેરી'કાવ્યસંગ્રહના સર્જક

(અ) રાવજી પટેલ (બ) અમૃત ઘાયલ (ક) મણિલાલ દેસાઈ (ડ) મણિલાલ પટેલ

(50) 'નંદ સામવેદી' ઉપનામ ધારણ કરીને

(અ) ચન્દ્રવદન મહેતા (બ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી (ક) ચન્દ્રકાન્ત શેઠ (ડ) ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા

(51) 'મીરાં સામે પાર'કાવ્યસંગ્રહના લેખક

(અ) નરસિંહ (બ) મીરા (ક) રમેશ પારેખ (ડ) અનિલ જોશી

(52) નીચેનામાંથી

(અ) અમે બરફનાં પંખી (બ) છાતીમાં બારસાખ (ક) ગગન ખોલતી બારી (ડ) સનનન

(૫૩) અદ્યતન ગઝલના પ્રણેતા છે.

(અ) શયદા (બ) અમૃત ઘાયલ (ક) મરીઝ (ડ) આદિલ મન્સૂરી

(૫૪) ચિનુ મોદીએ પત્નીના અવસાન પછી રચેલાં અંજલિકાવ્યો સંગ્રહમાં આપ્યાં છે.

(અ) દેશવટો (બ) સૈયર (ક) ઈર્શાદગઢ (ડ) ઈનાયત

(૫૫) 'ગઝલ સંહિતા' ગઝલસંગ્રહના સર્જક છે.

(અ) આદિલ મન્સૂરી (બ) મરીઝ (ક) ચિનુ મોદી (ડ) રાજેન્દ્ર શુક્લ

(૫૬) 'અયાનક', 'અટકળ', 'હસ્તપ્રત' - કાવ્યસંગ્રહોનાં સર્જક છે.

(અ) અનિલ જોશીનો (બ) મનોજ ખંડેરિયા (ક) વીરુ પુરોહિત (ડ) સુધીર દેસાઈ

(૫૭) 'ઘાસની નદી' કાવ્યસંગ્રહના લેખક છે.

(અ) જયંત પાઠક (બ) ઉશનસ (ક) સુરેશ દલાલ (ડ) જયોતિષ જાની

(૫૮) 'લોહીની સગાઈ' નવલિકાસંગ્રહના સર્જક છે.

(અ) પન્નાલાલ પટેલ (બ) પિતાંબર પટેલ (ક) ઈશ્વર પેટલીકર (ડ) જયંત ખત્રી

(૫૯) 'ફેરાં', 'વહેતાં ઝરણાં', 'ખરાં બપોર' - કૃતિઓના સર્જક છે.

(અ) જયંતિ દલાલ (બ) જયંત ખત્રી (ક) જયંત મહેતા (ડ) રવિન્દ્ર પારેખ

(૬૦) 'રંગદા', 'વિષ વિમોચન' અને 'રક્તતિલક' એકાંકીસંગ્રહોના લેખક છે.

(અ) ચં.ચી. મહેતા (બ) યુનિલાલ મડિયા (ક) શિવકુમાર જોષી (ડ) જયંત ખત્રી

(૬૧) યુનિલાલ મડિયાએ નવલકથા લખી.

(અ) ધરતી આભના છેટાં (બ) ધૂધવતાં પૂર (ક) ભવસાગર (ડ) લીલુડી ધરતી

(૬૨) શિવકુમાર જોષી પાસેથી નામે એકાંકીસંગ્રહ મળે છે.

(અ) પાંખ વિનાના પારેવાં (બ) કંચુકીબંધ (ક) પગલાં પડી ગયાં (ડ) કનકકટોરો

(૬૩) 'રેતીની રોટલી' નિબંધસંગ્રહના લેખક છે.

(અ) જયંતિ દલાલ (બ) જયંત ખત્રી (ક) જ્યોતીન્દ્ર દવે (ડ) વિનોદ ભટ્ટ

(૬૪) કિશનસિંહ ચાવડાએ 'જિપ્સી' ઉપનામથી કૃતિ લખી.

(અ) અમાસના તારા (બ) ધરતી આભનાં છેટાં (ક) આ ઘેર પેલે ઘેર (ડ) માણસનાં મન

(૬૫) પ્રહલાદ પારેખનું સોનેટકાવ્ય છે.

(અ) બિન્દુ (બ) બળતાં પાણી (ક) દામ્પત્ય (ડ) વિદાય

(૬૬) 'આધુનિક અરણ્ય' અને 'મુંબઈ નગરી' સર્જકની સોનેટ રચનાઓ છે.

(અ) રાજેન્દ્ર શાહ (બ) રાજેન્દ્ર શુક્લ (ક) નિરંજન ભગત (ડ) નીતા ભગત

(૬૭) 'જૂનું ઘર ખાલી કરતાં' સોનેટકાવ્યના કવિનું નામ છે.

(અ) મકરન્દ દવે (બ) હરીન્દ્ર દવે (ક) બાલમુકુન્દ દવે (ડ) નલીન રાવળ

(૬૮) અમૃત ઘાયલ, શૂન્ય પાલનપૂરી, ગની દહીંવાલા, ગાફિલ વગેરે કવિઓએસ્વરૂપમાં શ્રેષ્ઠપ્રદાન કર્યું છે.

(અ) સોનેટ (બ) હાઈકુ (ક) ગીત (ડ) ગઝલ

(૬૯) ગુજરાતીમાં 'ગઝલસમ્રાટ' નું બિરૂદ ને મળ્યું છે.

(અ) ચિનુ મોદી (બ) અમૃત ઘાયલ (ક) મનોજ ખંડેરિયા (ડ) આસિમ રાંદેરી

(૭૦) ઈ.સ. ૨૦૧૮ ના આરંભે ગુજરાતી સાહિત્યના નોંધપાત્ર ગઝલકાર નું અવસાન થયું.

(અ) આદિલ મન્સૂરી (બ) મનહર મોદી (ક) ચિનુ મોદી (ડ) જલન માતરી

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૬

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯

ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – ૩૧૨

ભાષાવિજ્ઞાન અને ગુજરાતી ભાષાનો પરિચય - ભાગ - ૨

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : વિદ્યાર્થી ગુજરાતી ભાષાના વિવિધ ઘટકોનો અભ્યાસ કરી તેના કાર્યસાધક ઉપયોગ વિશે જ્ઞાત થશે.

એકમ : ૧ ભાષાનો સામાન્ય પરિચય :

14 ગુણ

અ . ગુજરાતી ભાષાનું શબ્દભંડોળ :

તત્સમ, તદભવ, દેશ્ય અને અર્વાચીન ભાષાના વિવિધ ઉલ્લેખો સાથે

બ. અંગસાધક પ્રત્યયો :

૧. પૂર્વ પ્રત્યયો : કુ, દુર, સમ, અ, અન

૨. પર પ્રત્યયો :

(નામિક) સંજ્ઞાસાધક : અ, ય, તા, ત્વ, આશ, આઈ, પણ, ઈ, ગી, ગીરી

(વિશેષણ સાધક) : ઈ, ઈય, વિન, આળુ, ગર, ખોર, દાર, બાજ

(આખ્યાતિક -સંજ્ઞાસાધક) : અન-અના, અણ-અણા, આઈ, આણ, સક, આવર, તર, આમણ

(આખ્યાતિક વિશેષણ સાધક) : આઉ, ઉ

૩. અંગ વિસ્તારક પ્રત્યયો : અ, ક, ડ, લ, ઈય

એકમ : ૨

14 ગુણ

અ. રવાનુકારી અને દ્વિરૂકત શબ્દપ્રયોગો

બ. સમાસ રચના

ક. ગુજરાતી ભાષાના સંયોજકો, નિપાતો અને ઉદગારવાચકો

એકમ : ૩

14 ગુણ

અ. ગુજરાતી ભાષાની વચન વ્યવસ્થા

બ. ગુજરાતી ભાષાની લિંગ વ્યવસ્થા

ક. ગુજરાતી ભાષાની વિભક્તિ વ્યવસ્થા

ડ. કૃદંતના પ્રકારો અને અર્થો

એકમ : ૪

14 ગુણ

અ. કર્તરિ - કર્મણિ - ભાવે પ્રયોગો

બ. સંયુક્ત ક્રિયાપદો

ક. વિકારી અને અવિકારી સંજ્ઞાઓ અને વિશેષણો

ડ. વાક્યના પ્રકારો

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ચારેય એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી ભાષા અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ : જ્યંત કોઠારી
૨. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિ સ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન : પ્રબોધ પંડિત
૩. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૪. વ્યાકરણ વિમર્શ : ભૂમિ દેસાઈ
૫. ગુજરાતી ભાષાનું ઐતિહાસિક વ્યાકરણ : ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
૬. ગુજરાતી વાક્યરચના : અરવિંદ ભંડારી
૭. થોડોક વ્યાકરણ વિચાર : ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૬

ભાષાવિજ્ઞાન અને ગુજરાતી ભાષાનો પરિચય ભાગ- ૨

- (નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)
- (૧) અમુક શબ્દોની વિશિષ્ટ ધ્વનિ રચનાથી અવાજની, દૃશ્યની, સ્પર્શની કે બીજી કોઈ ક્રિયાઓ મૂર્ત કરવાનો પ્રયાસ થતો હોય એવા શબ્દોને કહે છે.
- (અ) ધ્વનિ (બ) રવાનુકારી (ક) લિપિ (ડ) ચિત્રો
- (૨) ધ્વનિ-એકમ કે અર્થ-એકમ એના એ સ્વરૂપે કે થોડા ફેરફાર સાથે બેવડાતો હોય તો તેને કહે છે.
- (અ) દ્વિરુક્ત શબ્દ (બ) શબ્દ (ક) ધ્વનિઘટક (ડ) રૂપઘટક
- (૩) નીચેનામાંથી વિશેષણની દ્વિરુક્તિ છે.
- (અ) હસાહસ (બ) અડખેપડખે (ક) માંડમાંડ (ડ) ગરમાગરમ
- (૪) નીચેનામાંથી અર્થએકમની દ્વિરુક્તિ છે.
- (અ) ખંખોળવું (બ) પૈસોટકો (ક) ગામેગામ (ડ) ચકરડીભમરડી
- (૫) દ્વિરુક્તિ સમાસનું ઉદાહરણ બની રહે છે.
- (અ) બહુવ્રીહિ (બ) ઉપપદ (ક) દ્વન્દ્વ (ડ) ઉપમિત
- (૬) 'ઠેરઠેર'માંડમાંડ' જેવા દ્વિરુક્ત શબ્દોમાં એકમનું પુનરાવર્તન થયું છે.
- (અ) અર્થએકમ (બ) ધ્વનિએકમ (ક) રૂપએકમ (ડ) વાક્યએકમ
- (૭) 'ધન-દોલત'ખૂના-મરડી' જેવા દ્વિરુક્ત શબ્દોમાં એકમનું પુનરાવર્તન થયું છે.
- (અ) અર્થએકમ (બ) ધ્વનિએકમ (ક) રૂપએકમ (ડ) વાક્યએકમ
- (૮) 'ટપટપ' રવાનુકારી શબ્દમાં નું અનુકરણ થયું છે.
- (અ) દૃશ્ય (બ) અવાજ (ક) સ્પર્શ (ડ) રીતભાત
- (૯) 'દોડંદોડ' માં પ્રકારની દ્વિરુક્તિ છે.
- (અ) સંયોજક 'અં' વાળી સંપૂર્ણ દ્વિરુક્તિ (ક) સંયોજક 'આ' વાળી સંપૂર્ણ દ્વિરુક્તિ
(બ) સંયોજક 'એ' વાળી સંપૂર્ણ દ્વિરુક્તિ (ડ) સંયોજક 'અં' સાથેની પ્રથમ વ્યંજનના આવર્તન યુક્ત આંશિક લોપવાળી દ્વિરુક્તિ
- (૧૦) પ્રથમ સ્વર-વ્યંજન ભેદવાળી પ્રતિધ્વનિરૂપ દ્વિરુક્તિનું દૃષ્ટાંત છે.
- (અ) ઘાલમેલ (બ) તોડફોડ (ક) સાફસૂફ (ડ) માનપાન
- (૧૧) સંસ્કૃતમાંથી વર્ણવિકાર વિના ગુજરાતીમાં ઊતરી આવેલા શબ્દોને શબ્દો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (અ) તત્સમ (બ) તદભવ (ક) દેશ્ય (ડ) અપભ્રંશ

- (૧૨) સંસ્કૃતમાંથી પ્રાકૃત - અપભ્રંશની ભૂમિકાએ પરિવર્તન પામી ગુજરાતીમાં ઊતરી આવેલા શબ્દોને શબ્દો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (અ) તત્સમ (બ) તદભવ (ક) દેશ્ય (ડ) અપભ્રંશ
- (૧૩) ગુજરાતી શબ્દભંડોળમાં રહેલ કેટલાક અક્ષાતમૂળના શબ્દોને શબ્દો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (અ) તત્સમ (બ) તદભવ (ક) દેશ્ય (ડ) અપભ્રંશ
- (૧૪) જિલ્લો, તાલુકો, વજીર, કાજી, શમશેર, મ્યાન, મિનારો વગેરે શબ્દો મૂળ ભાષામાંથી ગુજરાતીમાં ઊતરી આવ્યા છે.
- (અ) સંસ્કૃત (બ) ફારસી (ક) હિન્દી (ડ) અંગ્રેજી
- (૧૫) કપ્તાન, કોફી, તમાકુ, બટાટા, આફ્રુસ, પાયરી, મોસંબી, પાદરી, પલટણ વગેરે શબ્દો મૂળ ભાષામાંથી ગુજરાતીમાં ઊતરી આવ્યા છે.
- (અ) સંસ્કૃત (બ) અંગ્રેજી (ક) હિન્દી (ડ) પોર્ટુગીઝ
- (૧૬) મૂળઅંગની પૂર્વે લાગી તેના અંગ અને અર્થમાં વિશેષતા લાવનાર પ્રત્યયોને પ્રત્યયો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (અ) પૂર્વ પ્રત્યય (બ) પરપ્રત્યય (ક) અંત:પ્રત્યય (ડ) અધિપ્રત્યય
- (૧૭) મૂળ અંગની પશ્ચાદલાગી તેના અંગને અર્થમાં વિશેષતા લાવનાર પ્રત્યયોને પ્રત્યયો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (અ) પૂર્વપ્રત્યય (બ) પરપ્રત્યય (ક) અંત:પ્રત્યય (ડ) અધિપ્રત્યય
- (૧૮) 'ખરાબ','-થી ઉલટું','-ના વિનાનું','મુશ્કેલ' - એવો અર્થ દર્શાવનારા પ્રત્યયો છે.
- (અ) અપ,અવ,કુ,દુસ,નિસ,વિ (ક) અતિ, પ્ર, પરિ, વિ, સમ, સુ
(બ) અનુ, પ્રતિ, ઉત, ઉપ, સમ,સુ (ડ) અ, અં, અણ, ક, વણ
- (૧૯) 'ઘણું','અમર્યાદ','વિશેષપણે',' સારીપેઠે' - એવો અર્થ દર્શાવનાર પ્રત્યયો છે.
- (અ) અપ, અવ, કુ, દુસ, નિસ, વિ (ક) અતિ, પ્ર, પરિ, વિ, સમ, સુ
(બ) અનુ, પ્રતિ, ઉત, ઉપ, સમ,સુ (ડ) અ, અં, અણ, ક, વણ
- (૨૦) 'અનુકરણ' માં 'અનુ' પ્રત્યય અર્થ દર્શાવે છે.
- (અ) 'અનુ-' પૂર્વપ્રત્યય છે અને '-ની જેમ' એવો અર્થ દર્શાવે છે.
(બ) 'અનુ-' પૂર્વપ્રત્યય છે અને '-ની સામે' એવો અર્થ દર્શાવે છે.
(ક) 'અનુ-' પરપ્રત્યય છે અને '-ની જેમ' એવો અર્થ દર્શાવે છે.
(ડ) 'અનુ-' પરપ્રત્યય છે અને '-ની સામે' એવો અર્થ દર્શાવે છે.
- (૨૧) 'ઉપનામ' માં 'ઉપ' પ્રત્યય અર્થનો વાચક છે.
- (અ) 'ઉપ-' પૂર્વપ્રત્યય અને ગૌણાર્થ વાચક
(બ) 'ઉપ-' પૂર્વપ્રત્યય અને 'ની સાથે'નો વાચક
(ક) 'ઉપ-' પરપ્રત્યય અને ગૌણાર્થ વાચક
(ડ) 'ઉપ-' પરપ્રત્યય અને 'ની સાથે'નો વાચક
- (૨૨) 'વદન','નયન','ચરણ' વગેરેમાં પ્રત્યય રહેલો છે.
- (અ) '-અન' આખ્યાતિક પર પ્રત્યય (ક) '-અન' આખ્યાતિક પૂર્વ પ્રત્યય
(બ) '-યન' આખ્યાતિક પર પ્રત્યય (ડ) '-યન' આખ્યાતિક પૂર્વ પ્રત્યય

- (૨૩) 'માધુર્ય','સૌંદર્ય' વગેરે શબ્દોમાં રહેલો પ્રત્યય મૂળઅંગને લાગીને સંજ્ઞા બનાવે છે.
 (અ) 'ય' નામિક પરપ્રત્યય અને ભાવવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે.
 (બ) 'ય' નામિક પૂર્વપ્રત્યય અને ભાવવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે.
 (ક) 'ય' નામિક પરપ્રત્યય અને કતૃત્વવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે.
 (ડ) 'ઉપ -'પૂર્વપ્રત્યય અને કતૃત્વવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે.
- (૨૪) 'તાજગી','પસંદગી',' માંદગી' વગેરે શબ્દોમાં રહેલો પ્રત્યયસંજ્ઞા બનાવે છે.
 (અ) 'ગી' ફારસી પરપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે.
 (બ) 'ગી' ફારસી પૂર્વપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે
 (ક) 'ગી' હિન્દી પરપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે
 (ડ) 'ગી' મરાઠી પરપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા બનાવે છે
- (૨૫) 'ફાવટ','સમજાવટ','ગભરાટ','બનાવટ','કચવાટ','પછડાટ' - વગેરેમાં પ્રત્યય છે.
 (અ) 'ટ' પરપ્રત્યય (બ) 'આટ' પરપ્રત્યય (ક) 'ટ' પૂર્વપ્રત્યય (ડ) 'આટ' પૂર્વપ્રત્યય
- (૨૬) 'દ્રન્ધ્ર' સમાસ પ્રકારનો સમાસ છે.
 (અ) સર્વપદપ્રધાન (બ) અન્યપદપ્રધાન (ક) એકપદપ્રધાન (ડ) એકેય નહી
- (૨૭) તત્પરુષ, કર્મધારય,દ્વિગુ, મધ્યમપદલોપી સમાસનો પ્રકારના સમાસમાં સમાવેશ થાય છે.
 (અ) સર્વપદપ્રધાન (બ) અન્યપદપ્રધાન (ક) એકપદપ્રધાન (ડ) એકેય નહી
- (૨૮) બહુવ્રીહિ, ઉપપદ, અવ્યયીભાવ સમાસનો પ્રકારના સમાસમાં સમાવેશ થાય છે.
 (અ) સર્વપદપ્રધાન (બ) અન્યપદપ્રધાન (ક) એકપદપ્રધાન (ડ) એકેય નહી
- (૨૯) સમાસના વિગ્રહ વખતે સામાન્ય રીતે બે પદો વચ્ચે 'અને' મુકવામાં આવે છે.
 (અ) ઈતરેતર દ્રન્ધ્ર (બ) સમાહાર દ્રન્ધ્ર (ક) વૈકલ્પિકદ્રન્ધ્ર (ડ) દ્વિગુ
- (૩૦) ગુજરાતી ભાષામાં લિંગ છે.
 (અ) એક (બ) બે (ક) ત્રણ (ડ) ચાર
- (૩૧) પુલ્લિંગ માટે સામાન્ય રીતે પ્રત્યય પ્રયોજાય છે.
 (અ) આ (બ) ઈ (ક) ઓ (ડ) ઉં
- (૩૨) સ્ત્રીલિંગનો પ્રત્યય છે.
 (અ) આ (બ) ઓ (ક) ઉં (ડ) ઈ
- (૩૩) નપુંસકલિંગનો પ્રત્યય છે.
 (અ) ઓ (બ) આ (ક) ઈ (ડ) ઉં
- (૩૪) અનિશ્ચિત (કોઈ) કે પ્રશ્નાર્થ (કોણ ?) સર્વનામ સામાન્ય રીતે લિંગમાં આવે છે.
 (અ) પુલ્લિંગ (બ) સ્ત્રીલિંગ (ક) નપુંસકલિંગ (ડ) એકેય નહી
- (૩૫) લિંગચિહ્ન વિનાના નામોનું લિંગ જાણવા માટે તેને લગાડી તેનું લિંગ જાણી શકાય.
 (અ) કેવો, કેવી, કેવું (બ) કોણ ? (ક) કોઈ (ડ) શું ?
- (૩૬) નિર્જીવ સૃષ્ટિને લગતી સંજ્ઞાઓમાં 'પુલ્લિંગ'(ચમચો) અને નપુંસકલિંગ(પૂતળું) સંજ્ઞાઓ અર્થ દર્શાવે છે.
 (અ) લઘુ પરિમાણ (બ) બૃહદ પરિમાણ (ક) અન્ય પરિમાણ (ડ) એકેય નહી
- (૩૭) નિર્જીવ સૃષ્ટિને લગતી સંજ્ઞાઓમાં 'સ્ત્રીલિંગ'(ચમચી) સંજ્ઞાઓ અર્થ દર્શાવે છે.
 (અ) લઘુ પરિમાણ (બ) બૃહદ પરિમાણ (ક) અન્ય પરિમાણ (ડ) એકેય નહી

(૩૮) સ્ત્રીલિંગ નામો - 'લીંબુડી','નાળીયેરી',' બોરડી' વગેરે નો અર્થ દર્શાવે છે.

(અ) ફળઝાડ (બ) ફળફૂલ (ક) ફળ (ડ) ફળપાન

(૩૯) નપુંસકલિંગ નામો - લીંબુ, નાળીયેર, બોર, ચીકુ વગેરે નો અર્થ દર્શાવે છે.

(અ) ફળઝાડ (બ) ફળફૂલ (ક) ફળ (ડ) ફળપાન

(૪૦) આંખ, કાન, નાક - અનુક્રમે લિંગની સંજ્ઞાઓ છે.

(અ) સ્ત્રીલિંગ - પુલ્લીંગ - નપુંસકલિંગ (ક) પુલ્લીંગ - સ્ત્રીલિંગ - નપુંસકલિંગ

(બ) નપુંસકલિંગ - સ્ત્રીલિંગ - પુલ્લીંગ (ડ) પુલ્લીંગ - નપુંસકલિંગ - સ્ત્રીલિંગ

(૪૧) ગુજરાતીમાં વચન છે.

(અ) એક (બ) બે (ક) ત્રણ (ડ) ચાર

(૪૨) બહુવચન વ્યક્ત કરવા માટે સામાન્ય રીતે પ્રત્યય વપરાય છે.

(અ) એ (બ) ઈ (ક) ઓ (ડ) ઉ

(૪૩) '-ન-'ને' અનુગો પૂર્વે 'તે','એ','જે','આ' સર્વનામોનું 'મ' (તેમનું / એમનું / જેમનું / આમનું) વાળું રૂપ વચન દર્શાવે છે.

(અ) એકવચન (બ) દ્વિવચન (ક) બહુવચન (ડ) એકેય નહી

(૪૪) પાછળ અનુગ ન હોય ત્યારે સંબોધન સિવાયના પ્રયોગમાં પુલ્લિંગ વિકારી સંજ્ઞાઓ અને વિશેષણોનું 'આ'

કારાન્ત રૂપ (છોકરા / સારા) વચન દર્શાવે છે.

(અ) એકવચન (બ) દ્વિવચન (ક) બહુવચન (ડ) એકેય નહી

(૪૫) પુલ્લિંગ વિકારી કૃદંતમૂલક ક્રિયાપદનું 'આ'કારાન્ત રૂપ વચન દર્શાવે છે.

(અ) એકવચન (બ) દ્વિવચન (ક) બહુવચન (ડ) એકેય નહી

(૪૬) નપુંસકલિંગ વિકારીસંજ્ઞાઓ (પાંદડાં), વિશેષણો (સારાં) અને કૃદંતો (મંગાવ્યાં) નું 'આં' કારાન્તરૂપ વચન દર્શાવે છે.

(અ) એકવચન (બ) દ્વિવચન (ક) બહુવચન (ડ) એકેય નહી

(૪૭) 'અશોક બે કલાકથી લેશન કરે છે' - આ વાક્યમાં બહુત્વવાચક વિશેષણ છે.

(અ) અશોક (બ) બે (ક) કલાક (ડ) લેશન

(૪૮) કર્તા (પ્રથમા) વિભક્તિના અનુગો છે.

(અ) એ, થી (બ) ને, માટે, સારું (ક) ને (ડ) નો,ની,નું,ના

(૪૯) કર્મ (દ્વિતીયા) વિભક્તિનો અનુગ છે.

(અ) થી (બ) ને (ક) માટે (ડ) નો

(૫૦) કરણ (તૃતીયા) વિભક્તિના અનુગો છે.

(અ) થી, વડે, વતી (બ) ને, માટે, સારું (ક) થી, ને (ડ) નો, ની, નું, ના

(૫૧) સંપ્રદાન (ચતુર્થી) વિભક્તિના અનુગો છે.

(અ) થી, વડે, વતી (બ) ને, માટે, સારું (ક) થી, વડે (ડ) નો, ની, નું, ના

(૫૨) અપાદાન (પંચમી) વિભક્તિના અનુગો છે.

(અ) થી, વડે, વતી (બ) ને, માટે, સારું (ક) થી, થકી (ડ) નો, ની, નું, ના

(૫૩) સંબંધ (ષષ્ઠી) વિભક્તિના અનુગો છે.

(અ) નો, ની, નું, ના (બ) ને, માટે, સારું (ક) થી, વડે, વતી (ડ) થી, થકી

(૫૪) અધિકરણ (સપ્તમી) વિભક્તિના અનુગો છે.

(અ) માં, એ

(બ) ને, માટે, સારું

(ક) થી, વડે, વતી

(ડ) થી, થકી

(૫૫) 'અશોકે રાજેશને એક પુસ્તક ભેટ આપ્યું' - આ વાક્યમાં 'અશોકે' નો 'એ'દર્શાવે છે.

(અ) કર્તા

(બ) કરણ

(ક) કર્મ

(ડ) અધિકરણ

(૫૬) ક્રિયાના અર્થમાં વિશેષતા લાવનાર પદને પદ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) ક્રિયા વિશેષણ

(બ) સંજ્ઞા

(ક) કૃદંત

(ડ) ક્રિયાપદ

(૫૭) આગળ, પાછળ, અગાઉ વગેરે પ્રકારના વિશેષણો છે.

(અ) ક્રમવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(ક) સમયવાચકક્રિયાવિશેષણ

(બ) સ્થળવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(ડ) રીતિવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(૫૮) ક્યારે, અત્યારે, જ્યારે વગેરે પ્રકારના ક્રિયાવિશેષણો છે.

(અ) ક્રમવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(ક) સમયવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(બ) સ્થળવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(ડ) રીતિવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(૫૯) જરૂર, અવશ્ય, ખરેખર વગેરે પ્રકારના ક્રિયાવિશેષણો છે.

(અ) ક્રમવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(ક) નિશ્ચયવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(બ) સ્થળવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(ડ) રીતિવાચક ક્રિયાવિશેષણ

(૬૦) વાક્યો, પદસમૂહો અને પદોને જોડવાનું કામ કરનાર પદોને કહે છે.

(અ) સંયોજકો

(બ) નિપાતો

(ક) ક્રિયાવિશેષણો

(ડ) ઉદગારવાચકો

(૬૧) 'જ્યાંતમે જવાના છે, ત્યાં હું આવવાનો છું' - આ વાક્યમાં વપરાયેલા 'જ્યાં- ત્યાં' એ પદો અત્રે પદ તરીકે કાર્ય કરે છે.

(અ) સંયોજકો

(બ) નિપાતો

(ક) ક્રિયાવિશેષણો

(ડ) ઉદગારવાચકો

(૬૨) 'તમે સારું જ કર્યું.' - પ્રસ્તુત વાક્યમાં 'જ' છે.

(અ) નિપાત

(બ) ક્રિયાવિશેષણ

(ક) સંયોજક

(ડ) વિશેષણ

(૬૩) 'તમે આવશોને ?' - આ વાક્યમાં પ્રયોજાયેલ 'ને' નિપાત નો અર્થ દર્શાવે છે.

(અ) આગ્રહનો

(બ) આદરનો

(ક) અન્યનિરપેક્ષતાનો

(ડ) અંતર્ભાવ

(૬૪) 'માણસ' સંજ્ઞા છે.

(અ) વિકારી પુલ્લિંગ

(બ) અવિકારી પુલ્લિંગ

(ક) અવિકારી નપુંસકલિંગ

(ડ) વિકારી નપુંસકલિંગ

(૬૫) 'ઘોડો'..... સંજ્ઞા છે.

(અ) વિકારી પુલ્લિંગ

(બ) અવિકારી પુલ્લિંગ

(ક) અવિકારી નપુંસકલિંગ

(ડ) વિકારી નપુંસકલિંગ

(૬૬) 'સસલું'..... સંજ્ઞા છે.

(અ) વિકારી પુલ્લિંગ

(બ) અવિકારી પુલ્લિંગ

(ક) અવિકારી નપુંસકલિંગ

(ડ) વિકારી નપુંસકલિંગ

(૬૭) વિશેષ્યના અર્થમાં વધારો કરનાર પદને કહે છે.

(અ) વિશેષણ

(બ) કૃદંત

(ક) સંજ્ઞા

(ડ) સર્વનામ

(૬૮) સંજ્ઞાને બદલે વપરાતા - તે, એ, જે, આ - વગેરે પદોને..... કહે છે.

(અ) વિશેષણ

(બ) કૃદંત

(ક) સંજ્ઞા

(ડ) સર્વનામ

(૬૯) મૂળ અંગ અને સાધિતઅંગ એ ના પ્રકારો છે.

(અ) આખ્યાતિક અંગોના

(બ) વિશેષણના

(ક) સંજ્ઞાના

(ડ) સર્વનામના

(૭૦) 'પ્રેરકઅંગ' અને ' કર્મણિઅંગ' ના પ્રકાર છે.

(અ) સાધિતઅંગ

(બ) સાદુઅંગ

(ક) મૂળઅંગ

(ડ) વ્યંજનાન્તઅંગ

(૭૧) વર્તમાન કૃદંતનો પ્રત્યય છે.

(અ) 'ત'

(બ) 'વ'

(ક) 'ઈ'

(ડ) 'ય'

(ડ) 'ય'

(૭૧) મુખ્યત્વે ક્રિયાની કોઈપણ કાળની ચાલુ અવસ્થા કૃદંત દર્શાવે છે.

(અ) વર્તમાન કૃદંત (બ) ભવિષ્ય કૃદંત (ક) ભૂતકૃદંત (ડ) વિધ્યર્થ કૃદંત

(૭૨) ભૂત કૃદંતના પ્રત્યયો છે.

(અ) 'ય' અને '-એલ-' (બ) '-નાર-' (ક) 'ત' (ડ) 'ત' 'તા'

(૭૩) ક્રિયાની કોઈપણ કાળની પૂર્ણા અવસ્થા કૃદંત દર્શાવે છે.

(અ) વર્તમાન કૃદંત (બ) ભવિષ્ય કૃદંત (ક) ભૂતકૃદંત (ડ) વિધ્યર્થ કૃદંત

(૭૪) ભવિષ્ય કૃદંતનો પ્રત્યય છે.

(અ) '-નાર-' (બ) 'ત' (ક) '-ય-' (ડ) '-વ-'

(૭૫) કૃદંત કોઈપણ કાળની અપેક્ષિત ક્રિયા દર્શાવે છે.

(અ) વર્તમાન કૃદંત (બ) ભવિષ્ય કૃદંત (ક) ભૂતકૃદંત (ડ) વિધ્યર્થ કૃદંત

(૭૬) વિધ્યર્થ કૃદંતનો પ્રત્યય છે.

(અ) 'વ' (બ) '-ય-' (ક) 'ત' (ડ) '-નાર-'

(૭૭) કૃદંત ક્રિયાની વિધિ દર્શાવે છે.

(અ) વર્તમાન કૃદંત (બ) ભવિષ્ય કૃદંત (ક) ભૂતકૃદંત (ડ) વિધ્યર્થ કૃદંત

(૭૮) જે કૃદંત હેતુનો અર્થ આપતું હોય તેને કૃદંત કહે છે.

(અ) વર્તમાન કૃદંત (બ) ભવિષ્ય કૃદંત (ક) ભૂતકૃદંત (ડ) હેત્વર્થ કૃદંત

(૭૯) 'ઈ' અથવા 'ઇ' ને કૃદંતના પ્રત્યયો છે.

(અ) વર્તમાન કૃદંત (બ) ભવિષ્ય કૃદંત (ક) ભૂતકૃદંત (ડ) સંબંધક ભૂતકૃદંત

(૮૦) કૃદંત કોઈપણ કાળની મુખ્ય ક્રિયાની પૂર્વવર્તી ક્રિયા દર્શાવે છે.

(અ) વર્તમાન કૃદંત (બ) ભવિષ્ય કૃદંત (ક) ભૂતકૃદંત (ડ) સંબંધક ભૂતકૃદંત

(૮૧) ગુજરાતીવાક્યરચનામાં પદોનો શિષ્ટ ક્રમ છે.

(અ) કર્તા - કર્મ - ક્રિયાપદ (ક) ક્રિયાપદ - કર્તા - કર્મ

(બ) કર્મ - કર્તા - ક્રિયાપદ (ડ) ક્રિયાપદ - કર્મ - કર્તા

(૮૨) વાક્યરચના વિશેષણ - વિશેષ્યનો સામાન્ય ક્રમ છે.

(અ) પ્રથમ વિશેષણ પછી વિશેષ્ય (ક) પ્રથમ વિશેષ્ય પછી વિશેષણ

(બ) કોઈ ક્રમ નથી (ડ) આમાંથી કોઈ નહીં

(૮૩) વાક્યમાં એકથી વધુ વિશેષણો વપરાયા હોય ત્યારે સૌથી પહેલા ક્રમે વિશેષણ આવે.

(અ) સંખ્યાવાચક વિશેષણ (બ) રીતિવાચકવિશેષણ (ક) ગુણવાચક વિશેષણ (ડ) એકેય નહીં

(૮૪) જે વાક્યમાં કર્તાનું પ્રાધાન્ય હોય તેને વાક્યરચના તેરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) કર્તરિ (બ) કર્મણિ (ક) ભાવે (ડ) પ્રેરક

(૮૫) 'સુરેશજોશીએ ઉત્તમ નિબંધો લખ્યા' આ વાક્યરચના છે.

(અ) કર્તરિ (બ) કર્મણિ (ક) ભાવે (ડ) પ્રેરક

(૮૬) જે વાક્યમાં કર્મનું પ્રાધાન્ય હોય તેને વાક્યરચના તેરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) કર્તરિ (બ) કર્મણિ (ક) ભાવે (ડ) પ્રેરક

(૮૭) 'રાવજી પટેલની કવિતા સારી રીતે લખાઈ' - આ વાક્યરચના છે.

(અ) કર્તરિ (બ) કર્મણિ (ક) ભાવે (ડ) પ્રેરક

(૮૮) જે વાક્યમાં પ્રેરનાર પ્રધાન હોય તેને કહે છે.

(અ) કર્તરિ

(બ) કર્મણિ

(ક) ભાવે

(ડ) પ્રેરક વાક્યરચના

(૮૯) 'અધ્યાપકે વિદ્યાર્થી પાસે મહેનત કરાવડાવી' - આ વાક્યરચના છે.

(અ) કર્તરિ

(બ) કર્મણિ

(ક) ભાવે

(ડ) પ્રેરક વાક્યરચના

(૯૦) જે વાક્યમાં ક્રિયાનું મહત્વ હોય તેને વાક્યરચના કહે છે.

(અ) કર્તરિ

(બ) કર્મણિ

(ક) ભાવે

(ડ) પ્રેરક

(૯૧) 'જોરદાર વરસાદ આ વરસે પડયો' - આ..... વાક્યરચના છે.

(અ) કર્તરિ

(બ) કર્મણિ

(ક) ભાવે

(ડ) પ્રેરક

=====

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૬

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯

ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - ૩૧૩

સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો ભાગ - ૨

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : વિદ્યાર્થી સાહિત્યના સિદ્ધાંતોનો પરિચય મેળવશે જે તેને કૃતિઓને સમજવામાં મદદરૂપ થશે.

એકમ : ૧

14 ગુણ

(અ) શબ્દની શક્તિ : અભિધા, લક્ષણા, વ્યંજના (માત્ર લક્ષણાના પ્રકારો અપેક્ષિત છે.)

(બ) પ્લેટો - એરિસ્ટોટલની અનુકરણ વિભાવના

એકમ : ૨

14 ગુણ

સર્જનપ્રક્રિયા સાથે સંકળાયેલા તત્ત્વો

૧. અલંકાર ૨. છંદ - ગેયતા- લય ૩. કલ્પન ૪. પ્રતીક ૫. પુરાકલ્પન

એકમ : ૩

14 ગુણ

(અ) સાહિત્યના પ્રકારો : નવલકથા, ટૂંકીવાર્તા , નાટક, ગઝલ , સોનેટ સ્વરૂપપરિચય

(બ) સાહિત્યમાં પરમ્પરા અને પ્રયોગ

એકમ : ૪ સર્જન , ભાવન , વિવેચન

14 ગુણ

(અ) કારચિત્રી અને ભાવચિત્રી પ્રતિભા

(બ) અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાયન

(ક) સર્જનની પ્રક્રિયા : અનુભૂતિ, કલ્પના, શૈલી, સાહિત્યિક રુચિ

(ડ) ૧. વિવેચનની વિભાવના

૨. વિવેચનના પ્રકાર : સિદ્ધાંતલક્ષી વિવેચન, પ્રત્યક્ષ વિવેચન - વર્ણન , અર્થઘટન, મૂલ્યાંકન

૩. વિવેચનની વિવિધ પદ્ધતિઓ : ઐતિહાસિક, તુલનાત્મક, વર્ણનાત્મક

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ચારેય એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો : સતીશ વ્યાસ, વિજય શાસ્ત્રી
૨. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો : નગીનદાસ પારેખ
૩. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો : મણિલાલ હ. પટેલ
૪. સાહિત્ય વિવેચન : બહેચરભાઈ પટેલ
૫. સાહિત્ય મીમાંસા (ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય) : ડૉ. કુમાર જૈમિની શાસ્ત્રી
૬. સ્વરૂપ સન્નિધાન : સમ્પાદન - સુમન શાહ
૭. ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા : જયંત કોઠારી
૮. ટૂંકીવાર્તા : વિજય શાસ્ત્રી
૯. બાર સાહિત્ય સ્વરૂપો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૧૦. આપણાં સાહિત્ય સ્વરૂપો : ડૉ. ઇલિયાસ આખલી
૧૧. ગુજરાતી ગઝલની સૌંદર્ય મીમાંસા : રશીદ મીર
૧૨. સોનેટ : વિનોદ જોશી

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૬

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 313

સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો ભાગ – ૨

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) શબ્દ બોલતા, વાંચતા કે સાંભળતાની સાથે જે પ્રથમ અર્થ પ્રાપ્ત થાય તેને અર્થ કહે છે.

(અ) મુખ્યાર્થ (બ) લક્ષ્યાર્થ (ક) વ્યંગ્યાર્થ (ડ) તાત્પર્યાર્થ

(૨) શબ્દનો વાચ્યાર્થ પ્રગટાવતી શબ્દશક્તિને નામે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) અભિધા (બ) લક્ષણા (ક) વ્યંજના (ડ) તાત્પર્ય

(૩) મુખ્યાર્થબાધ થતાં રૂઢિ અથવા પ્રયોજનથી પ્રેરાઈ જે બીજો અર્થ લેવામાં આવે તેને અર્થ કહે છે.

(અ) મુખ્યાર્થ (બ) લક્ષ્યાર્થ (ક) વ્યંગ્યાર્થ (ડ) તાત્પર્યાર્થ

(૪) મુખ્યાર્થનો બાધ થતાં બીજો અર્થ આપનાર શક્તિને શબ્દશક્તિ કહે છે.

(અ) અભિધા (બ) લક્ષણા (ક) વ્યંજના (ડ) તાત્પર્ય

(૫) 'રમેશ ગઘેડો છે' - આ વાક્ય શબ્દશક્તિનું ઉદાહરણ છે.

(અ) અભિધા (બ) લક્ષણા (ક) વ્યંજના (ડ) તાત્પર્ય

(૬) લક્ષણાના મુખ્ય બે ભેદ છે.

(અ) યોગ અને રૂઢિ (ક) શુદ્ધાલક્ષણા અને ગૌણીલક્ષણા

(બ) ઉપાદાન લક્ષણા અને લક્ષણ લક્ષણા (ડ) સારોપાલક્ષણા અને સાદ્યવસાના લક્ષણા

(૭) 'નર્મદ સિંહ છે.' - આ વિધાનમાં વાચ્યાર્થ અને લક્ષ્યાર્થ વચ્ચે સંબંધ રહેલો છે.

(અ) સાદૃશ્યનો (બ) સામીપ્યનો (ક) આશ્રયાશ્રિતનો (ડ) વૈરૂપ્યનો

(૮) 'હરિજન આશ્રમ સાબરમતી પર આવેલો છે.' - આ વિધાનમાં વાચ્યાર્થ અને લક્ષ્યાર્થ વચ્ચે સંબંધ રહેલો છે.

(અ) સાદૃશ્યનો (બ) સામીપ્યનો (ક) આશ્રયાશ્રિતનો (ડ) વૈરૂપ્યનો

(૯) ઉપાદાન લક્ષણાને બીજા નામથી ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) જહત સ્વાર્થાલક્ષણા (ક) અજહત સ્વાર્થાલક્ષણા

(બ) સારોપા લક્ષણા (ડ) સાદ્યવસાના લક્ષણા

(૧૦) લક્ષણ લક્ષણાને બીજા નામે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) જહત સ્વાર્થાલક્ષણા (ક) અજહત સ્વાર્થાલક્ષણા

(બ) સારોપા લક્ષણા (ડ) સાદ્યવસાના લક્ષણા

(૧૧) વિષય પર વિષયીનું આરોપણ થયું હોય અને બંનેને અલગ અલગ દર્શાવવામાં આવ્યા હોય તેમજ વાચ્યાર્થ અને લક્ષ્યાર્થ વચ્ચે સાદૃશ્યનો સંબંધ હોય ત્યારે તે લક્ષણાને લક્ષણા કહે છે.

(અ) સારોપા શુદ્ધા લક્ષણા (ક) સાદ્યવસાના શુદ્ધા લક્ષણા

(બ) સારોપા ગૌણી લક્ષણ

(ડ) સાદવસાના ગૌણી લક્ષણ

(૧૨) વિષય પર વિષયીનું આરોપણ થયું હોય અને બંનેને અલગ અલગ નદર્શાવતાં એકરૂપ દર્શાવવામાં આવ્યા હોય, તેમજ વાચ્યાર્થ અને લક્ષ્યાર્થ વચ્ચે સાદૃશ્યનો સંબંધ હોય ત્યારે તે લક્ષણને લક્ષણ કહે છે.

(અ) સારોપા શુદ્ધ લક્ષણ

(ક) સાદવસાના શુદ્ધ લક્ષણ

(બ) સારોપા ગૌણી લક્ષણ

(ડ) સાદવસાના ગૌણી લક્ષણ

(૧૩) ' આ શીશીમાંનું ઔષધ એ એનું જીવન છે.' - આ દૃષ્ટાંત લક્ષણનું છે.

(અ) સારોપા શુદ્ધ લક્ષણ

(ક) સાદવસાના શુદ્ધ લક્ષણ

(બ) સારોપા ગૌણી લક્ષણ

(ડ) સાદવસાના ગૌણી લક્ષણ

(૧૪) વ્યંજનાના મુખ્ય બે પ્રકારો છે.

(અ) શાબ્દી અને આર્થી

(ક) ઉપમા અને ઉપમેય

(બ) ઉપાદાન અને લક્ષણ

(ડ) શુદ્ધ અને ગૌણી

(૧૫) અંગ્રેજી ' **Symbol** 'ના પર્યાય તરીકે ગુજરાતીમાં શબ્દ પ્રયોજાય છે.

(અ) ગુણ

(બ) કલ્પન

(ક) પુરાકલ્પન

(ડ) પ્રતીક

(૧૬) અંગ્રેજી ' **Image** 'ના પર્યાય તરીકે ગુજરાતીમાં શબ્દ પ્રયોજાય છે.

(અ) ગુણ

(બ) કલ્પન

(ક) પુરાકલ્પન

(ડ) પ્રતીક

(૧૭) અંગ્રેજી ' **Myth** 'ના પર્યાય તરીકે ગુજરાતીમાં શબ્દ પ્રયોજાય છે.

(અ) ગુણ

(બ) કલ્પન

(ક) પુરાકલ્પન

(ડ) પ્રતીક

(૧૮) કલ્પનનું વ્યાવર્તક લક્ષણ છે.

(અ) ઈન્દ્રિયગ્રાહ્યતા

(બ) અલંકાર

(ક) ભાવ

(ડ) અર્થ

(૧૯) ' રાહ જોઈ કોઈ બેઠું હોય છે ? જેની પાસે બોર એંઠું હોય છે.' - આ પંક્તિમાં સાહિત્યિક પ્રયુક્તિનો પ્રયોગ થયેલો છે.

(અ) કલ્પન

(બ) પુરાકલ્પન

(ક) અલંકાર

(ડ) ઉપમા

(૨૦) 'અંતઃ સ્તવ' માટે અંગ્રેજીમાં શબ્દ વપરાય છે.

(અ) **Contend**

(બ) Method

(ક) Form

(ડ) Image

(૨૧) 'આકૃતિ' માટે અંગ્રેજીમાં શબ્દ વપરાય છે.

(અ) Contend

(બ) Matter

(ક) **Form**

(ડ) Image

(૨૨) કૃતિની આકૃતિમાં નો સમાવેશ થાય છે.

(અ) સ્વરૂપ અને શૈલીના તત્ત્વોનો

(બ) ભાવ, વિચાર, કલ્પનાનો

(ક) અનુભૂતિનો

(ડ) અંતઃસ્તવનો

(૨૩) કૃતિમાં સ્વરૂપ અને શૈલી મળીને બને છે.

(અ) અનુભૂતિ

(બ) આકૃતિ

(ક) અભિવ્યક્તિ

(ડ) અંતઃસ્તવ

(૨૪) ભાવ, વિચાર, કલ્પના એ ના તત્ત્વો છે.

(અ) સ્વરૂપના

(બ) આકૃતિના

(ક) અંતઃસ્તવના

(ડ) શૈલીના

(૨૫) કાવ્યસૃષ્ટિનું નિર્માણ થી થાય છે.

(અ) શબ્દ અને અર્થ

(બ) કલ્પના અને તરંગ

(ક) ભાવના અને વાસ્તવ

(ડ) મન અને બુદ્ધિ

(૨૬) સાહિત્યમાં આવતીકાલની પરંપરા વડે રચાય છે.

(અ) શબ્દસૃષ્ટિ

(બ) પ્રાચીન ગ્રંથો

(ક) પ્રયોગ

(ડ) વાસ્તવ જગત

(૨૭) પ્લેટોનો કવિતા પર આક્ષેપ હતો.

(અ) કલ્પનાનું અનુકરણ (બ) સમાજનું અનુકરણ (ક) કુદરતનું અનુકરણ (ડ) અનુકરણનું અનુકરણ

(૨૮) પ્રતિનિધાન એટલે

(અ) સર્જકની અનુભૂતિનું અનુકરણ

(ક) કુદરતનું અનુકરણ

(બ) સમાજનું અનુકરણ

(ડ) અનુકરણનું અનુકરણ

(૨૯) કાવ્યપુરુષ જન્મે છે.

(અ) લયસહ

(બ) છંદસાથે

(ક) સાલંકાર

(ડ) નિરાલંકાર

(૩૦) કાવ્યમાં અલંકારનું સ્થાન

(અ) આવશ્યક

(બ) અનિવાર્ય

(ક) ફરજિયાત

(ડ) એકેય નહીં

(૩૧) 'અલંકાર' શબ્દ ધાતુ પરથી ઉતરી આવ્યો છે.

(અ) અલમ + કૃત

(બ) અલંકૃ + ત

(ક) અલ + મ + કૃત

(ડ) અલ + કૃત

(૩૨) 'અલંમ કરોતીતિ અલંકાર' - સૂત્રમાં 'અલંમ' નો અર્થ

(અ) અર્થમાં વધારો કરવો

(ક) શબ્દમાં વધારો કરવો

(બ) સ્વરૂપમાં વધારો કરવો

(ડ) શોભામાં વધારો કરવો

(૩૩) અભિનવગુપ્ત ને કાવ્યનો આત્મા કહે છે.

(અ) રસ

(બ) ધ્વનિ

(ક) વક્રોક્તિ

(ડ) રમણીયતા

(૩૪) અલંકારના મુખ્ય બે પ્રભેદો

(અ) ઉપમા અને રૂપક

(ક) શબ્દાલંકાર અને અર્થાલંકાર

(બ) રૂપક અને અનન્વય

(ડ) ઉપમા અને અનન્વય

(૩૫) અલંકાર કાવ્યમાં..... માટે પ્રયોજાય છે.

(અ) કાવ્યની શોભામાં અભિવૃદ્ધિ કરવા માટે

(ક) કાવ્ય માટે અનિવાર્ય છે માટે

(બ) અલંકાર વિના કાવ્ય ન બને માટે

(ડ) કવિના શોખ માટે

(૩૬) 'કાવ્યપુરુષ સાલંકાર જ જન્મે છે.' - કાવ્યમાં અલંકારના સ્થાન અંગે કરેલું આ વિધાન

(અ) રા.વિ. પાઠક

(બ) વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી

(ક) ન્હાનાલાલ

(ડ) કલાપી

(૩૭) 'અલંકાર એ કાવ્યનું ઈષ્ટાર્થ આભૂષણ નથી, કે યથેચ્છ પહેરાવીને કાઢી શકાય. અલંકાર એ આગંતૂક નથી

પણ કવિ સંવેદનનો જ અંશ છે.' કાવ્યમાં અલંકારના સ્થાન અંગે કરેલું આ વિધાન

(અ) રા.વિ. પાઠક

(બ) વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી

(ક) ન્હાનાલાલ

(ડ) કલાપી

(૩૮) કાવ્યમાં પ્રયોજાયેલા અલંકારોની સરખામણી

(અ) સ્ત્રીના સુવર્ણ આભૂષણો સાથે

(ક) માનવના સુવર્ણ અલંકારો સાથે

(બ) કર્ણના કવચ અને કુંડળ

(ડ) પુરુષના સુવર્ણ આભૂષણો સાથે

(૩૯) છંદના મુખ્ય બે પ્રભેદો

(અ) પૃથ્વી અને મંદાકાન્તા

(ક) અક્ષરમેળ અને માત્રામેળ

(બ) છાંદસ અને અછાંદસ

(ડ) ગીત અને સોનેટ

- (૪૦) ' છંદ એ સર્જનની પ્રેરણાનો જ એક આવિર્ભાવ છે.' - છંદના સંદર્ભે કરેલું આ વિધાન નું છે.
 (અ) સુંદરમ (બ) ઉમાશંકર (ક) ઉશનસ (ડ) રાજેન્દ્ર શાહ
- (૪૧) છંદને કારણે કાવ્યમાં પ્રાપ્ત થાય છે.
 (અ) નિશ્ચિત અર્થ (બ) નિશ્ચિત લય (ક) નિશ્ચિત કવિ (ડ) નિશ્ચિત સંવેદન
- (૪૨) સાહિત્યના મુખ્ય બે પ્રકાર છે.
 (અ) નાટક અને ખંડકાવ્ય (ક) ગદ્ય અને પદ્ય
 (બ) મહાકાવ્ય અને નાટક (ડ) ખંડકાવ્ય અને મહાકાવ્ય
- (૪૩) 'Novel' શબ્દ પરથી ઊતરી આવ્યો છે.
 (અ) Novelપરથી (ક) It Novellinoપરથી
 (બ) Cento NovelieAnticheપરથી (ડ) Novus ધાતુ પરથી
- (૪૪) 'સોનેટ' માટે બ.ક.ઠાકોરે શબ્દપ્રયોગ કર્યો .
 (અ) ચતુર્દશી (બ) ચતુર્દશક (ક) ધ્વનિત (ડ) સ્વનિત
- (૪૫) 'પ્રત્યાયન નહીં તો સાહિત્ય નહીં' - એવું વિધાન એ કર્યું છે.
 (અ) એ.સી. બ્રેડલી (બ) ટી.એસ. એલિયટ (ક) વડઝર્વર્થ (ડ) એબરક્રોમ્બી
- (૪૬) મરાઠીમાં નવલકથા માટે શબ્દ પ્રયોજાય છે.
 (અ) કાદંબરી (બ) ઉપન્યાસ (ક) બડાગલ્પ (ડ) સંસારચિત્ર
- (૪૭) ' નવલકથા એ માનવજીવનની કાલ્પનિક કથા છે.' - એવી વ્યાખ્યા એ આપી.
 (અ) ઈ.એમ. ફોસ્ટર (બ) થોમસ હાર્ડી (ક) એડવીન મ્યૂર (ડ) મેરી મેકાર્થી
- (૪૮) નંદશંકર મહેતાએ 'નોવેલ'નો પર્યાય નામે કર્યો.
 (અ) નવલકથા (બ) વાર્તા (ક) સંસારચિત્ર (ડ) સંસારકથા
- (૪૯) 'નોવેલ' માટે 'નવલકથા' શબ્દ એ પ્રયોજ્યો, જે પછીથી સર્વસ્વીકૃત બન્યો.
 (અ) નંદશંકરે (બ) મણિલાલ દ્વિવેદીએ (ક) ગોવર્ધનરામે (ડ) યશવંત શુક્લએ
- (૫૦) ' નવલકથા એટલે ગદ્યમાં લખાયેલ એક દળદાર પુસ્તક, જે આપણને સાચા જીવનની કથા કહે છે.' - આ વ્યાખ્યા એ આપી.
 (અ) મેરી મેકાર્થી (બ) એબેલ શેવેલ (ક) ઈ.એમ. ફોસ્ટર (ડ) કેફ્ડ
- (૫૧) 'Novel is a Pocket Theatre.' - એવું એ કહ્યું.
 (અ) મેરી મેકાર્થી (બ) એબેલ શેવેલ (ક) ઈ.એમ. ફોસ્ટર (ડ) કેફ્ડ
- (૫૨) ' નવલકથામાં એક વસ્તુ ખડકની જેમ સ્થિર છે - માણસ. હજુ સુધી અને હવે તો વધુમાં વધુ માણસની વાર્તા લખાય છે.' - આ વિધાન એ કર્યું છે.
 (અ) ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળાએ (બ) ચંદ્રકાન્ત બક્ષીએ (ક) સુરેશ દલાલે (ડ) સુમન શાહે
- (૫૩) ' કોઈપણ નિશાળીયાની પોથીમાંથી નવલકથાનાં ઘટકતત્વોની યાદી તમને મળી રહેશે.' - એવું એ કહ્યું.
 (અ) સુરેશ દલાલે (બ) સુરેશ જોશીએ (ક) સતીસ વ્યાસે (ડ) પ્રવીણ દરજીએ
- (૫૪) સોનેટ સાહિત્ય સ્વરૂપનો આરંભ માં થયો.
 (અ) ઈટાલી (બ) ઈંગ્લેન્ડ (ક) જાપાન (ડ) રશિયા

(૫૫) ' સાચા વિવેચકે કવિનાં છિદ્રો ન જોતાં તેના ગુણોનું વર્ણન કરવું જોઈએ.'- આ વિધાન એ કર્યું છે.

(અ) હોરેસ (બ) પોપ (ક) એડિસન (ડ) હડસન

(૫૬) ' ટૂંકીવાર્તા એટલે ગદ્યદેહે વિચરતું ઊર્મિકાવ્ય' - આ વ્યાખ્યા એ આપી.

(અ) ઉમાશંકર જોશી (બ) વિઘ્નાથ ભટ્ટ (ક) સુરેશ જોશી (ડ) ધૂમકેતુ

(૫૭) ઉમાશંકર જોશીએ ટૂંકીવાર્તાને કહીને ઓળખાવી છે.

(અ) અનુભૂતિકણ (બ) ગર્ભિત ક્ષણ (ક) તણખો (ડ) રહસ્ય

(૫૮) 'ટૂંકીવાર્તામાં ઓછામાં ઓછાં પાત્રો હોવાં જોઈએ.' - એવો મત એ ઉચ્ચાર્યો છે.

(અ) યશવંત શુક્લ (બ) ઉમાશંકર (ક) રા.વિ. પાઠક (ડ) સુરેશ જોશી

(૫૯) તેરમી સદીમાં ના હાથે સોનેટનો જન્મ થયો.

(અ) ગ્વીતોની (બ) પેટ્રાર્ક (ક) મિલ્ટન (ડ) શેક્સપિઅર

(૬૦) ' સોનેટમાં એક જ વિચારકણ, એક જ રાગબિંદુ, એક જ અનુભવઅંશ પ્રગટ થઈ શકે.'- આ વિધાન.....એ કર્યું છે.

(અ) ઉમાશંકર જોશી (બ) સુંદરમ (ક) સુરેશજોશી (ડ) બળવંતરાય ઠાકોર

(૬૧) ભાવકમાં અપેક્ષિત પ્રતિભાને 'ભાવચિત્રી પ્રતિભા' કહીને એ ઓળખાવી છે.

(અ) મમ્મટ (બ) રાજશેખરે (ક) હરિવલ્લભ ભાયાણી (ડ) ભરત મુનિ

(૬૨) કૃતિલક્ષી વિવેચનમાં માત્ર ને જ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે છે.

(અ) સાહિત્ય કૃતિને (બ) સર્જકને (ક) સ્વરૂપને (ડ) કૃતિની ભાષાને

(૬૩) ગુજરાતીમાં મફતા ઓઝાએ લખેલું ' રાવજી પટેલ' પુસ્તક એ વિવેચન પદ્ધતિનું ઉદાહરણ છે.

(અ) કૃતિલક્ષી વિવેચન (ક) સર્જકતાલક્ષી વિવેચન

(બ) તુલનાત્મક વિવેચન (ડ) ઐતિહાસિક વિવેચન

(૬૪) કૃતિની ભાષાના અભ્યાસમાંથી કૃતિની વિશેષતાઓ તારવી બતાવવાની રીતને વિવેચન પદ્ધતિ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(અ) કૃતિલક્ષી વિવેચન (ક) સર્જકતાલક્ષી વિવેચન

(બ) તુલનાત્મક વિવેચન (ડ) ભાષાવૈજ્ઞાનિક વિવેચન

(૬૫) ગઝલનો જન્મ માં થયો.

(અ) અરબસ્તાનમાં (બ) ઈરાનમાં (ક) ભારતમાં (ડ) જર્મનીમાં

(૬૬) સૌપ્રથમ ગઝલનું 'પિંગળશાસ્ત્ર' એ રચ્યું.

(અ) ગેટે (બ) અહમદ ખલીલ બસરી (ક) રૂદકી (ડ) નર્મદે

(૬૭) ગઝલમાં બે પંક્તિના જોડકાંને કહે છે.

(અ) શેર (બ) રદીફ (ક) કાફિયા (ડ) મકતા

(૬૮) ગઝલનો પ્રથમ શેર કહેવાય.

(અ) મત્લા (બ) મકતા (ક) રદીફ (ડ) કાફિયા

(૬૯) ગઝલના છંદશાસ્ત્રનું અરબી નામ છે.

(અ) વજન (બ) રુક્ન (ક) ઉરૂઝ (ડ) બહેર

(૭૦) ગઝલમાં 'શેખ - આહિદ' નું પાત્ર આવે છે તે નું પ્રતીક છે.

(અ) સુંદરતાનું (બ) પ્રભુ ચેતનાનું (ક) શરણાગતિનું (ડ) ઉપદેશકનું

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૬

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮ - ૧૯ ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - ૩૧૪/A

‘ પ્રિયજન ’- વિનેશ અંતાણી

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપથી પરિચિત થશે .

એકમ : ૧

14 ગુણ

- (અ) સાહિત્યસ્વરૂપની વિભાવના - નવલકથા
- (બ) સાહિત્ય સ્વરૂપના લક્ષણો ,ઉદભવ અને વિકાસ
- (ક) સર્જકનું જીવન - કવન અને સાહિત્ય સર્જન

એકમ : ૨ કૃતિના સામાન્ય પ્રશ્નો

14 ગુણ

એકમ : ૩ કૃતિના વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો (ટૂંકનોંધ પૂછી શકાશે)

14 ગુણ

એકમ : ૪ સંક્ષેપીકરણ (સાત - સાત ગુણના બે પરિચ્છેદ પૂછવાના રહેશે)

14 ગુણ

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરનાત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ધીરુભાઈ ઠાકર
૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રકાશક - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૪. વિનેશ અંતાણીની સાહિત્યસૃષ્ટિ : રાજેન્દ્ર પટેલ
૫. નવલકથા : શિરીષ પંચાલ
૬. નવલકથા : પ્રવીણ દરજી
૭. સાંપ્રત ગુજરાતી નવલકથા : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૮. આપણાં સાહિત્ય સ્વરૂપો : ડૉ. ઈલિયાસ આખલી
૯. ભંગુરતાનાચાર સર્જક પરિમાણ : પારૂલ રાઠોડ

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૬

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 314/ A

'પ્રિયજન' - વિનેશ અંતાણી

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) વિનેશ અંતાણીનો જન્મ તારીખે થયો હતો.

(અ) ૨૫ - ૦૬ - ૧૯૪૬

(ક) ૨૭ - ૦૬ - ૧૯૪૬

(બ) ૨૫ - ૦૭ - ૧૯૪૬

(ડ) ૨૮ - ૦૭ - ૧૯૪૬

(૨) વિનેશ અંતાણીનો જન્મશહેરમાં થયો હતો.

(અ) દુર્ગાપુર

(બ) ભુજ

(ક) અંજાર

(ડ) વડોદરા

(૩) વિનેશ અંતાણીના પિતાનું નામ છે.

(અ) દિનકરરાય

(બ) દિનાનાથ

(ક) દિનેશભાઈ

(ડ) દિવ્યનાથ

(૪) વિનેશ અંતાણીના માતાનું નામ છે.

(અ) બચુબહેન

(બ) શાંતાબહેન

(ક) જયાબહેન

(ડ) રમાબહેન

(૫) વિનેશ અંતાણીએ માધ્યમિક શિક્ષણ માંથી લીધું.

(અ) નખત્રાણા

(બ) ભુજ

(ક) કચ્છ

(ડ) વડોદરા

(૬) વિનેશ અંતાણીએ કોલેજશિક્ષણ માંથી મેળવ્યું.

(અ) ભૂજની લાલન કોલેજ

(ક) અમદાવાદ - એચ.કે.આર્ટ્સ કોલેજ

(બ) વડોદરા - એમ.એસ.યુનિવર્સિટી

(ડ) મુંબઈ યુનિવર્સિટી

(૭) વિનેશ અંતાણીએ બી.એ.ની ડિગ્રી વિષયો સાથે પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ગુજરાતી - હિન્દી

(ક) ગુજરાતી - સમાજશાસ્ત્ર

(બ) ગુજરાતી - અંગ્રેજી

(ડ) ગુજરાતી - અર્થશાસ્ત્ર

(૮) વિનેશ અંતાણીએ એમ.એ.ની ડિગ્રી વિષયો સાથે પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ગુજરાતી - સંસ્કૃત

(ક) ગુજરાતી - પત્રકારત્વ

(બ) ગુજરાતી - અંગ્રેજી

(ડ) ગુજરાતી - અર્થશાસ્ત્ર

(૯) વિનેશ અંતાણીના પત્નીનું નામ છે.

(અ) પુષ્પાબહેન

(બ) રમાબહેન

(ક) જયાબહેન

(ડ) શાંતાબહેન

(૧૦) વિનેશ અંતાણીના પત્ની વ્યવસાયે હતા.

(અ) ઉદ્યોગિકા (બ) બેન્ક મેનેજર (ક) શિક્ષિકા (ડ) અધ્યાપિકા

(૧૧) વિનેશ અંતાણીની પ્રથમ કૃતિ છે.

(અ) નગરવાસી (બ) આસોપાલવ (ક) પ્રિયજન (ડ) કાફલો

(૧૨) વિનેશ અંતાણીની પ્રથમ નવલકથા ઈ.સ. માં પ્રગટ થઈ.

(અ) ૧૯૭૪ (બ) ૧૯૭૫ (ક) ૧૯૭૬ (ડ) ૧૯૭૮

(૧૩) વિનેશ અંતાણીના પ્રથમ વાર્તાસંગ્રહનું નામ છે.

(અ) હોલારવ (બ) રણઝણવું (ક) અહીં કોઈ રહેતું નથી (ડ) આમાંથી કોઈ નહીં

(૧૪) વિનેશ અંતાણી શરૂઆતમાં સ્થળે આકાશવાણીમાં સહાયક કેન્દ્ર નિયામક હતા.

(અ) મુંબઈ (બ) વડોદરા (ક) ભુજ (ડ) રાજકોટ

(૧૫) નીચેનામાંથી એ વિનેશ અંતાણી કૃત વાર્તાસંગ્રહ છે.

(અ) રણઝણવું (બ) ધૂન્ધભરી ખીણ (ક) ધાડ (ડ) સરોવર

(૧૬) વિનેશ અંતાણી કૃત 'રણઝણવું' વાર્તાસંગ્રહની રચનાસાલ ઈ.સ. છે.

(અ) ૧૯૮૦ (બ) ૧૯૮૭ (ક) ૧૯૮૯ (ડ) ૧૯૯૦

(૧૭) વિનેશ અંતાણીના નિબંધ સંગ્રહનું નામ છે.

(અ) પોત પોતાનો વરસાદ (ક) નગરવાસી
(બ) કાફલો (ડ) સૂરજની પાર દરિયો

(૧૮) ઈ.સ. ૧૯૯૫ માં વિનેશ અંતાણી આકાશવાણી ચંદીગઢમાંથી સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ લઈને સામાયિક સાથે જોડાયા.

(અ) ઈન્ડિયા ટુ ડે (બ) ગુજરાત (ક) ધર્મયુગ (ડ) બુદ્ધિપ્રકાશ

(૧૯) નીચેનામાંથી એ વિનેશ અંતાણી કૃત સંપાદન છે.

(અ) સર્જકનું ઓજસ (બ) લલિત નિબંધો (ક) ઉત્તમ વાર્તાઓ (ડ) શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી કાવ્યો

(૨૦) વિનેશ અંતાણીની હિન્દીમાંથી અનુવાદ કરેલ કૃતિ..... છે.

(અ) એક ચીંથડું સુખ (બ) કોરા કાગઝ (ક) મૈલી ચદરિયા (ડ) ઘરે બાહિરે

(૨૧) વિનેશ અંતાણીના ઘડતરમાં સવિશેષ પ્રભાવ સ્થળનો છે.

(અ) કચ્છના રણનો (બ) ભુજની શેરી (ક) કચ્છની શાળા (ડ) અંજાર

(૨૨) વિનેશ અંતાણીના પિતા વ્યવસાયે હતા.

(અ) શિક્ષક (બ) કલાર્ક (ક) ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ (ડ) વકીલ

(૨૩) વિનેશ અંતાણીના મોસાળમાં 'સરસ્વતીચંદ્ર' નવલકથાના પેરેગ્રાફ ને મોઢે હતા.

(અ) નાની (બ) માસી (ક) મામા (ડ) મામી

(૨૪) વિનેશ અંતાણીના સાહિત્ય સર્જનમાં સાહિત્યકાર માર્ગદર્શક બની રહ્યાં.

(૨૫) નવલકથાક્ષેત્રે યશસ્વી કાર્ય બદલ ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી તરફથી વિનેશ અંતાણીને
..... પુરસ્કાર મળ્યો હતો.

(અ) ક.મા. મુનશી સુવર્ણચંદ્રક

(ક) ધનજી - કાનજી સુવર્ણચંદ્રક

(બ) રણજિતરામ સુવર્ણચંદ્રક

(ડ) નર્મદ સુવર્ણચંદ્રક

(૨૬) વિનેશ અંતાણીની કૃતિમાં નારીચેતનાનું આલેખન છે.

(અ) સૂરજની પાર દરિયો (બ) એકાંતદ્વીપ (ક) નગરવાસી (ડ) કાફલો

(૨૭) નિકેત અને ચારુ કૃતિના પાત્રો છે.

(અ) પ્રિયજન (બ) ફાંસ (ક) પલાશવન (ડ) નિર્વેશ

(૨૮) 'પ્રિયજન' નવલકથામાં નિકેતની પત્નીનું નામ છે.

(અ) ઉમા (બ) ચારુ (ક) રેણુ (ડ) અમૃતા

(૨૯) ચારુના પતિનું નામ છે.

(અ) દિવાકર (બ) નિકેત (ક) કુમાર (ડ) નીરવ

(૩૦) 'પ્રિયજન' નવલકથામાં કરુણાનીમૂર્તિ સમાન પાત્ર છે.

(અ) ચારુ (બ) અમૃતા (ક) રેણુ (ડ) ઉમા

(૩૧) 'સરુનું વૃક્ષ' નું પ્રતીક બની રહે છે.

(અ) દિવાકર (બ) નિકેત (ક) સુકેતુ (ડ) શૈલ

(૩૨) 'દરિયો' નું પ્રતીક બની રહે છે.

(અ) નિકેત (બ) દિવાકર (ક) ચારુના પિતા (ડ) સુકેતુ

(૩૩) ચારુના પુત્ર શૈલની પ્રિય રમત છે.

(અ) હોકી (બ) ચેસ (ક) કેરમ (ડ) ક્રિકેટ

(૩૪) 'પ્રિયજન' નવલકથામાં કબુતર ના આંતર જગતનું પ્રતીક બની રહે છે.

(અ) ચારુ (બ) ઉમા (ક) રેણુ (ડ) અમૃતા

(૩૫) " જે દરિયોસતત આપણી અંદર ઊછળે છે એ ક્યારેય દૂર નથી જતો....." નવલકથામાં આ વાક્ય બોલે છે.

(અ) નિકેત (બ) દિવાકર (ક) રેણુ (ડ) ઉમા

(૩૬) નિકેતનો પુત્ર રાહુલ વ્યવસાય કરે છે.

(અ) ડૉક્ટર (બ) એન્જિનિયર (ક) શિક્ષક (ડ) વકીલ

(૩૭) ' તમારો પ્રેમ તો દરિયા જેવો ગંભીર છે.' - આ વિધાન ,..... ને કહે છે.

(અ) રાહુલ - નિકેતને (ક) ચારુ - દિવાકરને

(બ) ચારુ - નિકેતને (ડ) ઉમા - નિકેતને

(૩૮) નિકેતની પુત્રીનું નામ છે.

(અ) સંજ્ઞા (બ) સંધ્યા (ક) રેણુ (ડ) અમૃતા

(૩૯) ' તમારો અવાજ અજાણ્યો લાગ્યો, આ અવાજથી કાશ્મીર અને ઝીલ સુકાઈ ગઈ.' - આ વાક્ય
..... બોલે છે.

- (અ) ઉમા (બ) નિકેત (ક) ચારુ (ડ) દિવાકર
 (૪૦) એરકન્ડિશન પ્લાન્ટ બનાવતી ફર્મમાં એક્ઝ્યુકિટિવ પોષ્ટ પર છે.
 (અ) નિકેત (બ) દિવાકર (ક) શૈલ (ડ) સુકેતુ
 (૪૧) નવલકથામાં દરિયો નું પ્રતીક બને છે.
 (અ) નિકેત (બ) દિવાકર (ક) ચારુ (ડ) સુકેતુ
 (૪૨) ચારુને જોતાં જ તેને લાગ્યું કે - 'દરિયા કિનારા પર ભીની રેતીમાં પગલું મૂકતી સાંજ કમરામાં પ્રવેશી હતી.' - આ વાક્ય ના સંદર્ભે આવ્યું છે.
 (અ) નિકેત (બ) દિવાકર (ક) સુકેતુ (ડ) શૈલ
 (૪૩) 'પ્રિયજન' નવલકથાની પ્રથમ આવૃત્તિ માં પ્રગટ થઈ .
 (અ) મે- ૧૯૮૦ (બ) જૂન - ૧૯૮૦ (ક) મે - ૧૯૮૧ (ડ) જૂન - ૧૯૮૧
 (૪૪) ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી દ્વારા ઇ.સ. ૧૯૮૦ના વર્ષની શ્રેષ્ઠ નવલકથાનું પારિતોષિક કૃતિને મળ્યું હતું.
 (અ) પ્રિયજન (બ) સરોવર (ક) લુપ્તનદી (ડ) અનુરપ
 (૪૫) 'પ્રિયજન' નવલકથાનું મૂળ નાટકમાં છે.
 (અ) માલિપા (ક) લીલા વાંસનો અંકુર
 (બ) કોઈપણ એક ફૂલનું નામ બોલો તો (ડ) જાલકા
 (૪૬) 'માલિપા' રેડિયોનાટકનું પ્રસારણ ઇ.સ. માં થયું હતું.
 (અ) ૧૯૭૯ (બ) ૧૯૮૦ (ક) ૧૯૮૧ (ડ) ૧૯૮૨
 (૪૭) 'પ્રિયજન' કથાવિષય અને કલાવિધાન ઉભય દૃષ્ટિએ ધ્યાન ખેંચે તેવી સબળ કૃતિ છે.' - આ વિધાન એ કર્યું છે.
 (અ) બાબુ દાવલપુરા (બ) વિનેશ અંતાણી (ક) ચુનિલાલ મડિયા (ડ) ધૂમકેતુ
 (૪૮) નીચેનામાંથી એ વિનેશ અંતાણીનું રેડિયો નાટક છે.
 (અ) લીલા વાંસનો ટહુકો (બ) જાલકા (ક) રાઈનો દર્પણરાય (ડ) આગગાડી
 (૪૯) વિનેશ અંતાણીને 'ધૂંધભરી ખીણ' કૃતિ માટે ઇ.સ. ૨૦૦૦ માં....સંસ્થા દ્વારા પુરસ્કૃત કરવામાં આવ્યા.
 (અ) સાહિત્યઅકાદમી (બ) સાહિત્ય પરિષદ (ક) ગુજરાત વિદ્યાપીઠ (ડ) સાહિત્ય સંસદ
 (૫૦) 'પોત પોતાનો વરસાદ' કૃતિનું સ્વરૂપ છે.
 (અ) નિબંધસંગ્રહ (બ) નાટક (ક) નવલકથા (ડ) ટૂંકીવાર્તા
 (૫૧) "ભાર માત્ર હાથમાં ઉપાડેલી સૂટકેસમાં જ હોય છે એવું ક્યાં છે ? " - આ વિધાન , ને કહે છે.
 (અ) નિકેત - ચારુને (બ) નિકેત - ઉમાને (ક) નિકેત - સુકેતુને (ડ) નિકેત - સંજાને
 (૫૨) ચારુના પિતા વ્યવસાયે હતા.
 (અ) પ્રોફેસર (બ) વકીલ (ક) કારકુન (ડ) શિક્ષક
 (૫૩) " સમય આપણી સાથે જ્યારે છેલ્લી વાર રમત કરે છે ત્યારે તક નથી આપતો." - આ વાક્ય બોલે છે.
 (અ) ચારુ (બ) દિવાકર (ક) નિકેત (ડ) ઉમા
 (૫૪) નિકેત રોગથી પિડાતો હતો.

- (અ) હાઈ બ્લડપ્રેસર (બ) તાવ (ક) કમળો (ડ) ડાયાબિટિશ
 (૫૫) " હું ફેકાઈ જવા માગું છું એ ધુમ્મસી ખીણોમાં....." - આ વાક્ય , ને કહે છે.
- (અ) દિવાકર - ચારુને (બ) નિકેત - ઉમાને (ક) નિકેત - ચારુને (ડ) સુકેતુ - રેણુને
 (૫૬) દિવાકરનું મૃત્યુ ના લીધે થાય છે.
- (અ) હાર્ટ એટેક (બ) અકસ્માત (ક) ક્ષયરોગ (ડ) કુદરતી રીતે
 (૫૭) 'પ્રિયજન' માં પાત્ર આઈ.એ.એસ. કલેક્ટરની બદલી કરાવે છે.
- (અ) દિવાકર (બ) નિકેત (ક) શૈલ (ડ) સુકેતુ
 (૫૮) વિનેશ અંતાણીની કૃતિનો હિન્દીમાં અનુવાદ થયો છે.
- (અ) કાફલો (બ) ધૂન્ધભરી ખીણ (ક) સર્પદંશ (ડ) લુપ્ત નદી
 (૫૯) વિનેશ અંતાણીની 'પ્રિયજન' કૃતિ નવલકથા પછી લખાઈ.
- (અ) આસોપાલવ (બ) કાફલો (ક) નગરવાસી (ડ) ફાંસ
 (૬૦) વિનેશ અંતાણી ફિલ્મ સાથે સમ્મત થઈ શક્યા ન હતા.
- (અ) રજનીગંધા (બ) દેવદાસ (ક) હજાર ચોર્યાશી મા (ડ) ચહેરા
 (૬૧) 'રજનીગંધા' ફિલ્મ વાર્તા પરથી બનેલી છે.
- (અ) યહી સચ હૈ (બ) સાચી વારતા (ક) સાચા શમણાં (ડ) સાચી ગાજિયાણિનું કાપડું
 (૬૨) " કેવું સુંદર લાગે છે એ કબૂતર ! ચારુ... જે ઉમેરો કરે છે એને જ તું બાદ કરી દેવા માંગે છે." - આ વાક્ય બોલે છે.
- (અ) નિકેત (બ) દિવાકર (ક) ચારુના પિતા (ડ) ઉમા
 (૬૩) ' મને જોયા કરો. માત્ર નજરમાંથી પ્રશ્નો કાઢી નાંખો.' - આ વાક્ય ઉમા ને કહે છે.
- (અ) નિકેતને (બ) દિવાકરને (ક) ચારુને (ડ) સુકેતુને
 (૬૪) ' ઘટનાઓમાં જિવાતો પ્રેમ કદાચ એ ભાવો લાવે પણ મનની અંદર ઘરબાઈ ગયેલો પ્રેમ કેવો સ્થિર અને નિર્મળ લાગે છે. ' - આ વાક્ય બોલે છે.
- (અ) નિકેત (બ) દિવાકર (ક) ઉમા (ડ) ચારુ
 (૬૫) વિનેશ અંતાણી પાસેથી નામે એબ્સર્ડ નાટક મળે છે.
- (અ) હિંમતલાલ (બ) કનવરલાલ (ક) જીવણલાલ (ડ) નટવરલાલ
 (૬૬) 'અહીં કોઈ રહેતું નથી' કૃતિનું સ્વરૂપ છે.
- (અ) વાર્તાસંગ્રહ (બ) નિબંધસંગ્રહ (ક) નવલકથા (ડ) નાટક
 (૬૭) ' જીવનને ભરપૂર જીવી લીધું હોય, બધું જ સભર હોય છતાં પાછલી જિંદગીની એક નમતી એકાદ ચહેરો મનમાં છલકાઈ જાય.' -
- (અ) સાંજ (બ) રાત (ક) બપોર (ડ) ક્ષણ
 (૬૮) 'ટ્રેનની ચીસ : આવતી અને જતી' - આ વાક્ય નવલકથાના આવે છે.
- (અ) અંતે (બ) આરંભે (ક) મધ્યમાં (ડ) આમાંથી એકેય નહીં
 (૬૯) " હું તને એકલી નહીં રહેવા દઉં, મને ખબર છે કે અમારી જિંદગી ઘડી આપ્યા પછી તું હવે ખસી જવા માગે છે." - આ વાક્ય સુકેતુ ને કહે છે.
- (અ) ચારુને (બ) શૈલને (ક) રાશિને (ડ) ઉમાને
 (૭૦) " જિંદગીના પરિઘની બહાર જીવવા મેં સતત કામ કર્યું છે ! મજૂર જેમ મેનેજરી કરી છે... આઈ

વોન્ટ એ પ્રેશર .." - આ વાક્ય બોલે છે.

(અ) નિકેત

(બ) દિવાકર

(ક) સુકેતુ

(ડ) ચારુ

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૬

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯

ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) - ૩૧૪/B

'રાતવાસો'- મણિલાલ હ. પટેલ

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ટૂંકીવાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપથી પરિચિત થશે .

એકમ : ૧

14 ગુણ

(અ) સાહિત્યસ્વરૂપની વિભાવના - ટૂંકીવાર્તા

(બ) સાહિત્ય સ્વરૂપના લક્ષણો , ઉદભવ અને વિકાસ

(ક) સર્જકનું જીવન - કવન અને સાહિત્ય સર્જન

એકમ : ૨ કૃતિના સામાન્ય પ્રશ્નો

14 ગુણ

એકમ : ૩ કૃતિના વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો (ટૂંકનોંધ પૂછી શકાશે)

14 ગુણ

એકમ : ૪ સંક્ષેપીકરણ (સાત - સાત ગુણના બે પરિચ્છેદ પૂછવાના રહેશે)

14 ગુણ

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરના ત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. તરસી માટી : મણિલાલ હ. પટેલ

૨. વેઠે એની વાત : મણિલાલ હ. પટેલ

૩. ન્યાત બહાર : મણિલાલ હ. પટેલ

૪. ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા : જયંત કોઠારી

૫. આપણાં સાહિત્ય સ્વરૂપો : ડૉ. ઈલિયાસ આખલી

૬. ટૂંકીવાર્તા : સ્વરૂપ અને વિકાસ : નવીન મોદી

૭. ટૂંકીવાર્તા : સ્વરૂપ અને સાહિત્ય : જયંત પાઠક, રમેશ શુક્લ

૮. ટૂંકીવાર્તા : સ્વરૂપ અને શિલ્પ : ઈશ્વરલાલ દવે

૯. નવી ટૂંકીવાર્તાની કળામીમાંસા : કિશોર જાદવ

૧૦. નવી વાર્તા : સંપાદક : રાઘેશ્યામ શર્મા

‘રાતવાસો’ વાર્તાસંગ્રહમાંથી પસંદ કરેલી ૧૫ વાર્તાઓની યાદી

૧. જાંબુ

૨. ચીડો

૩. નાગપાંચમ

૪. કાંચળી

૫. રાતવાસો

૬. માટીવટો

૭. ડમરી

૮. પી.ટી.સી. થયેલી વહુ

૯. ફારગતી

૧૦. અંતર

૧૧. બાંધી મુઠ્ઠી

૧૨. ચાંદરણાં

૧૩. વેલો

૧૪. વચલી ખડકી

૧૫. દોઢીમા

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૬

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 314/ B

'રાતવાસો' - મણિલાલ હ. પટેલ

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) મણિલાલ પટેલનો જન્મ તારીખે થયો હતો.

(અ) ૦૯ - ૧૧ - ૧૯૪૯ (બ) ૦૯ - ૧૨ - ૧૯૪૯ (ક) ૦૯ - ૦૧ - ૧૯૪૯ (ડ) ૦૧ - ૦૯ - ૧૯૪૯

(૨) મણિલાલ પટેલનો જન્મ ગામમાં થયો હતો.

(અ) મોટા પાલ્લા (બ) નાના પાલ્લા (ક) ગોલાના પાલ્લા (ડ) રામપટેલના મુવાડા

(૩) મણિલાલ પટેલના પિતાનું નામ હતું.

(અ) હરિદાસ (બ) રામદાસ (ક) હરિલાલ (ડ) હરિપ્રસાદ

(૪) મણિલાલ પટેલના માતાનું નામ હતું.

(અ) અંબાબેન (બ) જીવીબેન (ક) જયાબેન (ડ) રમાબેન

(૫) મણિલાલ પટેલે પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ માંથી લીધું.

(અ) પાલ્લા અને મધવાસ (બ) લુણાવાડા (ક) ઈંડર (ડ) મોડાસા

(૬) મણિલાલ પટેલે બી.એ. ની ડિગ્રી ઇ.સ..... માં પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ૧૯૭૦ (બ) ૧૯૭૧ (ક) ૧૯૭૨ (ડ) ૧૯૭૪

(૭) મણિલાલ પટેલે બી.એ. ની ડિગ્રી..... વિષયો સાથે પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ગુજરાતી - સંસ્કૃત (ક) ગુજરાતી - હિન્દી

(બ) ગુજરાતી - અંગ્રેજી (ડ) ગુજરાતી - અર્થશાસ્ત્ર

(૮) મણિલાલ પટેલે બી.એ.ની ડિગ્રી માંથી મેળવી.

(અ) લુણાવાડા (બ) મોડાસા (ક) ઈંડર (ડ) વીરપુર

(૯) મણિલાલ પટેલે એમ.એ. ની ડિગ્રી ઇ.સ. માં પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ૧૯૭૩ (બ) ૧૯૭૪ (ક) ૧૯૭૬ (ડ) ૧૯૭૭

(૧૦) મણિલાલ પટેલે એમ.એ. ની ડિગ્રી..... વિષયો સાથે પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ગુજરાતી - સંસ્કૃત (ક) ગુજરાતી - હિન્દી

(બ) ગુજરાતી - અંગ્રેજી (ડ) ગુજરાતી - અર્થશાસ્ત્ર

(૧૧) મણિલાલ પટેલે એમ.એ. ની ડિગ્રી માંથી પ્રાપ્ત કરી.

(અ) લુણાવાડા (બ) મોડાસા (ક) ઈંડર (ડ) વીરપુર

(૧૨) મણિલાલ પટેલે પીએચ. ડી. ની પદવી ઇ.સ. માં પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ૧૯૭૮ (બ) ૧૯૭૯ (ક) ૧૯૮૦ (ડ) ૧૯૮૧

(૧૩) મણિલાલ પટેલે ના માર્ગદર્શન હેઠળ પીએચ.ડી. ની પદવી મેળવી.

(અ) ધીરુભાઈ ઠાકર (બ) ધીરુભાઈ પરીખ (ક) ભરત ઠાકર (ડ) વિદ્યુત ઠાકર

(૧૪) મણિલાલ પટેલે વિષય પર મહાનિબંધ લખી પીએચ.ડી. ની પદવી પ્રાપ્ત કરી.

(અ) ગુજરાતી કવિતામાં પ્રેમ નિરૂપણ (ક) ગુજરાતી કવિતામાં પ્રકૃતિ નિરૂપણ
(બ) ગુજરાતી નવલકથા (ડ) ગુજરાતી લલિતનિબંધ

(૧૫) મણિલાલ પટેલના પત્નીનું નામ છે.

(અ) ગંગાબેન (બ) રમાબેન (ક) શોભનાબેન (ડ) દયાબેન

(૧૬) મણિલાલ પટેલે પીએચ.ડી.ની પદવી યુનિવર્સિટીમાંથી મેળવી.

(અ) ગુજરાત (બ) સરદાર પટેલ (ક) ઉત્તર ગુજરાત (ડ) સૌરાષ્ટ્ર

(૧૭) મણિલાલ પટેલે ઇ.સ. ૧૯૭૩ થી ૧૯૮૭ સુધીની આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં ગુજરાતીના અધ્યાપક તરીકે ફરજ બજાવી.

(અ) લુણાવાડા (બ) ઈંડર (ક) મોડાસા (ડ) આણંદ

(૧૮) મણિલાલ પટેલ ઇ.સ. ૧૯૮૭ થી ૨૦૧૨ સુધી યુનિવર્સિટીમાં ગુજરાતી વિભાગમાં રીડર અને પ્રોફેસર તરીકે ફરજ બજાવી.

(અ) ગુજરાત (બ) સરદાર પટેલ (ક) વીર નર્મદ (ડ) હેમચંદ્રાચાર્ય

(૧૯) મણિલાલ પટેલ યુનિવર્સિટીમાં ગુજરાતી વિભાગના અધ્યક્ષ તરીકે નિવૃત્ત થયા.

(અ) ગુજરાત (બ) સરદાર પટેલ (ક) વીર નર્મદ (ડ) હેમચંદ્રાચાર્ય

(૨૦) 'પદ્મા વિનાના દેશમાં' કાવ્યસંગ્રહમાં સ્થળનો સંદર્ભ જોવા મળે છે.

(અ) ઈંડર (બ) લુણાવાડા (ક) મહિસાગર (ડ) મોડાસા

(૨૧) નીચેનામાંથી કાવ્યસંગ્રહ મણિલાલનો છે.

(અ) સાતમી ઋતુ (બ) અથવા (ક) કદાચ (ડ) આઠમો રંગ

(૨૨) મણિલાલ પટેલનો નિબંધ સંગ્રહ..... છે.

(અ) અરણ્યોમાં આકાશ ઢોળાય છે (બ) વનાંચલ (ક) સ્મરણયાત્રા (ડ) જનાન્તિકે

(૨૩) મણિલાલ પટેલનો પ્રથમ વાર્તાસંગ્રહ છે.

(અ) રાતવાસો (બ) સગાંવહાલાં (ક) મુખોમુખ (ડ) માટીવટો

(૨૪) મણિલાલ પટેલના 'રાતવાસો' વાર્તાસંગ્રહની પ્રથમ આવૃત્તિ ઇ.સ. માં પ્રગટ થઈ.

(અ) ૧૯૯૩ (બ) ૧૯૯૪ (ક) ૧૯૯૫ (ડ) ૧૯૯૬

(૨૫) મણિલાલ પટેલ ના 'રાતવાસો' વાર્તાસંગ્રહને પારિતોષિક મળ્યું.

- (અ) ઉમા - સ્નેહરશ્મિ (બ) ઉમા - સુંદરમ (ક) નર્મદ (ડ) સુરેશ જોશી
- (૨૬) મણિલાલ પટેલને કૃતિ માટે સરોજ પાઠક પારિતોષિક મળ્યું.
- (અ) રાતવાસો (બ) અંધારું (ક) વનરતિ (ડ) કોઈ સાદ પાડે છે
- (૨૭) 'સો સાલ કી ગુજરાતી કહાનિયા' માં મણિલાલ પટેલની વાર્તા પસંદગી પામી હતી.
- (અ) વેલો (બ) ડમરી (ક) બદલી (ડ) અંતર
- (૨૮) 'ચીડો' વાર્તામાં 'ચીડો'..... નું પ્રતીક બને છે.
- (અ) કામના (બ) લોભ (ક) પાપ (ડ) મહત્વાકાંક્ષા
- (૨૯) 'માણસને ઘડીને તૈયાર કરે એનું નામ કેળવણી સમજયો?' - આ વાક્ય વાર્તાનું છે.
- (અ) પી.ટી.સી. થયેલી વહુ (બ) ચાંદરણા (ક) ફારગતી (ડ) કાંચળી
- (૩૦) મા - દીકરીના દેહ - દિલનો વલોપાત વાર્તામાં નિરૂપાયો છે.
- (અ) રાતવાસો (બ) પીપળો (ક) જાંબુ (ડ) કાંચળી
- (૩૧) મણિલાલ પટેલની અનુવાદિત કૃતિ છે.
- (અ) સગાંવહાલાં (બ) મુખોમુખ (ક) વનરતિ (ડ) ડમરી
- (૩૨) નીચેનામાંથી એ મણિલાલ પટેલની નવલકથા છે.
- (અ) અંધારું (બ) ફેરો (ક) અસ્તિ (ડ) ચહેરા
- (૩૩) નવાંબા વાર્તાનું પાત્ર છે.
- (અ) કાંચળી (બ) ફારગતી (ક) બાંધી મુઠ્ઠી (ડ) વેલો
- (૩૪) 'માટીની મિરાત એ ફાંટયો ભરીને લઈ આવ્યા છે.'- 'રાતવાસો'વાર્તાસંગ્રહના સંદર્ભે આ વિધાન.....એ કર્યું છે.
- (અ) જોસેફ મેકવાન (બ) ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા (ક) ભોળાભાઈ પટેલ (ડ) રઘુવીર ચૌધરી
- (૩૫) 'ભારતીય કહાનિયાં ૧૯૮૯' માં મણિલાલ પટેલની વાર્તા અનુવાદિત થઈને પ્રગટ થઈ .
- (અ) અંતર (બ) ચાંદરણા (ક) વેલો (ડ) બદલી
- (૩૬) ભારતીય વાર્તાઓનો પ્રતિનિધિ સંચય 'વાર્ષિકી' માં મણિલાલ પટેલની વાર્તા પ્રગટ થઈ હતી.
- (અ) ચાંદરણાં (બ) વેલો (ક) ફારગતી (ડ) બદલી
- (૩૭) ' જે માટીથી દેહનો પિંડ બંધાયો તેનાથી અળગા થવાની વેદનાની સ્પર્શક્ષમ અભિવ્યક્તિ 'માટીવટો' વાર્તામાં થઈ છે.' - આ વિધાન એ કર્યું છે.
- (અ) ડૉ. દિલાવરસિંહ જાડેજા (બ) જોસેફ મેકવાન (ક) રઘુવીર ચૌધરી (ડ) ભોળાભાઈ પટેલ
- (૩૮) નીચેનામાંથી મુખપત્રનું સંપાદન મણિલાલ પટેલે કર્યું.
- (અ) શ્રુતમ (બ) ખેવના (ક) પરબ (ડ) શબ્દસૃષ્ટિ
- (૩૯) મણિલાલ પટેલ કૃત વિવેચનસંગ્રહનું નામ છે.
- (અ) નિબંધકાર સુરેશ જોશી (બ) સગાંવહાલાં (ક) પરિષ્કૃત ગુજરાતી વાર્તા (ડ) અક્ષરને અજવાળે
- (૪૦) મણિલાલ પટેલે રામદરશ મિશ્રની નવલકથા 'અપને લોગ' નો ગુજરાતી અનુવાદ નામે આપ્યો.
- (અ) સગાંવહાલાં (બ) માટીબોલે (ક) વનરતિ (ડ) ડમરી

(૪૧) મા અને વીરુ વાર્તાનાં પાત્રો છે.

(અ) માટીવટો

(બ) જાંબુ

(ક) તોફાન

(ડ) દોઢીમાં

(૪૨) ‘ મને સૂરજ જોઇએ, ચાંદો જોઇએ, નોખું નરવું આકાશ જોઇએ, નિકેતની લાગણી જેવું.’ – આ વાક્ય વાર્તાનું છે.

(અ) ચાંદરણાં

(બ) પીપળો

(ક) વેલો

(ડ) વચલી ખડકી

(૪૩) ‘ મને મળીને ય હું મને સાચવી સાચવી ના શકી.’ – આ વાક્ય વાર્તાનું છે.

(અ) ચાંદરણાં

(બ) ફારગતી

(ક) અંતર

(ડ) પી.ટી.સી. થયેલી વહુ

(૪૪) ‘તરસ્યા મલકનો મેઘ’ કૃતિનું સ્વરૂપ છે.

(અ) જીવનકથા

(બ) આત્મકથા

(ક) સ્મરણકથા

(ડ) નવલકથા

(૪૫) ‘દસમો દાયકો’ ત્રૈમાસિક સાથે મણિલાલ પટેલ રીતે જોડાયેલા.

(અ) સંપાદક

(બ) લેખક

(ક) વિવેચક

(ડ) ભાવક

(૪૬) ‘ કવિ રાવજી : એક ક્લોઝ અપ’ એ મણિલાલ પટેલનું સ્વરૂપનું પુસ્તક છે.

(અ) વિવેચન

(બ) કાવ્યસંગ્રહ

(ક) સંપાદન

(ડ) જીવનચરિત્ર

(૪૭) મણિલાલ પટેલની વાર્તાઓ હિન્દી ઉપરાંત ભાષામાં અનુવાદ પામી છે.

(અ) કન્નડ

(બ) સંસ્કૃત

(ક) તમીલ

(ડ) બંગાળી

(૪૮) ‘રાતવાસો’વાર્તાસંગ્રહમાં કુલ વાર્તાઓ સમાવાયેલી છે.

(અ) ૨૦

(બ) ૧૬

(ક) ૧૭

(ડ) ૧૮

(૪૯) ‘રાતવાસો’વાર્તાસંગ્રહમાંથી કુલ વાર્તાઓ અભ્યાસક્રમમાં પસંદ કરવામાં આવેલી છે.

(અ) ૧૫

(બ) ૧૬

(ક) ૧૮

(ડ) ૨૦

(૫૦) ‘ઈ યાદ રાખજો બેટા ! ધહહએ તો ઊજળા થઇએ... બૂહે માર્યા પાણી અળગાં થતાં નથ્ય.’ – આ વાક્ય વાર્તાનું છે.

(અ) બાંધી મુઠ્ઠી

(બ) જાંબુ

(ક) પી.ટી.સી. થયેલી વહુ

(ડ) માટીવટો

(૫૧) ‘ આ માટીના દડબા, આ ભોંયની ગોરમટી ખોદી લેવડાવજે. નવા ઘરમાં પાછલો ઓરડોઆની ગારથી લીંપાવજે મારે માટે બેટા ! આ ખોળિયું..... ‘- આ વિધાન વાર્તાનું છે.

(અ) માટીવટો

(બ) બાંધી મુઠ્ઠી

(ક) ડમરી

(ડ) ચીડો

(૫૨) ‘ભૂંસાતા ગ્રામચિત્રો’ એ પ્રકારની કૃતિ છે.

(અ) સ્મૃતિચિત્રો

(બ) ચિંતનાત્મક

(ક) જીવનચરિત્ર

(ડ) જીવનકથા

(૫૩) ‘માટીનાં મનેખ’ માં પ્રકારની નિબંધ રચનાઓ છે.

(અ) ચરિત્ર નિબંધો

(બ) ચિંતનાત્મક નિબંધો

(ક) પ્રાકૃતિક નિબંધો

(ડ) લલિત નિબંધો

(૫૪) મણિલાલ પટેલ કૃત ‘રાતવાસો’માં મોટાભાગે પરિવેશ આલેખાયો છે.

(અ) ગ્રામ્ય

(બ) શહેરી

(ક) વન્ય

(ડ) મહાનગર

(૫૫) મણિલાલ પટેલ કૃત ‘રાતવાસો’ સંગ્રહમાં ‘કથા, ધારણાં અને એના અનુપમ ભ્રમ નિરસનની !’ – એ શીર્ષક હેઠળ વાર્તા રચાઇ છે.

(અ) ડમરી

(બ) ટપુ ક્યાં છે ?

(ક) તોફાન

(ડ) બદલી

(૫૬) ‘... જે હાથમાં નથી તે સાથમાં ક્યાં ? જીવ બાળીને રાખ ના કર.’ – આ વાક્ય વાર્તાનું છે.

(અ) માટીવટો

(બ) રાતવાસો

(ક) ડમરી

(ડ) તોફાન

(૫૭) મણિલાલ પટેલને ઇ.સ. ૨૦૦૭ માં ચંદ્રક મળ્યો હતો.

(અ) રણજિતરામ સુવર્ણચંદ્રક

(ક) ધનજી કાનજી સુવર્ણચંદ્રક

(બ) નર્મદ સુવર્ણચંદ્રક

(ડ) પ્રેમાનંદ સુવર્ણચંદ્રક

(૫૮) ઇ.સ. ૨૦૧૪ માં મણિલાલ પટેલને પારિતોષિક મળ્યું હતું.

(અ) જોસેફ મેકવાન પારિતોષિક

(ક) બ.ક.ઠાકોર પારિતોષિક

(બ) કવિ ઉશનસ પારિતોષિક

(ડ) સરોજ પાઠક પારિતોષિક

(૫૯) ઇ.સ. ૨૦૧૫ માં મણિલાલ પટેલને ચંદ્રક મળ્યો હતો.

(અ) રણજિતરામ સુવર્ણચંદ્રક

(ક) નર્મદ સુવર્ણચંદ્રક

(બ) ધનજી કાનજી સુવર્ણચંદ્રક

(ડ) પ્રેમાનંદ સુવર્ણચંદ્રક

(૬૦) મણિલાલ પટેલને સુરેશ જોશી નિબંધ પારિતોષિક ઇ.સ. માં મળ્યું.

(અ) ૨૦૦૭

(બ) ૨૦૧૪

(ક) ૨૦૧૫

(ડ) ૨૦૧૬-૧૭

(૬૧) મણિલાલ પટેલને તેમના ઉત્તમ સાહિત્ય માટે પુરસ્કારથી સન્માનીત કરવામાં આવ્યાં.

(અ) રણજિતરામ સુવર્ણચંદ્રક

(ક) નર્મદ સુવર્ણચંદ્રક

(બ) ધનજી કાનજી સુવર્ણચંદ્રક

(ડ) મારવાડી સંમેલનના

(૬૨) મણિલાલ પટેલને તેમની કૃતિ માટે મુંબઈ સંમેલનના પુરસ્કારથી સન્માનીત કરવામાં આવ્યા હતા.

(અ) રાતવાસો

(બ) વૃક્ષાલોક

(ક) અંધારું

(ડ) માટીવટો

(૬૩) હાલમાં મણિલાલ પટેલ ની આઈસ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંચાલક મંડળમાં મેનેજીંગ ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપી રહ્યાં છે.

(અ) નડિયાદ

(બ) મોડાસા

(ક) આણંદ

(ડ) નાના પાલ્લા

(૬૪) મણિલાલ પટેલ છેલ્લાં દસ વર્ષથી કોલેજમાં સંચાલક મંડળમાં મેનેજીંગ ડાયરેક્ટર તરીકે સેવા આપી રહ્યાં છે.

(અ) અમદાવાદની

(બ) મોડાસાની

(ક) આણંદની

(ડ) ખેડબ્રહ્માની

(૬૫) મણિલાલ પટેલે વિનોદ જોશી સાથે કૃતિ પ્રકાશિત કરી છે.

(અ) કાવ્ય સંવાદ

(બ) સાહિત્યનો આસ્વાદ

(ક) સાહિત્યનો ઇતિહાસ

(ડ) સાહિત્યના સિદ્ધાંતો

=====

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૬

અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯ ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – ૩૧૫/ A

પ્લેટફોર્મ નંબર : ૪ - હિમાંશી શેલત

કુલ ગુણ - ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના આત્મકથાસાહિત્ય સ્વરૂપથી પરિચિત થશે .

એકમ : ૧

14 ગુણ

(અ) આત્મકથાનું સાહિત્યસ્વરૂપ

(બ) આત્મકથાસાહિત્ય સ્વરૂપનો ઉદભવ અને વિકાસ

(ક) આપણી ભાષાની સ્મૃતિકથાઓ

(ડ) સર્જકનું જીવન - કવન અને સાહિત્ય સર્જન

એકમ : ૨ કૃતિના સામાન્ય પ્રશ્નો

14 ગુણ

એકમ : ૩ કૃતિના વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો (ટૂંકનોંધ પૂછી શકાશે)

14 ગુણ

એકમ : ૪ પૂઠ વાચન

14 ગુણ

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરના ત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રકા. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

૨. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ ભાગ : ૨ અને ભાગ : ૩ : પ્રકા. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

૩. જીવનકથા : મણિલાલ હ. પટેલ

૪. આપણાં સાહિત્ય સ્વરૂપો : ડૉ. ઈલિયાસ આખલી

૫. પૂઠ વાચન : રતિલાલ નાયક

લેખો :

૧. નિવ્યા પટેલ , ફાર્બસ ત્રિમા. જુલાઈ - સપ્ટે, ૧૯૯૯, પૃ. ૧૮૧-૮૪

૨. અધીત , ૨૨-૨૩ પ્ર. આ. ૨૦૦૦ વિ.ગૂર્જર , પૃ. ૧૨૪- ૨૯

૩. અનામિકા ઓઝા : પરબ , ઓક્ટો. , ૧૯૯૮, પૃ. ૬૧- ૩

૪. ઉશનસ : ઈન્દુ મૌલિ. , જુલાઈ, ૧૯૯૮, પૃ. ૩૭- ૯

૫. રાઘેશ્યામ શર્મા : પ્રત્યક્ષ , ઓક્ટોબર - ડિસેમ્બર , ૧૯૯૮, પૃ. ૨૨- ૩

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર : ૬

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – 315/A

'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' - હિમાંશી શેલત

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) હિમાંશી શેલતનો જન્મ ઈ.સ. માં થયો હતો.

(અ) ૧૯૪૭

(બ) ૧૯૫૦

(ક) ૧૯૪૬

(ડ) ૧૯૯૨

(૨) હિમાંશી શેલતનું વતન છે.

(અ) સુરત

(બ) અમદાવાદ

(ક) નંદરબાર

(ડ) મહેસાણા

(૩) હિમાંશી શેલતના માતાનું નામ છે.

(અ) સુધાબેન

(બ) લીલાબેન

(ક) ગોમતીબેન

(ડ) સરસ્વતી

(૪) હિમાંશી શેલતના પિતાનું નામ છે.

(અ) ઈન્દુલાલ

(બ) ઈશ્વરભાઈ

(ક) શંકરદાસ

(ડ) નરેશભાઈ

(૫) હિમાંશી શેલત કોલેજમાં અંગ્રેજી ભાષા - સાહિત્યનું અધ્યાપન કરાવતા હતા.

(અ) એમ. ટી. બી. કોલેજ - સુરત

(ક) ગાર્ડી કોલેજ - વલસાડ

(બ) એચ. કે. આર્ટ્સ - અમદાવાદ

(ડ) બી.એડ. કોલેજ - ડભોઈ

(૬) હિમાંશી શેલતના ઘડતરમાં દાદાનો સૌથી વિશેષ ફાળો રહ્યો છે. એ દાદાનું નામ છે.

(અ) કાલિદાસ

(બ) મણિલાલ

(ક) શંકરદાસ

(ડ) નરોત્તમદાસ

(૭) હિમાંશી શેલતના દાદા સુરતથી પ્રગટ થતા અખબારના આદ્યસ્થાપક અને તંત્રી હતા.

(અ) પ્રતાપ

(બ) ગુજરાતમિત્ર

(ક) સુરત ટાઈમ્સ

(ડ) સંદેશ

(૮) નીચેનામાંથી એ હિમાંશી શેલતનો વાર્તાસંગ્રહ છે.

(અ) અંતરાલ

(બ) રાતવાસો

(ક) વિચ્છેદ

(ડ) રેતીનો માણસ

(૯) હિમાંશી શેલતની પ્રથમ પ્રકાશિત વાર્તાનું નામ છે.

(અ) સાત પગથિયાં અંધારા કૂવામાં

(બ) બારણું

(ક) ચૂડ

(ડ) સુવર્ણફળ

(૧૦) 'તમે અવે કેમ નીં આવતા ?' ટ્રેનમાં બેઠેલા સર્જકને આમ ભોળાભાવે પૂછે છે.

(અ) શિવો

(બ) ગણપત

(ક) રફીક

(ડ) અખ્યુ

(૧૧) હિમાંશી શેલતના પ્રથમ વાર્તાસંગ્રહનું નામ છે.

(અ) અંતરાલ

(બ) અંધારી ગલીમાં સફેદ ટપકાં

(ક) ખાંડણિયામાં માથું

(ડ) સાંજનો સમય

(૧૨) હિમાંશી શેલત રચિત વિકટર અને એકડાની ચકલીઓનું સ્વરૂપ છે.

(અ) નિબંધ

(બ) નવલકથા

(ક) બાળવાર્તા

(ડ) કાવ્ય

(૧૩) સ્વામી આનંદ અને મકરંદ દવે વચ્ચેના પત્ર વ્યવહારનું હિમાંશી શેલતે આપેલા સંપાદનનું શીર્ષક છે.

(અ) સ્વામી અને સાંઈ (બ) સ્વામીદાદા (ક) વિશેષ (ડ) સાંઈની અમીરાત

(૧૪) નીચેનામાંથી ગ્રંથ હિમાંશી શેલતના હાથે લખાયેલો વિવેચનગ્રંથ છે.

(અ) પરાવાસ્તવવાદ (બ) નિસર્ગવાદ (ક) પ્રતીક (ડ) કલ્પનવાદ

(૧૫) હિમાંશી શેલત અને વિનોદ મેઘાણી સંપાદિત અંતરછબિમાં નું સંકલિત આત્મવૃત્તાંત આલેખાયેલું છે.

(અ) ઝવેરચંદ મેઘાણી (બ) કવિ કલાપી (ક) ર.વ.દેસાઈ (ડ) દર્શક

(૧૬) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' ને કન્નડ ભાષાનો એવોર્ડ મળ્યો હતો.

(અ) નંજનગુડ્ડ થીરુમલબ્ધા (બ) કન્નડ અકાદમી (ક) નંજન રત્ન (ડ) કર્નાડ એવોર્ડ

(૧૭) હિમાંશી શેલતના વાર્તાસંગ્રહને કેન્દ્રિય અકાદમી અને ધૂમકેતુ નવલિકા પુરસ્કાર મળ્યો છે.

(અ) અંધારી ગલીમાં સફેદ ટપકાં (બ) અંતરાલ (ક) ગર્ભગાથા (ડ) ખાંડણિયામાં માથું

(૧૮) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' એ શહેરના પ્લેટફોર્મની વાત છે.

(અ) સુરત (બ) મુંબઈ (ક) ગોધરા (ડ) નવસારી

(૧૯) બાળકોને ભણાવવા ઉપરાંત અન્ય સેવાકામો માટે નામનું મોબાઈલ યુનિટ સર્જક પાસે હતું.

(અ) શિશુમિત્ર (બ) શિશુમન (ક) આનંદલોક (ડ) શિશુસહજ

(૨૦) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં મોટાભાગના બાળકો બોલીમાં સંવાદો કરે છે.

(અ) સુરતી (બ) હાલારી (ક) ચરોતરી (ડ) પટ્ટણી

(૨૧) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' ના કોઈપણ બે બાળપાત્રો જણાવો.

(અ) છોટ્ટ (બ) ગણપત (ક) અખ્યુ (ડ) ટેટવો

(૨૨) ' એસા ભી ક્યાપઢને કા ? નહીં બનના સાલા હમે કુછ ભી... 'આ વાક્ય બોલે છે.

(અ) છોટ્ટ (બ) અખ્યુ (ક) ભોલી (ડ) ટેટવો

(૨૩) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં ગાડીના ડબ્બામાં ગાઈ વગાડીને પૈસા ભેગા કરનાર પાત્રોનું નામ છે.

(અ) ભોલી અને ટેટવો (બ) અખ્યુ અને ભાનુ (ક) સદાશિવ અને ગોરો (ડ) મનુ અને છબિલી

(૨૪) ' ગોંધાઈ રેવાનું તે નીં ગમે. આખો દા'ડો ' - આ વિધાન બોલે છે.

(અ) કાલુ (બ) ભાનુ (ક) સદાશિવ (ડ) છબિલી

(૨૫) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં બાળમિત્રોમાં અંગ્રેજી ભણવાનું સૌથી વધારે ને પ્રિય હતું.

(અ) રફીક (બ) ધનુ (ક) કાલુ (ડ) ગણપત

(૨૬) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં પાત્રને વ્યસન અને ચોરીની આદત વળગેલી હતી.

(અ) ધનુ (બ) રૂખસાના (ક) કાલુ (ડ) ગણપત

(૨૭) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં પાત્રની વાર્તા કહેવાની રીતિથી સર્જક ખુશ હતા.

(અ) મુન્નો (બ) રૂખસાના (ક) કાલુ (ડ) ગણપત

(૨૮) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં બાળક પુસ્તક પ્રેમી હતો.

(અ) ગણપત (બ) રૂખસાના (ક) કાલુ (ડ) ધનુ

(૨૯) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં બાળક પાસે બુટ પોલિશ કરવાની અજબ આવડત હતી.

(અ) બૈજુ (બ) દેવી (ક) કાલુ (ડ) ધનુ

(૩૦) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં ગણપતે પુસ્તક વાંચ્યું જેનાથી એનો રોમાંચ અનેરો બની ગયો.

(અ) એલિસ ઈન વન્ડરલેન્ડ (બ) હીરાનો ખજાનો (ક) કાલાજાદુ (ડ) દાદાજીના દેશમાં

(૩૧) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં બાળકો રિમાન્ડ હોમમાંથી ભાગીને આવેલા હતા.

(અ) સુભાષ અને ગણેશ (બ) કાલુ અને ગણપત (ક) બૈજુ અને બારીન (ડ) દાદુ અને સુરો

(૩૨) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં બાળકીઓ અભાવગ્રસ્ત સ્થિતિમાં કચરો વીણવાનું કામ કરે છે.

(અ) રૂપસાનાઅને દેવી (બ) મીના અને બીનકી (ક) રાધા અને તારા (ડ) વિણા અને સુભી

(૩૩) હિમાંશી શેલતના 'એ લોકો' નામના સંગ્રહનું સ્વરૂપ છે.

(અ) વાર્તાસંગ્રહ (બ) નિબંધ (ક) ચરિત્ર (ડ) કાવ્યસંગ્રહ

(૩૪) 'તમે આટલો ટાઇમ આઈપિયો તો આટલે લગી આવી ગયા.ઈંગ્લીસ બી ભણવાનું છે પછી મારે' - આ વિધાન બોલે છે.

(અ) શંકર (બ) બીનકી (ક) તારા (ડ) ધનુ

(૩૫) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' ની પ્રથમ આવૃત્તિ ઇ.સ. માં પ્રકાશિત થઈ.

(અ) ૧૯૯૮ (બ) ૧૯૯૭ (ક) ૨૦૦૫ (ડ) ૧૯૯૨

(૩૬) 'ક્યારીમાં આકાશપુષ્પ અને કાળા પતંગિયા' તેમજ 'સપ્તધારા' કૃતિઓનું સ્વરૂપ છે.

(અ) નવલકથા (બ) નિબંધ (ક) ચરિત્ર (ડ) કાવ્યસંગ્રહ

(૩૭) 'એ લોકો', 'અન્તરાલ', 'ખાંડણિયામાંમાથું', 'ગર્ભગાથા' - વગેરે કૃતિઓનું સ્વરૂપ છે.

(અ) નવલકથા (બ) વાર્તાસંગ્રહ (ક) નિબંધ (ડ) કાવ્યસંગ્રહ

(૩૮) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં વાલ્મિકિ ઉપરાંત બાળકે રેખાંકનો તૈયાર કર્યા છે.

(અ) સુનીતા (બ) સરીતા (ક) સવિતા (ડ) શમીતા

(૩૯) 'ટાઈમ નહિ ન મેરે પાસ, કબ પઢું' - આ વિધાન બોલે છે.

(અ) સંતોષ (બ) સુરેશ (ક) હિમેશ (ડ) ધનુ

(૪૦) માબાપ વિહોણા અને કાકાઅચ્છે રાખ્યા પછી કાકાઅને બોજારૂપ લાગતા બાળકનું નામ છે.

(અ) મુકેશ (બ) સુરેશ (ક) હિમેશ (ડ) ધનુ

(૪૧) હિમાંશી શેલતની 'આઠમોરંગ' કૃતિનું સ્વરૂપ છે.

(અ) નવલકથા (બ) નિબંધ (ક) ચરિત્ર (ડ) કાવ્યસંગ્રહ

(૪૨) હિમાંશી શેલતની આત્મકથાનું નામ છે.

(અ) મુક્તિ- વૃત્તાંત (બ) સત્યશીલ (ક) મારું ચરિત્ર (ડ) કાલની વાત

(૪૩) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં તોતડું બોલતા બાળકનું નામ છે.

(અ) કાલુ (બ) સુરેશ (ક) હિમેશ (ડ) ધનુ

(૪૪) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં કાળામેશ અને છેક હાડયામ ધરાવતા બાળકનું નામ છે.

(અ) ધનુ (બ) સુરેશ (ક) રફીક (ડ) ગણપત

(૪૫) બધા બાળકો ચોર છે એમ સર્જકને કહે છે.

(અ) અપડાઉન કરતી મહિલા (બ) પોલીસ (ક) સ્ટેશન માસ્ટર (ડ) કુલી

(૪૬) 'પ્લેટફોર્મ નંબર ચાર' માં સર્જકના સહાયક સાથીમિત્રોમાં ગીતા ઉપરાંત હનું.

(અ) જગદીશ (બ) સુરેશ (ક) મનોજ (ડ) સુધાબેન

(૪૭) ઠેઠ મુંબઈ લગી ફરી આવેલો બાળક મુંબઈ સફરનું વર્ણન બહુ ઉત્સાહથી કરે છે.

(અ) છોટ્ટ (બ) સુરેશ (ક) મનોજ (ડ) ભોલુ

(૪૮) રામુ અને શિવો સ્થળે કામ કરતા હતા.

(અ) કેન્ટિનમાં (બ) હોસ્પિટલમાં (ક) ગલ્લા પર (ડ) ચાની લારીએ

(૪૯) રમૂજ દ્રયકા કહેવામાં બાળકે અજાણતા જ દ્વિઅર્થી દ્રયકો સંભળાવેલો.

(અ) કાલુ (બ) હસુ (ક) મગન (ડ) ભોલુ

(૫૦) જાતે નિમાયેલા મોનિટરમાં છોટ્ટ ઉપરાંત અન્ય બાળક છે.

(અ) રફીક (બ) ગણપત (ક) મગન (ડ) ભોલુ
(૫૧) સર્જકની માતા અને નાની ના સ્નેહની વાતોથી બાલકને અપાર આશ્ચર્ય થાય છે.
(અ) અખુ (બ) છોટુ (ક) રફીક (ડ) ભોલુ

(૫૨) 'હજી મારી વારતા પૂરી નથી થઈ.' - આ વિધાન બોલે છે.

(અ) મુજી (બ) છોટુ (ક) રફીક (ડ) અખુ

(૫૩) 'રેવાકા આદમી ઉસે મારતા હૈ કભી ?' - આ આંખેદેખ્યો અહેવાલ આપવાની ઈચ્છા ની છે.

(અ) રફીક (બ) છોટુ (ક) ગુફી (ડ) અખુ

(૫૪) 'કોઈ કાગર લખે જ હું લેવા અમારી પર ? છે જ કોણ જે લખવાનું ?' આ વાક્ય બોલે છે.

(અ) માધુભાઈ (બ) બચુભાઈ (ક) માલી (ડ) અખુ

(૫૫) રેડલાઈટ એરિયાની સ્ત્રીઓને જોઈને સર્જકને મહાશ્વેતાદેવીની કૃતિ યાદ આવી જાય છે.

(અ) દ્રૌપદી (બ) હજાર ચુરાશીર મા (ક) આંખો (ડ) હવેલી

(૫૬) રેડલાઈટ એરિયાની સંગીતા તહેવારે હંમેશા પોતાના ઘરે પહોંચી જાય છે.

(અ) બળેવ (બ) દીવાળી (ક) ઉત્તરાયણ (ડ) રામનવમી

(૫૭) પોતાના સંતાનને 'મેરા મરદ' કહી ઓવારણા લેતી રેડલાઈટ એરિયાની માતાનું નામ છે.

(અ) હંસાબાઈ (બ) રાની (ક) સુગંધી (ડ) ગુફી

(૫૮) માથાની જૂ કાઢવા બાલકીના વાળ કાપી નાખવા પડે છે.

(અ) ગુફી (બ) રાની (ક) સુગંધી (ડ) છબિલી

(૫૯) 'જુવો બેન, એના ગજવામાં પાંચ દહ પડીકાં નીકળહે' - આ વિધાન ના સંદર્ભમાં બોલાયું છે.

(અ) બાબુ (બ) અખુ (ક) સુરેશ (ડ) છોટુ

(૬૦) 'બંગલામાં બધું બો ચોખ્ખું હોય, ને તાં બેહવાનું ગમે, તાં જ રે'વાનું' - આ વિધાન કહે છે.

(અ) દેવી (બ) રેવતી (ક) સુરેશ (ડ) છોટુ

=====

બી.એ. સેમેસ્ટર - ૬
અભ્યાસક્રમ ૨૦૧૮-૧૯
ગુજરાતી
પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (CC) – ૩૧૫/ B
'સમયદ્રીપ' - ભગવતીકુમાર શર્મા

કુલ ગુણ – ૭૦

૩+૧=૪ વ્યાખ્યાનો

Credit - ૪

હેતુ : કૃતિના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ટૂંકીવાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપથી પરિચિત થશે

એકમ : ૧

14 ગુણ

(અ) સાહિત્યસ્વરૂપની વિભાવના – નવલકથા

(બ) સાહિત્ય સ્વરૂપના લક્ષણો , ઉદભવ અને વિકાસ

(ક) સર્જકનું જીવન – કવન અને સાહિત્ય સર્જન

એકમ : ૨ કૃતિના સામાન્ય પ્રશ્નો

14 ગુણ

એકમ : ૩ કૃતિના વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો (ટૂંકનોંધ પૂછી શકાશે)

14 ગુણ

એકમ : ૪ પૂઠ વાચન

14 ગુણ

એકમ : ૫

14 ગુણ

આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ માંથી ઉપરના ત્રણ એકમોને આવરીને ૧૪ ગુણના વૈકલ્પિક(હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછાશે.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતીનવલકથા : રઘુવીર ચૌધરી,રાઘેશ્યામ શર્મા
૨. કાવ્યપુરુષ : નટવરસિંહ પરમાર
૩. ગુજરાતી કથાવિશ્વ : સં . નરેશ વેદ
૪. આપણાં સાહિત્ય સ્વરૂપો : ડૉ. ઈલિયાસ આખલી
૫. પૂઠ વાચન : રતિલાલ નાયક
૬. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ધીરૂભાઈ ઠાકર

૭. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી

૮. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રકાશક - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

પરિશિષ્ટ

MCQ

બી.એ. ગુજરાતી સેમેસ્ટર - ૬

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક CORE (C C) – 315/ B

'સમયદ્વીપ' - ભગવતીકુમાર શર્મા

(નોંધ : યુનિવર્સિટી અને કોલેજ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં નીચેનામાંથી જ ચૌદ ગુણના બહુવિકલ્પ(હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.)

(૧) નવલકથા એટલે

(અ) ગદ્યમાં લખાયેલી કલ્પિત વાર્તા (બ) મોટી કથા (ક) ગદ્યકથા (ડ) દળદારકથા

(૨) નવલકથાને અંગ્રેજીમાં કહે છે.

(અ) નોવલ (બ) સ્ટોરી (ક) નોવેલો (ડ) નોવેલ

(૩) નવલકથાને હિન્દીમાં કહેવામાં આવે છે.

(અ) ઉપન્યાસ (બ) કહાની (ક) નોવેલ (ડ) કાદંબરી

(૪) નવલકથાને મરાઠીમાં કહેવામાં આવે છે.

(અ) કહાની (બ) કાદમ્બરી (ક) ઉપન્યાસ (ડ) નોવેલા

(૫) સ્વ. મણિલાલ નભુભાઈ દ્વિવેદીએ 'સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ -૧' નું અવલોકન કરતી વખતે નવલકથાને માટે શબ્દ પ્રયોજ્યો છે.

(અ) સંસારચિત્ર (બ) સમાજચિત્ર (ક) સમાજશાસ્ત્ર (ડ) સમાજવિદ્યા

(૬) નવલકથા 'પોકેટ થિયેટર છે' એવી વ્યાખ્યા એ આપી છે.

(અ) કેફર્ડ (બ) એબેલ શેવેલ (ક) કામૂ (ડ) કાફકા

(૭) 'અમુક લંબાઈની કલ્પક ગદ્યકથા એટલે નવલકથા' - એવી વ્યાખ્યા એ આપી.

(અ) કેફર્ડ (બ) એબેલ શેવેલ (ક) થોમસ હાર્ડી (ડ) ટોલ્સ્ટોય

(૮) નવલકથામાં ક્રિયાનું મૂર્તરૂપ એટલે તત્ત્વ .

(અ) વસ્તુસંકલના (બ) કથાવસ્તુ (ક) સંવાદ (ડ) અભિનય

(૯) નવલકથામાં તત્ત્વને કરોડરજ્જુ માનવામાં આવે છે.

(અ) કથાવસ્તુ (બ) પાત્રાલેખન (ક) વાતાવરણ (ડ) સંવાદકલા

(૧૦) ' ગુજરાતી નવલકથાનો નાભિશ્વાસ ચાલે છે' - એવું એ કહ્યું છે.

(અ) રમણલાલ જોશી (બ) સુરેશ જોષી (ક) ઉમાશંકર જોશી (ડ) વિનોદ જોશી

(૧૧) ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ ઐતિહાસિક નવલકથા છે.

(અ) વનરાજ ચાવડો (બ) જય સોમનાથ (ક) કરણઘેલો (ડ) પાટણની પ્રભુતા

(૧૨) 'પેરેલિસિસ' નવલકથાના લેખક છે.

- (અ) કિશોર જાદવ (બ) રામપ્રસાદ બક્ષી (ક) જવાહર બક્ષી (ડ) ચંદ્રકાન્ત બક્ષી
- (૧૩) 'કેરો' નવલકથાના લેખક છે.
- (અ) મધુરાય (બ) રાધેશ્યામ શર્મા (ક) ભગવતીકુમાર શર્મા (ડ) સત્યજિતશર્મા
- (૧૪) ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ હાસ્ય નવલકથા છે.
- (અ) ભદ્રંભદ્ર (બ) કરણદેલો (ક) સાસુ - વહુની લડાઈ (ડ) અમે બધાં
- (૧૫) 'ભાવ અભાવ' નવલકથાના લેખક છે.
- (અ) મનહર મોદી (બ) ઉત્પલ મોદી (ક) હંમેશ મોદી (ડ) ચિનુ મોદી
- (૧૬) 'ગુજરાતી નવલકથા' ગ્રંથના લેખક છે.
- (અ) રઘુવીર ચૌધરી (બ) પ્રવીણ દરજી (ક) નરેશ વેદ (ડ) મણિલાલ પટેલ
- (૧૭) 'નવલકથા સ્વરૂપ' ગ્રંથના લેખક છે.
- (અ) રમણ સોની (બ) પ્રવીણ દરજી (ક) સુમન શાહ (ડ) શિરીષ પંચાલ
- (૧૮) નીચેનામાંથી મણિલાલ પટેલની નવલકથા છે.
- (અ) વિજયપથ (બ) ચિહ્ન (ક) કિલ્લો (ડ) સંઘ્યારાજ
- (૧૯) વિનેશ અંતાણીની નવલકથા લોકપ્રિય બનેલી.
- (અ) અકસ્માત (બ) નિશાચક (ક) સ્વપ્નતીર્થ (ડ) પ્રિયજન
- (૨૦) ભગવતીકુમાર શર્માનો જન્મ તારીખે થયો હતો.
- (અ) ૩૧-૦૫-૧૯૩૦ (બ) ૩૧-૦૫-૧૯૩૨ (ક) ૩૧-૦૫-૧૯૩૩ (ડ) ૩૧-૦૫-૧૯૩૪
- (૨૧) ભગવતીકુમાર શર્માનો જન્મ શહેરમાં થયો હતો.
- (અ) વલસાડ (બ) નવસારી (ક) ભરૂચ (ડ) સુરત
- (૨૨) ભગવતીકુમાર શર્માના પિતાશ્રીનું નામ હતું.
- (અ) હરગોવિંદ શર્મા (બ) રાધેશ્યામ શર્મા (ક) સત્યજિત શર્મા (ડ) ગોપાલ શર્મા
- (૨૩) ભગવતીકુમાર શર્માએ યૌવનના ઉગમકાળે સુરતના દૈનિકમાં જોડાઈને પત્રકારત્વનો પ્રત્યક્ષ પ્રારંભ કર્યો હતો.
- (અ) નવગુજરાત ટાઈમ્સ (બ) ગુજરાત મિત્ર (ક) ધબકાર (ડ) દિવ્ય ભાસ્કર
- (૨૪) 'અસૂર્યલોક', 'ઊર્ધ્વમૂલ', 'ભીના સમયવનમાં' - વગેરે કૃતિઓનું સ્વરૂપ છે.
- (અ) નવલિકા (બ) નવલકથા (ક) નિબંધ (ડ) અનુવાદ
- (૨૫) ભગવતીકુમાર શર્માની પ્રથમ નવલકથા છે.
- (અ) અસૂર્યલોક (બ) 'સમયદ્વીપ' (ક) આરતી અને અંગારા (ડ) પ્રેમયાત્રા
- (૨૬) નીચેનામાંથી એ ભગવતીકુમાર શર્માનો વાર્તાસંગ્રહ છે.
- (અ) મન નહિ માને (બ) વીતી જશે આ રાત (ક) પડછયા સંગ પ્રિત (ડ) દીપ સે દીપ જલે
- (૨૭) ભગવતીકુમાર શર્માના કાવ્યસંગ્રહનું નામ છે.
- (અ) નખદર્પણ (બ) તમને ફૂલ દીધાનું યાદ (ક) શબ્દાતીત (ડ) અડાબીડ
- (૨૮) ભગવતીકુમાર શર્માના નિબંધસંગ્રહનું નામ છે.
- (અ) શબ્દાતીત (બ) સુવ્વરની ઓલાદ (ક) ઝળહળ (ડ) રાતરાણી

(૨૯) ભગવતીકુમાર શર્મા રચિત 'સ્પંદનપર્વ' અને 'પરવાળાની લિપિ' - કૃતિઓનું સ્વરૂપ છે.

(અ) કાવ્યસંગ્રહ (બ) વાર્તાસંગ્રહ (ક) નિબંધસંગ્રહ (ડ) અનુવાદ

(૩૦) ભગવતીકુમાર શર્માએ હિન્દીના વિખ્યાત નાટ્યકાર મોહન રાકેશના નાટકનો નામે અનુવાદ કર્યો.

(અ) અષાઢની એક સાંજ (બ) વર્ષાની એક સાંજ (ક) અષાઢનો એક દિવસ (ડ) અષાઢપર્વ

(૩૧) ભગવતીકુમાર શર્મા રચિત વિવેચનસંગ્રહનું નામ છે.

(અ) બિસતન્તુ (બ) છિન્ન ભિન્ન (ક) છન્દો છે પાંદડાં જેનાં (ડ) અમારે તો શબ્દો જ કંકુ ને ચોખા

(૩૨) નીચેનામાંથી એ ભગવતીકુમાર શર્માની સંપાદિત કૃતિ છે.

(અ) અડાબીડ (બ) વ્યર્થ કક્કો છળ બારાખડી (ક) પડછાયા સંગ પ્રીત (ડ) શ્વાસ ઉચ્છવાસ

(૩૩) ભગવતીકુમાર શર્માની પ્રવચન પુસ્તિકા નામે મળે છે.

(અ) છેલ્લાં પચ્ચીસ વર્ષનું ગુજરાતી પત્રકારત્વ (ક) (અ) છેલ્લાં પચ્ચીસ વર્ષનું કથાસાહિત્ય

(બ) છેલ્લાં પચ્ચીસ વર્ષનું ગુજરાતી સાહિત્ય (ડ) છેલ્લાં પચ્ચીસ વર્ષનું વિવેચન સાહિત્ય

(૩૪) 'સુવ્વરની ઓલાદ', 'બકોર પટેલનો બહેરાપો', 'વ્યર્થ કક્કો : છળ બારાખડી'- વગેરે દ્વારા ભગવતી કુમાર શર્માએ ધ્યાન ખેંચ્યું.

(અ) કાવ્યો (બ) નવલકથાઓ (ક) વાર્તાઓ (ડ) નિબંધો

(૩૫) શ્રીને 'સમયદ્વીપ' કૃતિ લઘુનવલ કે નવલકથા વચ્ચેની સરહદ પર ક્યાંક ઊભી હોવાની પ્રતીતિ થઈ છે.

(અ) ડૉ. નટવરસિંહ પરમાર (બ) રાઘેશ્યામ શર્મા (ક) ડૉ. પ્રમોદકુમાર પટેલ (ડ) ડૉ. સુમન શાહ

(૩૬) 'સમયદ્વીપ'કૃતિને શ્રી એ 'લઘુનવલ' તરીકે ઓળખાવી છે.

(અ) ડૉ. નટવરસિંહ પરમાર (બ) રાઘેશ્યામ શર્મા (ક) ડૉ. પ્રમોદકુમાર પટેલ (ડ) ડૉ. સુમન શાહ

(૩૭) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાના નાયકનું નામ છે.

(અ) નીલકંઠ (બ) શંકર (ક) શ્યામકંઠ (ડ) શિવશંકર

(૩૮) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાની નાયિકાનું નામ છે.

(અ) મીરા (બ) નીરા (ક) રોમા (ડ) જયા

(૩૯) 'સમયદ્વીપ' માં નું ગ્રામજીવન અને નું આધુનિક જીવન નિરૂપાયું છે.

(અ) રંગપુર - અમદાવાદ (બ) રાવૈયા - સુરત (ક) સૂરા - મુંબઈ (ડ) રાજપૂર - દિલ્હી

(૪૦) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનું પ્રકાશન ઈ.સ. માં થયું.

(અ) ૧૯૭૩ (બ) ૧૯૭૪ (ક) ૧૯૮૧ (ડ) ૧૯૮૩

(૪૧) 'સમયદ્વીપ' નવલકથા પૃષ્ઠોમાં વિસ્તરેલી છે.

(અ) ૧૦૦ (બ) ૧૦૩ (ક) ૧૦૫ (ડ) ૧૧૦

(૪૨) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનું વસ્તુ કલાકના સમયગાળામાં વિકસ્યું છે.

(અ) દસ - બાર (બ) બાર - ચૌદ (ક) ચૌદ - સોળ (ડ) વીસ

(૪૩) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીલકંઠના મોટાભાઈનું નામ છે.

(અ) રમેશભાઈ

(બ) સુરેશભાઈ

(ક) મહેશભાઈ

(ડ) કમલેશભાઈ

(૪૪) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નો દિવસ નવલકથાના નાયક નીલકંઠના કુટુંબનો મહત્વનો દિવસ હતો.

(અ) નવરાત્રિ

(બ) દિવાળી

(ક) રક્ષાબંધન

(ડ) શિવરાત્રિ

(૪૫) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીલકંઠ અને તેના ભાઈએ નું ચિત્ર દોર્યું હતું.

(અ) શંકર

(બ) કૃષ્ણ

(ક) મીરાં

(ડ) નરસિંહ

(૪૬) 'એ અબ્રાહ્મણ છે ને ? એની સાથે એ પ્રકારનો જ વ્યવહાર કરજો' - 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) મહેશભાઈ

(બ) જયાભાભી

(ક) શિવશંકર

(ડ) ગૌરી બા

(૪૭) ' મારો અપરાધ માત્ર એટલો જ છે કે હું બ્રાહ્મણ નથી, છતાં તારી સાથે મેં લગ્ન કર્યાં' - 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) નીરા

(બ) મિસિસ રોમા સંઘવી

(ક) મારિયા

(ડ) જયા

(૪૮) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં 'લેટ ઘેમ ગો ટુ હેલ' વાક્ય બોલે છે.

(અ) શિવશંકર

(બ) ગૌરીબા

(ક) નીરા

(ડ) નીલકંઠ

(૪૯) નીલકંઠ નીરાને ગામમાં બતાવવા લઈ જાય છે.

(અ) ફૂલો

(બ) નદી

(ક) તળાવ

(ડ) જૂની વાવ

(૫૦) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીરાના ક્રિશ્ચિયન મિત્રનું નામ છે.

(અ) રોમા

(બ) મારિયા

(ક) ફેની

(ડ) જોસેફ

(૫૧) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીલકંઠના માતા - પિતાનું નામ છે.

(અ) ગૌરીબા - શિવશંકર

(બ) પાર્વતી - શંકર

(ક) જમનાબા - જટાશંકર

(ડ) ગંગાબા - શિવશંકર

(૫૨) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીરાને નીલકંઠનીવસ્તુ ખૂબ ગમતી હતી.

(અ) કપડાં

(બ) બૂટ

(ક) ચશ્મા

(ડ) ઘડિયાળ

(૫૩) “ હું તારા મૂલ્યોનો સ્વીકાર કરું છું એનો અર્થ જ એ કે હું મારા જીવનમૂલ્યોનો ત્યાગ કરું છુંસમયદ્વીપ' નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) નીલકંઠ

(બ) મહેશભાઈ

(ક) શિવશંકર

(ડ) નીરા

(૫૪) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાની નાયિકા નીરાને નો શોખ હતો.

(અ) ચિત્ર

(બ) લેખન

(ક) કોમિક્સ વાંચન

(ડ) અભિનય

(૫૫) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં નીલકંઠના મિત્રનું નામ છે.

(અ) ડૉ. સમીર

(બ) ફેની કાપડિયા

(ક) મારિયા

(ડ) ફિરોઝ નિકમ

(૫૬) નીલકંઠનું બાળપણ ગામમાં વીત્યું હતું.

(અ) મુંબઈ

(બ) દિલ્હી

(ક) સુરત

(ડ) સુરા

(૫૭) ‘ હું એક સાથે સમયના અનેક ખંડોમાં જીવું છું.’ – નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) નીલકંઠ

(બ) સમીર

(ક) નીરા

(ડ) મારીયા

(૫૮) નીલકંઠના બાપુ શિવશંકરની ઈચ્છા તો નીલકંઠને બનાવવાની હતી.

(અ) અધિકારી

(બ) વકીલ

(ક) શિક્ષક

(ડ) મંદિરનો પુજારી

(૫૯) “ આ તમારી મુંબઈગરી મડમે આખી રસોઈ અભડાવી મારી ! “ - આ વિધાન બોલે છે.

(અ) ગૌરીબા

(બ) મહેશભાઈ

(ક) જયાભાભી

(ડ) શિવશંકર

(૬૦) “ એમની માન્યતાઓ એમને મુબારક ! આપણે શા માટે એને પોષવી- પંપાળવી જોઈએ?” – આ વિધાન બોલે છે.

(અ) મહેશભાઈ

(બ) મારીયા

(ક) નીરા

(ડ) ડૉ. સમીર

(૬૧) “ કદાચ મૃત્યુ જેટલી અર્થહીન પ્રવૃત્તિ દુનિયામાં બીજી એકેય નથી રહી.”- નવલકથામાં આ વિધાન બોલે છે.

(અ) નીરા

(બ) નીલકંઠ

(ક) ગૌરીશંકર

(ડ) લેખક

(૬૨) નીલકંઠના દાદાનું નામ હતું.

(અ) ગૌરીશંકર

(બ) જટાશંકર

(ક) વેણીશંકર

(ડ) પ્રભાશંકર

(૬૩) ‘સમયદ્વીપ’ નવલકથામાં ‘મારી સ્વતંત્રતાને રૂંધતી સામાજિકતા મને માન્ય નથી.’ – એવું વિધાન બોલે છે.

(અ) મહેશભાઈ

(બ) નીલકંઠ

(ક) નીરા

(ડ) ડૉ. સમીર

(૬૪) ‘સમયદ્વીપ’ નવલકથાના અંતે આવે છે.

(અ) ફોન

(બ) પત્ર

(ક) તાર

(ડ) કુરિયર

(૬૫) શિવશંકર સૂરા ગામના મંદિરના ધર્મચુસ્ત પુજારી હતા.

(અ) શિવ મંદિર

(બ) સાંઈ મંદિર

(ક) હનુમાન મંદિર

(ડ) રામજી મંદિર

(૬૬) નીરા સાસુને પ્રણામ કરવા ગઈ તો નીલકંઠના બા આઘા ખસી ગયાં, કારણકે

(અ) નીરા અબ્રાહ્મણ હતી.

(ક) નીરા સેન્ડલ પહેરીને પ્રણામ કરવા ગઈ હતી.

(બ) નીરા માસિક ધર્મમાં હતી.

(ડ) નીરાએ ટી શર્ટ અને જીન્સ પહેર્યાં હતાં.

(૬૭) ‘ હું બે અંતિમોની વચ્ચે વહેંચાઈ ગયો છું.’ – નવલકથામાં નીલકંઠ આ વાત ને કહે છે.

(અ) ડૉ. સમીરને

(બ) મહેશભાઈને

(ક) નીરાને

(ડ) રોમા સંઘવીને

(૬૮) નીરા શહેરમાં ઉછરેલી વ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્યવાદી નાયિકા છે.

(અ) અમદાવાદ

(બ) સૂરા

(ક) મુંબઈ

(ડ) દિલ્હી

(૬૯) ‘સમયદ્વીપ’ નવલકથામાં નીલકંઠના ભાભીનું નામ છે.

(અ) રમાભાભી

(બ) જયાભાભી

(ક) તારાભાભી

(ડ) રીટાભાભી

(૭૦) રજસ્વલા નીરા ભાભીને મદદ કરવાના શુભ આશયથી ચૂલા પરની ભાતની તપેલી ઊતારે છે તેથી તેમને આજે જ મુંબઈ ચાલ્યા જવાનો આદેશ આપે છે.

(અ) જયાભાભી

(બ) ગૌરીબા

(ક) મહેશભાઈ

(ડ) શિવશંકર

=====

=====

=====